

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVII. évfolyam 294. szám — 1940 december 25 szerda — Ára: 48 fillér

A pápa, az olasz király, a német főparancsnok, az angol miniszterelnök beszélt Karácsony előtt

A Karácsony lelke

Jeta: D. Dr. Kállay Kálmán

Ha az ádvent Isten várása a keresztény ember számára, akkor a Karácsony kétségkívül az Isten megérkezése hozzánk emberekhez. Isten, aki az idők kezdetén elindult az emberiség felé: az idők teljességében, Karácsonykor megérkezett az emberekhez. Akkor, amikor „az Ige testté lett”. Az Őszövetség lapjain indul meg az Isten az ember felé, hogy az agg Simeon karjában összesimuljon az őtestamentomi váradalom az újszövetségi beteljesedéssel. Lehet-e egyáltalában nagyobb bizonyosságra Isten emberekhez lehajló szeretetének, mint a betlehemi jászolhőleső? Mert abban ott van, Akit Isten érző szívé, látó szemű hősei, a próféták évszázadok óta sóvárogva vártak, megjövendöltek, akik lélekben előre láttak, Aki minden prófécia beteljesedése, onnan felülről való teljes és tökéletes ajándék, mert maga az Isten.

Az, hogy az emberek szíve ilyenkor melegebben dobog, hogy ilyenkor mindenki, még a legszegényebb is arra törekszik, hogy örömet, meglepetést, ajándékot szerezzen azoknak, akiket szeret, semmi egyéb, mint előlött, az Isten által szerzett örökkévaló öröm fölötti, sokszor már egészen öntudatlan, ösztönös öröme ment is, de az alapok mindig csak ez. Valamit éreztetni akar az ember is abból, hogy neki öröme van, hadd legyen másoknak is! A baj csak ott van, hogy ez az örömszerzés sokszor csak hangulat, amely az ünneppel együtt szerte foszlik s aztán halad minden a régi kerékvágásban. Az ember magához formálja a Karácsonyt ahelyett, hogy engedné, hogy a Karácsony formálja át őt magát olyanná, amilyenné Isten akarja tenni a betlehemi jászolnál. Kéznél is van az embernek mindjárt a mentsége is — hogyne volna, hiszen olyan leleményesek vagyunk, míhelt magunkról van szó — és azt mondja: ki érne rá Karácsonyt tartani a szívében, amikor az élet rohan, amikor naponta ezer új kötelességet ró ránk a modern idő, nem érünk rá, tovább kell menni, alkalmazkodni kell az élet ritmusához, nem lehetünk — még jó, ha hozzátesszi, hogy sajnós — rabjai egy édes, jóleső, meleg hangulatnak stb. Itt van a hiba! Mert az Isten nem hangulatnak, nem „Jézuska-várásnak” szánta a Karácsonyt, hanem az egész lelket megremegtető, a meg nem érdemelt boldogságtól térdre hullni kényszerítő hatalmas lelki átélésnek.

Mert mi más lehet az, amikor Isten megengedi, hogy Őt befogadhassuk a szívünkbe, mi más lehet ez, mint egész életre, többet mondom: az örökérvényűre szóló boldog ajándék!

És ő adja is. Mindenkinek. Mindig. De különösen Karácsonykor közeledik szívünkhöz vele. Felajánlja, hozza, várja, hogy befogadjuk, hogy egész életünkbe a szívünkbe zárjuk. Ne panaszkodjék a világ, hogy gonoszak az idők, hogy rosszak az emberek, hogy kevés a kenyér, sok a füttellen szoba és az éhező ember. Nem az Isten az oka!

Ha az ember csak egyszer iparkodik életében igazán megérteni azt, hogy mit adott neki az Isten különösen Karácsonykor, akkor megváltozik maga az ember s vele együtt megváltozik, mert Istenhez formálódik az egész világ. Akkor nemcsak Karácsonykor jutna meleg étel és ruha a nyomorgóknak, hanem megszűnnék lassan a nyomoruság ezen a földön, mert az ember nemcsak Karácsonykor értené és érezné meg embertársa nyomoruságát, hanem: mindig. Ne mondja senki, hogy

ez ábránd és elérhetetlen utópia! Mert ez egyszerűen csak valóra váltása annak, amire mindnyájan kötelezve vagyunk: az Isten iránt való engedelmesség. Ott van a hiba bennünk emberekben, hogy nem tudunk, vagy nem akarunk engedelmeskedni az Istennek és hogy nem vagyunk őszinték. Nem vagyunk azok egymás iránt és legfőképp nem vagyunk azok az Isten iránt! Megelégszünk ünnepi hangulatokkal, ábrándképekkel és nem megyünk el egészen Betlehemig, hanem megállunk a felúton, ott, ahol nekünk jól esik s nem ott, ahová Isten rendel minket.

Nem élünk egészen őszintén úgy, ahogy az Isten akarja! Jók akarunk lenni, de csak Karácsonykor! Pedig az Istennek hétköznapi is vannak. És ő azt akarja, hogy hétköznapi is karácsonyi ember légy! De, hogy az lehessen, ne felejtőd el, hogy Karácsonykor egészen Istenedé kell, hogy légy, mert a Karácsony ragyogásából és melegségéből csak akkor fog jutni hétköznapijaidra és akkor fog jutni családodnak, meg embertársaidnak egész esztendőn át, ha ilyenkor teljesen befogadod szívedbe azt, aki több, mint néhány óra röpke boldogsága, mert: maga az Isten!

A mi közös kincsünk

Jeta: Dr. Rassovszky Kálmán

Az egész ország egy nagy kérdőjel és egy szüntelen töprengés. Paloták mélyén, falusi kovácsműhelyek szögletében, tanyasi házak rejtékén, politikusok szájáról és kétkézi munkások ajkáról ugyanaz a kérdés hangzik: Merre menjen a magyarság útja, mit hagyjon el és mit vegyen föl az eszmék ruhájából, kiket vessen meg és kiket kövessen a közelet hangosai közül, hogy a boldogulás révébe eltaláljon.

Az idegen lángok és az idegen viharok megszállottjainak, de még inkább a csüggedt magyaroknak figyelmét szeretném én szent karácsony napján felhívni valamennyiünknek közös kincsére, multunknak fundamentumára és jövődönk zalogára: a magyar Szent Koronára és a magyar Szent Korona szerves tartozékára, az apostoli magyar királyságra. Nem személyről beszélünk itt, mert ez nem lenne méltó a magyar Szent Koronához, melynek népe és a király csak egyformán sáfárjai és nem tulajdonosai. A magyar Szent Korona és az apostoli királyság intézménye óriási, szinte felbecsülhetetlen

erőt jelentett a nemzet számára a multban és ha megértjük a mult tanításait, ugyanazt az erőt jelenti a jelenben és a jövőben is. Az apostoli királyság óriási erőt jelentett a multban befelé, a határokon belül!

Hogyan értsük ezt? Az apostoli királyság kapcsolta egybe elválaszthatatlanul a kereszténységet és a magyarságot. Az apostoli királyság mindig tudatában volt annak, hogy kereszténység feje adta a Szent Koronát az első magyar királynak, hogy a kereszténység tette európai kultúr-nemzetté ezt a nemzetet, hogy ez a nép a kereszténységgel él vagy bukik itt a Duna völgyében. Nem csodálkozom azon, hogy a pogány hadúr, a soha nem létezett magyar Isten álmodói, vagy a kereszténységet cégérnek használó új pogányság táltosai megtagadják a multnak legszentebb hagyományait.

Nem csodálkozom. A saját szempontjuktól igazuk van, mert az bizonyos, hogy az apostoli királyság, a gyökereiben, történetében és egyéb beállítottságában keresztény apostoli királyság intézményével se a régi, se az új pogányság nem egyeztethető össze.

Az apostoli királyság intézménye elválaszthatatlanul egybekapcsolta a kereszténységet és a magyarságot. De nemcsak ezt tette. A törzsi széthúzás helyébe, az egyéni érdekek hajhászása helyébe megteremtette a nem-

zeti közösséget, elbintette a társadalmi szolidaritás gondolatainak csírát és ha másként nem ment, a hatalom, a törvény teljes szigorával lépett föl az egységontók, egyéni érdekeket kergetők ellen. Az apostoli királyság és a pártok fölötti nemzeti közösség: az apostoli királyság és az egyéni érdekek feletti társadalmi szolidaritás gondolata elválaszthatatlanok egymástól. Nem csodálkozom azon, ha öncélú egyesek és hatalomra, egyeduralomra törő társadalmi klikkek valami mást, valami újat, valami nekik megfelelőbbet akarnak állítani, kitalálni az apostoli királyság helyébe.

De az apostoli királyság gondoskodott arról is, hogy megmaradjanak a multnak értékei, hogy a multnak értékei mellé felsorakozzanak a jelennek építő erői és a jövőnek friss igéretei. Az apostoli királyság intézményének köszönhetjük, hogy olyan folyamatos, olyan zökkenőmentes és olyan tökéletes volt a magyar állami berendezkedés, a magyar alkotmány fejlődése. Nem csodálkozom azon, ha az apostoli királyság intézménye elenszenvesnek látszik azoknak szemében, akik a jövőd építésének első feltételül a mult értékeinek elpusztítását hirdetik.

De az apostoli királyság ugyanilyen felbecsülhetetlen erőt jelentett a multban és jelenthet ma is kifelé, az ország ideiglenes és tényleges határain túl.

Valamennyien tudjuk, hogy Szilveszter pápa a korona adományozásával Szent Istvánt és Magyarországot egyenlőrangú félként iktatta bele a keresztény királyok és keresztény országok sorába. Milyen balgaság lenne ma és folyton-folyvást rá nem mutatni, erre a 940 éves tényre, rá nem mutatni és büszkén nem hirdetni az egész világnak:

— Nézzétek, mi nem máról-holnapra lett utódállam vagyunk, nézzétek, a Szent Korona fénye majdnem ezer esztendeje ragyog ennek a magyar népnek égboltján!

Mindnyájan tudjuk a történelemből, hogy hazánk sokszor nyögött már idegen járom alatt. Hol az egyik, hol a másik részen voltak idegen urak. Külsőleg viselte ez a rész és ennek lakója az idegen járomot, de szívében mindig a magyar Szent Korona testéhez tartozónak, a magyar királyság alattvalójának érezte magát. Annak érezte magát még akkor is, ha nyelvében nem is volt magyar. Szívében, érzésében, világszemléletében magyarrá tette őt ennek a Szent Koronának és ennek az apostoli királyságnak varázsa és vonzó ereje.

Talán soha nem volt még annyira szükség rá, mint ma, hogy minden magyar átérezze, minden magyar hirdesse: a magyar Szent Korona és a magyar apostoli királyság nem történelmi emlék, nem túlhaladott álláspont, hanem minden magyar lelkeben élő és ható valóság! Hozhatnak békét és állíthatnak új határokat, de

Boldog ünnepeket kíván minden olvasójának a »Debrecezen« szerkesztősége és kiadóhivatala

Kőrösi László cég

ajánlja dűsan felszerelt raklárát. Külföldi gyapjuszövetekben, vászonárúkbun és se-lyem különlegességeken nagy választék. Követlen import.
Piac ucca 38.

mi a magyar Szent Korona és a ma-
gyar apostoli királyság jogairól,
csorbítatlan történelmi jogairól nem
mondunk le soha!

A kis, szüklátókörű magyar út he-
lyett a széles horizontú, boldog jö-
vendő felé vivő utat keressük! Azt a
magyar utat, amelynek végén felra-
gyog régi, diadalmas ragyogásában
a magyar Szent Korona. Felragyog
olyan káprázatos ragyogással, hogy
fényével, világosságával átszáll he-
gyeken, völgyeken, vizeken, ember-
kézalkotta erőszakos határokon és
mosolyfakasztó, könnyetszártó simo-
gatással végigsimogatja, szívárvány-
ba vonja a kékvizű Adriát és a Kár-
pátok hófölte csúcsait!

A pápa karácsonyi szózata

Róma, december 24. XII. Pius
pápa tegnap délelőtt fogadta a bi-
boros kollégium tagjait, akik ne-
vében a biborosok dékánja olvasta
fel karácsonyi jókívánásaikat,
melyekre a pápa válaszolt, meg-
köszönte a jókívánásokat és rend-
kívül szívélyesen viszonzotta. Ma-
ra a karácsony gondolatairól beszél-
és kijelentette, hogy semmiféle
földi esemény sem tudja megza-
varni Jézus születésének isteni
misztériumát, mert bölcsőjénél
minden emberi szenvedés orvos-
lást talál.

A háborúról szólva, különös
gonddal emlékezett meg a pápa a
hadifoglyokról, ezután a hadifog-
lyok, menekültek és családjaik
megsegítésére irányuló különböző
mozgalmakról szólt. Emlékezte-
tetett az egy évvel ezelőtt tett kijel-
entéseire és megállapította, hogy
azok ma is teljesen időszerűek. Az
egyháznak nem kell mindig ma-
gávé tennie azokról az eljárások-
ról alkotott, néha ellentétes néze-
teket, amelyekkel Európa jobb jö-
vő felé haladásának kérdését meg-
akárják oldani. Annak a remé-
nyének adott kifejezést, hogy a
háborúból valamennyi nemzet lel-
kileg töretlenül kerül ki.

Az igazi győzelmet a pápa öt
pontban foglalta össze:

1. Győzelem a népeket jelenleg
eltöltő gyűlölet felett.
2. Győzelem a kölcsönös bizal-
matlanság felett.
3. Győzelem afelett az elv felett,
amely a hasznot teszi a jog alap-
jává.

4. A világgazdaság terén fenn-
álló túlságosan éles aránytalansá-
gok megszüntetése, hogy vala-
mennyi államnak megadják az
élet lehetőségét.

5. Győzelem az önzés felett. Az
önzés helyébe az őszinte szolidari-

Az idény legnagyobb filmje mindennap az Apollóban.

Szerdán, csütörtökön, pénteken

Tyrone Power, Myrna Loy és George Brent főszereplésével:

ÁRVIZ INDIÁBAN

Előadások kezdete az ünnepnapokon: 3, 5, 7, 9 óraker.

tásnak és baráti együttműködée-
nek kell lépnie.

Beszéde végén a pápa annak az
óhajának adott kifejezést, hogy a

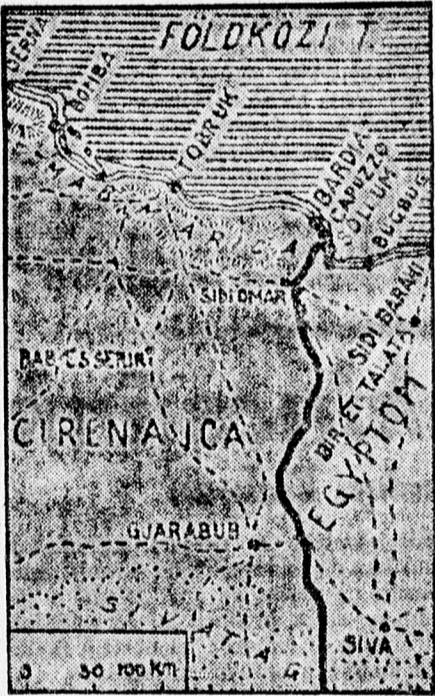
felelős államférfiak méltányos
megoldást találjanak az új rend
kiépítésére. A pápa ezután áldását
adta a világra.

Változatlan hevelességgel dúl a harc Afrikában és Albániában

Az idei karácsony nem hoz fegy-
vernugvást. Nyugaton és délen rob-
bannak a bombák, dörögnek az
ágyúk. Változatlan hevelességgel dúl a
légiharc nyugaton és a szárazföldi
küzdelem tovább tart Afrikában és
Albániában.

Az olasz hadijelentés

Valahol Olaszországban, dec. 24.
Az olasz főhadiszállás 200. közlemé-
ménye: A kirenaikai határ mentén
tüzérségünk állásaink felé közeledő
ellenséges páncélos gépkocsikat és
merckocsikat vett tűz alá. Bombázó
gépeink támadást intéztek gépjármű-
vek és előretolt állások ellen. Va-
dászgépeink lelőttek két ellenséges
gépet. Egy gépünk nem tért vissza.

Az afrikai hadszíntér.

A görög arcvonalon visszavertük az
ellenség támadásait. Az ellenségnek
nagy veszteséget okoztunk. A felderítő
hadművelet során kitűnt a Ju-
lia hadosztály. Kelet-Afrikában a
déli határon visszavertünk egy ellen-
séges szakaszt. (MTL)

Róma, dec. 24. (MTL.) Az olasz la-
pok kedd reggeli értesülései szerint
a libiai harcra a helyzet változat-
lan. A lapok közlik a Stefani Iroda
San Sebastianból kelteztetett hírért,
amely a Reuter jelentését tartalmazza
arról, hogy Bardia eleste nem áll
közvetlenül küszöbön. Ismertetik a
Reuter Iroda egyéb közleményét is,
amelyek szerint Bardianál az olaszok
nagy erőfeszítéseket tesznek, nagy
erősítések vannak és nem igaz, hogy
Bardia néhány órában belül elesik.

Az olasz király üzenete katonáihoz

Róma, dec. 24. (Stefani.) Viktor
Emánuel király és császár a kará-
csony alkalmából üzenetet intézett a
szárazföldön, tengeren és levegőben
harcoló katonákhoz:

Szárazföldi, tengeri és légi harc-
sok! Ezen a szent ünnepen gondola-
tom felétek fordul. Meghatottan inté-
zem dicséret szavaimat hozzátok. Olyan
ellenséggel álltok szemben, amely a
rendelkezésre álló erőit a lehető leg-
nagyobb mértékben veti támadásba.
Az egész nemzet, amely velem együtt
bennetek látja a ragyogóbb jövő zá-
logát, velem együtt a legmelegebb
kívánságokkal fordul családjaitok
felé. (MTL)

A német főparancsnok rádióbeszédje

BERLIN, december 24. (Német TL.)
Brauchisch vezértábornagy, a hadsereg
főparancsnoka egy messzehordó üteg
legénysége karácsonyi ünnepségének
keretében rádióbeszédet intézett a né-
met katonákhoz. Utalt arra, hogy a

mult évi ünnepet is a német katonák
között töltötte a Maginot-vonal előtt,
amelynek meg kellett volna védenie
Franciaországot, de ezt a feladatot
nem tudta teljesíteni. Az idei karácsi-
ny ünnepet a csatorna előtt tölti,
amely Angliát csak addig fogja meg-
védeni, amíg ez Németországnak tet-
szik. (MTL)

Mit beszélt Churchill

London, december 24. (NST.) Chur-
chill miniszterelnök hétfőn este be-
szédet mondott az angol rádióban.
Beszéde nem volt karácsonyi szózat,
mint eleinte hitték, hanem elkesere-
dett hangú vita a fasizmussal. A mi-
niszterelnök kizárólag az angol-olasz
viszonnyal foglalkozott a azt igyeke-
zett bizonygatni, hogy Anglia minden-
kor jóakarattal viseltetett az olasz
nép iránt. A rádióbeszéd mindössze
kilenc percig tartott a elejétől végéig
éleshangú polémia volt Mussolinival.

Tisztiköpeny

és kungarn anyagok
érkeztek!

Nagy László
PIAC U. 56.

METEOR MOZGO műsora:

Karácsony első napján 3, 5, 7 és
9 óraker: Remek vigjáték!

A férj közbeszól
CLAUDETTE COLBERT.
Karácsony másodnapján:
Az üldözött

Izgalmas bűnügyi dráma.
Legközelebbi előadásunk szombá-
ton: **PÁRBAJ SEMMIÉRT.**

**Félreértések elkerülése végett tisz-
telettel közöljük, hogy a Baross szö-
vetségben tömörült alanti tüzelőanyag
kereskedők továbbra is rendel-
kezésükre állanak n. é. vevőközön-
ségüknek:**

- Barati József, Nyil u. 81. Telefon 30-69.
- Béres Gyula, Nap u. 4. Telefon 19-97.
- Kiss Lajos, „Turul” fatelep, Böszörményi út 2. Telefon 12-91.
- Mátó Lajosné, Bercsényi u. 14. Telefon 31-93.
- Molnár Józsefné, Külsővásártér 18.
- Prohászka és Társa, Bethlen u. 44. Telefon 32-75.
- Sándor László, Dózsa u. 25. Telefon 27-01.
- Szokolay Nándor, Sámson ucca 3. Árpád tér mellett.
- Székely és Csáki, Ispóty u. 7. Telefon 30-31.
- Tolnay Lajos, Máv. Belső fatér. Telefon 11-25.

V i g s z i n h á z

Karácsony mindkét napján, szerdán és csütörtökön 3, 5, 7, 9 óra-
kor, pénteken 5, 7, 9 óraker a bemutatón óriási sikert aratott nagy
ünnepi műsorunk! — A SZIVET-LELKET GYÖNYÖRKÖDTETŐ
MAGYAR FILMREMEK:

Dankó Pista

A magyar dal, a magyar szív, az igaz szerelem filmje!

Főszereplők:

Jávor Pál

Simor Erzsé — Lukács Margit, Tompa Puff — Récsahelyi

FELEJTETETLEN ELMÉNY!

Fájdalmak?

ASPIRIN
TABLETTÁK

Német hadijelentés

Berlin, dec. 24. A véderőfőparancsnokság jelenti: német gyorsnaszádok egyik előretörésekor az angol keleti partok felé a vezérnaszád elsüllyesztett egy 10 ezer tonnás angol tartályhajót és egy hatezer tonnás teherhajót. Gyorsnaszádaink és a védő torpedórombolók között közelharc fejlődött ki. Valamennyi gyorsnaszádunk visszatért. Egy tengeralattjáróknk 25.500 tonna hajóteret süllyesztett el. December 23-án nehéz harci repülőink Skócia nyugati partjain sikeresen megtámadtak ellenséges hajógyűlékezéseket. Egy 12.000 tonnás kereskedelmi hajót két közepkaliberű bombatalálat ért. Két további nagy kereskedelmi hajót pedig egy-egy közepkaliberű bombatalálat. A 24-ére virradó éjszaka légi haderőnk erősebb kötelékei támadták Manchestert és Londont, ott nagy és kis tüzek keletkeztek. Néhány harci repülőgép 24-ére virradó éjszaka robbanó és gyújtóbombákat dobott le a nyugati határterületen és ott csekély kárt okozott. 23-ára virradó éjszaka légi harcban két ellenséges gépet lőttünk le. Egy saját gépünk nem tért vissza. (MTI)

Légítámadások Anglia ellen

London, dec. 24. (Reuter.) A keddre virradó éjjel Anglia ellen intézett ellenséges légítámadások célpontja Lancashire volt. A légítámadás a kora esti órában kezdődött. Az ellenséges repülőgépek gyújtó, majd robbanóbombák egész zuhatagát dobták le. A bombák két légoltalmi óvóhelyet, több áruházat és lakóházat és kereskedelmi épületet részben megrongáltak, részben elpusztítottak. Az áldozatok száma nem nagy.

Idégen gépek Svájc felett

Bern, dec. 24. A hadsereg vezérkari főnöksége jelenti: December 23-án este 9 óra tájban nyugatról szálló idegen repülőgépek Bazel és Rheinfelden irányában átrepültek a Jurán. Légi riadó volt több helyen, köztük Bazelben is. (MTI)

Roosevelt javasolja

a dán, norvég és holland hajók lefoglalását és a semlegességi törvény megváltoztatását

Washington, december 24. (NST.) Hétfőn este közölték az amerikai sajtó képviselőivel, hogy Roosevelt elnök javaslatot terjeszt a január elején összeülő kongresszus elé és felhatalmazást kér az amerikai kikötőkben veszteglő dán, norvég és holland hajók lefoglalására, egyúttal pedig a semlegességi törvény megváltoztatására. Roosevelt eredetileg az érdekeltektől társaságokkal egyetértésben akarta átvenni ezeket a hajókat, hogy aztán kiszolgáltassa őket Angliának, a dán vállalatok azonban nem voltak hajlandók sem arra, hogy eladják hajóikat az Egyesült Államoknak, sem pedig arra,

hogy utasítást adjanak a hajók kapitányainak az amerikai kikötő elhagyására. Ezt az utóbbi lehetőséget a washingtoni kormány azért vette számításba, mert úgy gondolta, hogy ha a dán hajók elhagyják az amerikai vizeket, a készenlében álló angol hadihajóknak könnyű lesz feltartóztatni és lefoglalni őket.

A hajók lefoglalására irányuló indítvánnyal egyidejűleg Roosevelt elnök hír szerint felhatalmazást kér a semlegességi törvény olyanértelmi módosítására is, hogy az amerikai hadianyagot ezentúl amerikai hajók szállíthassák az angol kikötőkbe.

Svédország védelmi állapotba helyezkedik

Sköld svéd nemzetvédelmi miniszter a svéd nemzeti bizottság előtt beszédet mondott, amelyben bejelentette az új katonai törvényt. A hadsereg átszervezése öt évi munkát igényel. Svédországot minden határára védelmi állapotba helyezik.

— A jövőről semmit nem tudunk

— mondotta a svéd nemzetvédelmi miniszter —, de nem akarjuk magunkat kitenni annak a veszélynek, hogy a védelem hiánya miatt elveszítjük országunk függetlenségét. Mi minden lehetőségre fel akarunk készülni.

A jugoszláv külügyminiszter januárban Budapestre jön

Belgrádból jelentik: Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter január 11-12-én utazik Budapestre, hogy visszaadja gróf Csáky külügyminiszter belgrádi látogatását.

Jugoszláv politikai körökben hangsúlyozzák, hogy ez a látogatás újból jelentős alkalom lesz a magyar-jugoszláv viszony továbbfejlesztésére és a két ország közötti barátság kifejezésére.

A jugoszláv külügyminiszter nyilatkozott egy újságíró előtt a magyar-jugoszláv viszonyról és többek között ezeket mondta:

— Különösen ki akarom emelni azt az igen szíves viszonyt, amely közöttünk és kedves szomszédaink, a magyarok között fennáll, amely olyan ragyogó módon jutott kifejezésre azokban a napokban, ami-

kor gróf Csáky külügyminiszter Belgrádban járt és aláírta azt az örök barátságról és békéről szóló szerződést, amely általános helyesléssel találkozott mindkét oldalon.

A Szabadkai Napló karácsonyi száma két érdekes nyilatkozatot közöl. Az egyike a belgrádi magyar követ adta és így hangzik:

— Karácsony a szeretet és megbékélés ünnepe. Végre sikerült megtalálni azt az utat, mely a barátság és béke magasztos céljai felé halad. Fokozza jelentőségét, hogy a megegyezés olyan napokban jött létre, amikor a világot pusztító háború szántja végig, amelynek véres forgatagából a jugoszláv és magyar népet az államvezetés békés szelleme tartotta távol.

Igy csináltak népszámlálást a románok

Kolozsvár, dec. 24. A legutóbbi román népszámlálással kapcsolatban Vancea ügyvéd, volt városi tanácsnok, régi román család tagja, aki annak idején a népszámlálási perben a magyar újságírókat védte, felelevenítette a népszámlálási per emlékeit és többek között a következőket mondta:

A per tárgyalásánál a népszámlálási biztosok főnöke, aki a magyar újságírókat, mint főmagánvádló feljelentette, felelősségre vont a Vancea a magyar újságírók védelmének ellátása miatt. Beigazolódott, hogy a számláló biztosok még keresztlevelet is követeltek magukat, vagy pedig egyszerűen zsídónak írták be őket. Az ívek annyira zavarosak voltak, hogy még tanult emberek is elhibázták a kitélést és a hibákat csak nagyon nehezen lehetett helyreigazítani. A tárgyalásnak ezeket az intimitásait annak idején nem engedték a sajtóban nyilvánosságra

hozni. Vancea nyilatkozott azokról az állítólagos magyar atrocitásokról is, amelyekkel a Romana Nuova Magyarországot befokíteni igyekezett. Ő beszélt azoknak a falkának lakosaival, ahol állítólag ezek az atrocitások történtek volna és a lakosok soha nem panaszkodtak a magyarok bánásmódja miatt. Azokon a vidékeken, ahol románok laktak, közös megegyezéssel dolgoznak a magyarokkal, akik minden jogos kérésüket teljesítik a románoknak. A Romana Nuova cikke tendenciózus és valótlan.

Uj német követ Bukarestben

Berlin, december 24. (Német TI.) A Führer Ribbentrop birodalmi külügyminiszter javaslatára Killinger Manfred bárót, az eddigi pozsonyi német követet bukaresti követté nevezte ki. Fabricius dr-t, az eddigi bukaresti német követet a külügyminiszteriumba hívták vissza. Pozsonyi követté a Führer Hanns Ludin követet nevezte ki.

Ahogy a románok elképzelik

Bukarest, december 24. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kiadott rendelet szerint az elemi iskola III., IV. és VII. osztályaiban a Nagy-Románia földrajza tanítandó, tekintet nélkül a „jelenlegi erőszakolt, igazságtalan és ideiglenes határookra”.

Adomány a hősi halált halt repülőik gyermekeinek

Berlin, dec. 24. Göring tábornagy a hősi halált repülőik gyermekeinek 1000 márkás takarékkönyvet adományozott. Göring minden takarékkönyvbe ajánlást írt.

A Berlin elleni légitámadás áldozatai

Berlin, dec. 24. A Német Távirati Iroda jelenti: A december 21-ére virradó éjszaka Berlin ellen végrehajtott angol légitámadás halálos áldozatainak száma 39-re emelkedett.

Amerikai kölcsön Argentinának

Buenos-Ayresből jelenti a Német Távirati Iroda: Tegnap aláírták az Argentina és az Egyesült Államok közötti megállapodást, amelynek értelmében az Egyesült Államok hatvanmillió dolláros kölcsönt nyújtana Argentinának.

Mi egy helyen hirdetjük,

Hogy minden típus legnagyobb választékban rendelkezésre áll.

Rádiók!

Kossuth ucca 23.

MAYER mérnök

Előadások:

ünnep mindkét napján d. u.

fél 3, fél 6

és

fél 9 órakor.

Karácsonyi nagy slágerünk:

Charles Boyer és Bette Davis

gyönyörű és megható szerelmi története

Egy asszony 3 élete

HUNGÁRIA FILMSZÍNHÁZ

Előadások:

ünnep utáni pénteken d. u.

fél 6 és

fél 9 órakor.

Karácsonyra — újévre

RÁDIÓT

● **Kerékpárt** ●
Gramofont, — lemezeket

Soltész - Kálvin-tér 2

Szociális gondoskodás — régi módokon

Minden jómódú magyar család gondoskodna egy nyomorgó magyarról

A modern idők kiölték a magyar életből a patriarchalizmust, azt a nemes magyar vonást, mely a régi jó békevekben minden vonatkozásban uralkodott. Akkor nem emlegették annyira a magyar testvériséget és szolidaritást, de annál inkább gyakorolták. A szociális elmentéket, a gazdag és szegény, a munkaadó és munkás közötti természetesen különbözőségeket enyhítette a jóságos gondoskodás, a jóakarát. A céhrendszer idejében a segédek, tanoncnak vaosággal atyja volt a mester, nyennek is tekintette az alkalmazott, a kereskedőházaknál bentlaktak a segédek, legtöbbször ott is ékezték. A mezőgazda, a földbírók, ha kemény munkát is kívánt bérésétől, munkásától, de jóságos bánásmódban nem volt hiány. Így ment ez végig az egész vonalon. Az élet eseményeiről is patriarchális módon történt gondoskodás. A teljesen tehetetlen szegények és agok számára szociális intézmények létesültek az egyházak, vagyos emberek hágyakéból. (Lásd Debrecenben lspotályt, vagy a szegényházakat.) De mindezeket túl volt egy nagyszerű szokás. A régi debreceni jómódú polgáresaládok «házi szegényt» tartottak. Minden valamirevaló polgárháznál bejáratos volt egy-egy szegény ember vagy szegény család és egész éven át támogatást, segítséget nyert. Ellen-szoigáltatásképpen egyszer más-szor házimunkákban segédkeztek. Koldust csak nagyritkán lehetett látni a régi Debrecen utcáit, pedig akkor nem volt hivatalos szegény-gondozás, nem voltak különböző szociális akciók, de a tisztas polgári társadalom ezek nélkül is megtette a maga kötelességeit.

A patriarchalizmus elmúltával az az önkéntes szegénygondozás is megszűnt, legalább nagy általánosságban. A házi szegények rendszere kiment a divatból. Nem azért, mintha szegény ember nem volna, hiszen napjainkban sokkal több a nyomorgó mint régebben,

hanem azért, mert a régi debreceni polgáresaládoknak azt a jó szokását, hogy maguk vállalnak szegény emberek, szegény családok eltartását, elfújta a modern idők szele.

Pedig a karitatív érzés, a jótékony-ság utáni vágy most is meg van az emberekben. Példa rá így Karácsony táján a sok szeretet-akció. Dehát Karácsony csak egy van egy esztendőben, viszont a társadalom eseményei támogatásra szorulnak egész éven át. Nyíltan meg kell mondani azt is, hogy mióta inségadó létezik, mióta adó formájában kötelezővé teszi az állam az áldozatkészséget, azóta önkéntes formában a szegényekről és nyomorgókról való személyes gondoskodás vágya legfeljebb évenként egyszer, így a szeretet ünnepe körül ébred fel az emberekben.

»Mondunk merészet és nagyot.« Nem lehetne-e visszahozni a régi idők jóságosan szép rendszerét az élet eseményeiről való gondoskodás terén. A magyar testvériség nem terjed-e odáig, hogy minden módos ember vállalna a régi debreceni polgáresalád módjára egy nyomorgó magyar családról való egész évi gondoskodást. Hiszen sokkal racionalisabb lenne a dolog, mint az eddigi megoldások. Minden módos házból akad étel-felesleg naponta, akad viseltes ruha, akad ez, az, amivel a szegényen segíteni lehetne. Ha egy városban találhatik ötezer módos ház, emellett a rendszer mellett ötezer nyomorgóról való gondoskodást is jelentené. A »segélyeztetek«, hogy ne használjuk azt a régies elnevezést, »házi szegényeknek hasznát is lehetne venni kisebb házi munkáknál, viszont a róluk való gondoskodás kiterjedne egész évre és életük minden vonatkozására.

Ha ez az ideális elképzelés a mai időkben végrehajtható lenne, egy csapásra megoldódna a szociális problémák egyrésze és megszüntethető lenne az inségadó, koldus-

vitéz Fejér István ARANY BIKA ÉTTERMEI és KÁVÉHÁZAI

Nagy Szilveszter-est

hétköznapi árakkal.

Asztalbiztosításról a főpincérek gondoskodnak, akik felvilágosítással is szolgálnak a hozzájuk fordulóknak. **Telefon: 27-99.**

25-én és 26-án, karácsony első és másodnapján az Üvegteremben

őtorai tea, tánc.

pénz, stb., melyek az adófizető polgárság terheit most növelik. Még intézményesíteni is lehetne a rendszert olyanformán, hogy a közületek szociális ügyekkel foglalkozó ügyosztályai bizonyos felügyeletet gyakorolnának, illetve »elozs-tanák« jómódú házakhoz az inség-geseket.

Egyetlen kézenfekvő ellenvetés-ként azt lehetne felhozni, hogy egyes jómódú családoknál talán »kényelmetlenség« jelentene a fentiekben vázolt rendszer. De gondoljunk arra, hogy a magyar testvériség kötelez. A szociális kötelesség fennforgása a mai időkben többé már nem vitatható.

Németországban a különböző munkaszolgálati rendszerek révén veszik igénybe a társadalom minden rétegét a közösség szolgálatában. Jellemzőül csak egy esetet, amit egy Berlinből hazatért úr beszélt el. Bérházban egy hadba vo-

nult munkásember felesége negyedik gyermekét várja. A szülés bejelentése után egy órával már a ház első emeletén hatszobás lakást bérlő bárónő megkapja a szolgálati jegyet, hogy mint női munkaszolgálatos menjen a munkássz-szonyhoz segídekezni, az újszülött fehérműt mosni, a többi gyermekre ügyelni.

A magyar életforma a szociális kérdések patriarchális megoldását teszi kívánatosná. Ilyen lenne a nyomorgókról való gondoskodásnak az a formája, hogy minden módos ember egy-egy nyomorgóról való egész évi gondoskodást vállalná. Ez lenne az igazi magyar testvériség érvényesülése. Hogy megvalósítható-e, az már kérdés. Mi csupán felvetettük a gondolatot. Akinek hozzáfűzni valója van pro és kontra, jelentkezzen. A hozzászólásoknak szívesen teret adunk.

Elete árán vitt fát egy szegény ember a gyermekeinek

Tragikus körülmények között halt meg Hajdúsámsonban egy öt-gyermekes családapa, Boriz János napszámos földműves. Hogy gyermekei ne szenvedjenek a hideg lakásban, elment fát szedni, meg is rakodott egy hát fát s haza vitte. Mikor a lakásba ért, holtan esett össze. Ott maradt a szegény özvegy, öt gyermekkel, 2, 3, 4 éves fiukkal a rettentő hidegben, nagy nélkülözések között. Keserű köny-

nyek között használták el a kis fát, amit apjuk élete árán szedgetett össze. — Az esetre özv. Percezel Dénesné tábornok özvegye hívta fel a figyelmünket a kért, indítsunk gyűjtést a szerencsétlen család megsegítésére. Adományokat, akár pénzt, akár természetbeni szeretettel továbbít özv. Boriz Jánosnénak, Hajdúsámson, Csire utca címre.

Cserkés sz örsi zászlóavató

A homokkerti ref. egyházzs 680. sz. Komáromi Csipkés György cserkészesapata, melynek vezetését ifj. Törös Károly ref. tanító kiváló buzgalommal látja el. A cserkész induló elhangzása után a Turul, Rigó örsi zászlót Kovács József lelkipásztor szép beszéd kíséretében avatta fel. Következett kiscserkészek nótázása és Göre Gábor és Durbints sógor c. vigjáték. Kellemes hangon hortobágyi nótákat énekelt Takács Sándor. »A szerény titka« vigjátékban ügyesen szerepeltek Tóth Irénke, Szalóki

Zoltán, Tarcsi György, Kovács Albert, Papp István, Gaál Sándor. Tábornoki jelenetét kiscserkészek adták elő. Kedves jelenet volt Boros Marika és Takács Sándor által bemutatott népdal-tánc, melyhez a zongorakíséretet Tóth Erzsike zongoraművésznő szolgáltatta. Végül ifj. Törös Károly parancsnok lelkes szavakban ismertette a homokkerti cserkészet célkitűzését. Az ünnepély a Himnusz elénekülésével ért véget. Kívánatos volna, hogy minden homokkerti gyermek és ifjú belépne ebbe az ifjúságot nevelő intézménybe.

Tóth Gábor

Az úri közönség elismert szabója
Piac u. 89. Telefon 28-31.

Villanykályhák

Földes Sándor céoné!

Püspöki-palota.

A 26. tábori munkásszárad alakulatai (Hajdúnánás, Somkerék, Lyuta, Korlátelmecc, Ilonca stb.) a Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben este 9 órakor kezdődő nagyszabású, zártkörű bajtársi

Szilveszter-estet

rendeznek, amelyre kedves bajtársainkat hozzátartozóikkal együtt bajtársi szeretettel meghívja és elvárja

a Rendezőség.

Ma a Páll Sörözőben sörözünk!

Ne vegyen addig gramofont,
míg meg nem tekintette az új
„His Masters Voice“
„Columbia“ gramofonokat

Szendrő

zongora, rádió, hangszerárúzetében
BATTHYÁNY U. 22.
Gramofonlemez nagy választékban
kapható.

A város moslohái, — a külsőségi lakosok

Debrecenben sok szó volt már arról, hogy orvosolni kellene a külsőségi lakosok sok sérelmét és részvételt kellene őket mindazokban, ami a belvárosi ember szemében elkerülhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy városi lakosnak érezzék magukat. Ezt az érzést sajnos csak a belvárosi utcák lakói érezhetik, a külsőségek, kertek, telepek lakói bizony úgy érzik magukat, mintha nem is a 130.000 lakosú Debrecennek lennének egyenrangú polgárai, hanem valamelyik elhanyagolt faluskához tartoznának. Ezt a mostoha sorsot még a vámsorompók is hangsúlyozták és minden szekér, autó után vámot kellett fizetni, ha áthaladtak a sorompó előtt. Ez a külön adó az 1940. év folyamán szűnt meg egy miniszteri rendelettel és így orvosolták a külsőségi lakosok egyik súlyos panaszát. Megszabadult a külön vámdíj fizetésétől sok-sok ezer debreceni polgár.

A külsőségi területeknek egyik legsúlyosabb megoldásra váró kérdése az utak és csatornák megépítése. Nagyon forgalmas utak következtelenek és nyáron egy-egy szekér olyan porfelhőt kavart, hogy egész uccasorok borulnak porfelhőbe és vannak utcák, ahol nappal nem lehet kinyitni az uccára néző ablakokat, az állandóan kavargó piszkos porfelhő miatt. Esős időben pedig szörnyű látványok sorozata keseríti el a jobb-érzések embereket: a sáros úton elakadó szekerek elé fogott lovak kegyetlen kínzása.

Nem kell azt gondolni, hogy az ilyen utak a belvárostól már igen messze fekvő területeken vannak, egészen közel is van ilyen út. A Mester ucca egyenes folytatása a Pozsonyi út, melynek a sorompón túl fekvő részének megközelítésére még kétszeres díjazás mellett is csak a vakmerő fuvarosok vállalkoznak. Autósok nem mehetnek, ha akarnak sem a közvetlen úton, a mentők is úgy tudnak sürgős esetben segítséget vinni, hogy a gyalogjárón vezeték autójukat. A Pozsony út két kertségének, a Hatvan uccai és Köntös kertnek a fő uccája. Egyenes hosszú út, melyből igen sok ucca torkol, természetesen, hogy egyik sincs kikövezve. A város központjához legközelebb fekvő út kikövezését éveken át hiába kérték a két kertség lakói, de az 1940-es esztendő, amely meghozta a vámsorompók eltörlését, egy másik csodával is járt, mert a város a szekerek százaival hordatta a köveket a Pozsony útra. Végig rakták szép sorjában az út oldalán, de nem hagyták

sokáig ott heverni, mert jöttek ismét fuvarosok és kiválogatva a szép kockaköveket, elhordták. Hátrahagyták a dirib-darab köveket széthajigálva. A környék lakói, kik már büszkék voltak, hogy köves főcúdjuk lesz és sajátjuknak tekintették a szép gránit kockák tömegét, igen méltatlankodtak. Nem tudják megérteni, hogy miért fuvarozták és rakták szabályos rendbe az anyagot nagy költséggel, — ha néhány hónapi hevertetés után más helyre viszik el a javát. Az 1941. esztendőől azt várja a két kertség több ezer főnyi lakója, hogy végre berakják a követ, ami márcsak azért is illő dolog lenne, mert három esztendővel ezelőtt a kövezéshez való homokot már végig teregették a hosszú Pozsony úton.

A Szotyori telep népe azt reméli, hogy az elkövetkező évben végre történik olyan intézkedés, mely megszabadítja őket a posványos víztől, mely kertjeiket, udvarukat elönti. — Nincs csatornázás és a vízlevezető árkok már régen nem felelnek meg a rendeltetésüknek. Az évenként megismétlődő árvíz ellen mindég csak alkalmi, de mindég jelentős pénzbe kerülő munkával védekeznek, de a lakosság érdekében a Tóóc felől olyan állandó gát- és csatornaépítést nem csinálnak, hogy biztonságban legyenek azok a szegény emberek, akiknek ösztvagyonuk a kicsike ház és telek.

A város másik végén a Nyilas telep és környéke is arról panaszkodik, hogy csatornázás hiánya miatt megszorul a víz az esőzések után és nem tudják használni kertjeiket, mert a víz kipusztítja a veteményeket és a feltörő talajvíz házaikat megrongálja. Ha már engedték az építkezést a házak százaát építeni olyan területre, ahol összefut az esővíz és feltör hamar a talajvíz, legalább megfelelő csatornázással segíteni kell a bajon és mindenáron biztosítani a víz elfolyását a lakóhelyek közeléből.

A belvárost hiába csinálták, hiába a parkok és aszfaltos utak, ha a város körül pocsolyavizek vannak és szennyes porfellegeket kavart a szél uccáira. A közegészség érdekében elsősorban ott kell segíteni és megszüntetni a lehetetlen állapotokat, ahol a járványok fészke van.

Ezért is elmaradhatatlanul szükséges, hogy erélyes kézzel és áldozatot nem kímélve rendbe tegyék végre a külsőségi területeket. Ez a város minden polgárának érdeke. Reméljük, hogy az új esztendőben megindul egy nagy alkotó munka, jó utakért, csatornákért, jobb levegőért, a virágos, termő kertekért.

Hapák fényképész műtermének szép fejlődése

Hapák József művészi fényképezése ma már fogalom Debrecenben és a környéken. Nevét nemcsak nálunk ismerik igen előnyösen, hanem a külföldi művészfényképészek versenyének és kiállításainak résztvevői és látogatói is nagyra értékelik. Sok dicsőséget szerzett már Hapák a magyar névnek, számos külföldi érmet és kitüntetést hozott haza minden tekintetben portréival.

Mint minden művészember, Hapák is állandóan a szebbre, nemesebbre, nagyobb alkotási lehetőségre törekszik. Ez a magyarázata annak, hogy eddigi műtermét áthelyezte ugyanabba a ház-

ba, ahol eddig volt, a Kossuth ucca 11 alatt, a félemeletre, ahol olyan műtermet rendezett be, amilyen pártját ritkítja. Nagyszerű, finom ízléssel megkonstruált és berendezett műtermében olyan fényhatásokat állított be, amelyek a fényképezés művészetének legnagyobb lehetőségeit biztosítják. Nemes ízlés sugárzik minden fényképről, amelyet az új műteremben készítettek.

Egészen természetes és érthető, hogy Hapák műtermét a közönség nagy táborra szívesen látogatja, mind olyanok, akik maguk is nagyra értékelik a művészi teljesítményét és szeretik a szép, élhető és tökéletes arcképeket.

Hapák

fényképész karácsony első napjától kezdve már legmodernebbül megnagyobbított és berendezett műtermében fotografál.

Kossuth-utca 11. félemelet

A magyar főváros a vidéki városokért

Írta: DR. SZENDY KÁROLY,

Budapest székesfőváros közönségének polgármestere.

Karácsonykor, a szeretet ünnepén szólók a magyar vidéki városok vezetőihez és közönségéhez, hogy e nagy ünnepen magyaros szeretettel köszöntsem őket Budapest székesfőváros közönségének és vezetőségének nevében.

Néhány nap muiva a új esztendő hajnala köszönt ránk, új gondokkal kell majd megküzdünk, új feladatokat kell majd megoldanunk s ebből az alkalomból Budapest testvéri együttműködésre szólítja fel a vidéket.

Immár esztendők óta hivatalból elnöke vagyok a Magyar Városok Országos Szövetségének, sokat és szeretettel foglalkozom a szövetség ügyével s így alkalmam volt alapos bepillantást nyerni a magyar városok ügyeibe, bajaiba. Sokat tanultam, tapasztaltam az elnöki székben, de a legnagyobb tanulság annak a kétségbevonhatatlan ténynek a megállapítása volt, hogy a magyar főváros s a magyar vidék városai között eltérhetetlen sorsközösség áll fenn.

Valamikor divat volt, — még pedig politikai divat — a fővárosnak és a vidéknek a szembeállítás. Számos prófétája akadt ennek a tévhitnek s volt egy időszak, amikor egy nagy politikai párt is valóságos programjává tüzte, hogy a vidéket a főváros ellenhangolja. Azzal vádolták Budapestet, hogy a vidéki városok rovására szépül, gyarapodik s azt hirdették, hogy Budapest romlásán, lefokozásán, elszegényítésén keresztül vezet az út a vidéki városok boldogulásához.

Hálás vagyok a sorsnak, amiért megérthetem e hazug legendának a szétfosztását. Majdnem teljesen elhalgtak már a bajkeverők, akik az ellentéteket szították Budapest és a vidék között s Magyar Városok Országos Szö-

vetségében helyet foglaló kiváló vidéki városvezetők tanuságot tehetnek amellett, hogy a szövetségben olyan bajtársias együttműködés folyik, amely egyedül alkalmas arra, hogy Budapestnek és a vidéki városoknak az érdekeit egyaránt szolgálja.

Kétségtelen, hogy rengeteg probléma vár megoldásra, azonban az is bizonyos, hogy a magyar városok közös sérelmeit, kívánságait, nem lehet orvosolni. Az elisített munka mindig bajt okoz, ezért hát óvatosan kell a felmerült kér-

NÉVJEGYET

újévre rendeljen
lapunk nyomdájában

désekhez nyulni és csak céltudatos program fokozatos megoldása segít a bajokon. Nyugodtan hivatkozhatom arra, hogy ez a nézet gyakorlatilag is igazolódott és a szövetség lelkes, kitartó munkája egymás után hoz olyan eredményeket, — mint a közelmúltban is — amelyek a vidéki városok érdekében mutatkoztak.

Hiszem és vallom, hogy Budapest egészséges fejlődése szoros összefüggésben áll a vidéki városok fejlődésével és Budapest kultúrális és gazdasági fejlődésével párhuzamos a vidéki városok haladása is, hiszen valamennyien fontos tagjai Magyarországnak, Budapest készségesen sikra száll minden becsületos vidéki célkitőzés mellett, mert ez a kiállítás egyuttal Budapest és ugyanakkor országunk érdeke is.

Ujévre

Előjegyzési naptárak
Tárca és zsebnaptárak
a legegyszerűbb kivitelűtől a legdiszesebbig

a „Méliusz“ könyvkereskedésből

Rádiót, varrógépet részletre
Roboz és Hammertől, Piac u. 8. sz.

Hogy lehetne és kellene Debrecen gazdasági kapcsolatait Erdélyi feljleszteni

Erdély egy részének és a keleti részek visszacsatolása után érthetően mindenki azt várja, hogy minél hamarabb érezzék a hazatért testvérek, de mi magunk is az új helyzet jó eredményeit. Természetes, hogy sok tennivaló van, hiszen az eddigi urak nem tekintették véglegesnek a maguk uralmát és ezért sok olyan dolgot elhanyagoltak, ami most erősen érezteti hatását. A társadalomnak úgyszólván minden rétege foglalkozik a kérdéssel, miként lehetne minél gyorsabban és

mennél tökéletesebben Erdély visszatért részét gazdaságilag hozzánk kapcsolni és életüket a miénkhez szervesen egybefűzni?

A kérdés megvilágítása és esetleg jó gondolatok felvetése végett a társadalom néhány vezető tényezőjéhez kérdést intéztünk: mit kellene tenni, hogy a visszatért részekkel az ipari, közgazdasági és kereskedelmi kapcsolat mennél gyorsabban kiépíthessük? A kérdésre a következő válaszokat kaptuk:

Az ipar decentralizációja még időszerűbb

Dr. Somlyai József okleveles közgazdász, a Kölcsey Segélyező Egylet vezérigazgatója a következőket mondta:

— Az árukereskedelemnek nagy jövője van Erdélyvel kapcsolatban. Debrecen és Budapest tele vannak erdélyi kereskedőkkel. Ebben a vonatkozásban tehát sokat lehetne tenni. A világháború előtt Debrecennek volt vagy 30 gyártelepe és ezek a trianoni határok miatt elsorvadtak. A budapesti gyárakban olyan erős centralizáció történt, ami éreztette a hatását. Ez Budapest részéről talán indokolt volt, mert kicsi volt az ország. Most azonban újból megvan a lehetősége annak, hogy az ipari decentralizációt végrehajtsák és ha a város okosan meg tudná oldani ezt a

kérdést, el lehetne érni azt, hogy közvetlenül Debrecenből szállítsanak az árukat Erdélybe. Debrecenre tehát ebből a szempontból kétségtelenül nagy jövő várna.

— Hogy mit lehetne csinálni? A gyártelepeknek azokat a kedvezményeket kellene megadni, amit régen megadtak, tehát a letelepülésnek összes feltételeit biztosítani a számukra. Nem szabad elfelejteni egy nagyon fontos körülményt, hogy a világháború előtt Budapest után Debrecen a legnagyobb forgalmú Nemzeti Bank piac volt és csak utána következett a szegedi Nemzeti Bank fiók forgalma. És miért volt nagy Nemzeti Bank piac Debrecen? Mert ipara volt.

Legfontosabb a jó és gyors közlekedés

A kereskedők felfogását Kótsék László társulati elnök a következőkben fejtette ki:

— A visszacsatolás után mi azonnal felvettük a kapcsolatokat. Az a főbaj, hogy egyrészt áruhiányban szenvedünk, másrészt az erdélyi közlekedési viszonyok ezidőig nem lehetettek. Utánvétele nem lehet semmit küldeni és vannak helyek, ahova vasúton nem is lehet szállítani, csak teherautóval.

— A legfontosabb volna tehát a jó és gyors közlekedés megteremtése és mielőbbi helyreállítása. Az érmihályfalva—mármaroszigeti vonal környéke gravitál Debrecen felé, az erdélyi távo-

labbi részek kevésbé. Ennek ismét az az oka, hogy a centralizáció mindent Budapestre kerget. Így mi el fogunk sorvadni. Csak egy példát: Budapestten boldog-boldogtalanok adnak vaját akár negyedkilót is, mert minden vajmennyiséget a fővárosba esdítetnek. Arra kellene tehát törekedni, hogy az árukészletet az ország területén igazságosan és egyenletesen osszák szét. Ez maga után vonja természetesen az élénk kapcsolatot elsősorban gazdasági téren, ami azonban szorosan összefügg a kulturális és lelki kapcsolatok kiépítésével is.

Az intézményeket csorbítatlanul itthagyni!

Galamb Ferenc, az Ipartestület elnöke ezeket mondta: Ha a kormányintézkedések a kamarákat tényleg szétbontják, ez feltétlenül hátrányára lesz a kereskedelmi életnek. Debrecen annak idején központi felkészenél fogva Hajdú, Bihar megye közelebb eső részeinek, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Mármaros megye főútvonalába esvén, kereskedelmi és ipari téren fontos göcnpont volt. Ezt a helyzetét erősítette az, hogy itt kereskedelmi és iparkamarai székhely volt, itélőtábla, MÁV üzletvezetés, ügyvédi kamara, egyetem, gazdasági akadémia, kereskedelmi iskola és sok más fontos intézmény, amely idevonozta mind az iparban, mind a kereskedelemben érdekelt közönséget, amely annál inkább idejött, mert itt híres, nagy kereskedelmi rak-tárakat is talált a komoly ipartelep-ek mellett. Vásárlások miatt is és kultúr-igényeik kielégítése végett is nagyon sokan gyakran jöttek Debrecenbe. Híres volt Debrecen a kiváló timár bór-ipari telepeiről, valamint úgyszólván az egész Felvidéket szalonnával, zsírral, sertéssel ellátó hentesiparáról és üze-meiről, fejlett volt a szappanos ipara, a szücsök, gubások, sapkások igen sok vevőt vonzottak ide.

— A visszacsatolás után hogy mennyiben marad meg Debrecen városának ez a kulturális és gazdasági göcnpont jellege, szerintem attól a körülménytől fog függeni, hogy az intézményeket csorbítatlanul meghagyják-e itt és visszakapják-e ezek azokat a területeiket, amelyeket azelőtt bírtak. Ha igen, akkor az idejövő és egyéb ügyekben itt tartózkodó közönség itt fogja elintézni kereskedelmi és ipari vonatkozású ügyeit is. Ha azonban a visszacsatolt

területek közelebb részeln hasonló hatáskörü intézményeket állítanak fel, úgy lényegesen csökkenni fog a debreceni forgalom, mert érezni fogjuk azoknak a közintézményeknek elszívó hatását.

— Mindebből következik, hogy a felszabadult részekkel úgy lehet intenzív kapcsolatot teremteni, ha minden irányban megkapja Debrecen azt a támogatást, amelyet korábbi helyzeténél fogva megérdemelt.

Páthy Ferenc halálára

Kedves Barátom! Eltávoztál. De nemcsak Te távoztál el, hanem veled eltávozott egy példaképpen odaállítható kötelességtudás is. Gerinces, hajlíthatatlan derekú ember voltál. Megálltál a magad igazsága mellett még akkor is, amikor tudtad, hogy az derékba fogja törni azt a pályát, amelyet Te nagyon-nagyon szeretted és amelyért bármely pillanatban még az életedet is feláldoztad volna. Pedig csak egy kicsit kellett volna simulékonyabbnak lenni, pedig csak egy kicsit kellett volna engedékenyebbnek lenni. Nem tetted, mert úgy gondoltad, hogy Neked van igazad.

Most, amikor a világrendnek hatalmas Ura előtt, a Mindenható egy igaz Isten előtt meg fogsz állani, bizony mondom Ferikém, a szentírás szavaival nyugodt lélekkel jelentheted: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltételezt megad nékem az igazság koronája, melyet

Olcsó csillárt, rádiót

Ne keress a holdban,
Piac ucca 9 alatt kapsz a

Meteorban

megad nékem az Ur ama napon, az igaz Bíró.”

Én pedig kedves Ferikém, amikor elbúcsúzom tőled, ígérem, hogy amíg élek, mindenkor eszembe jutsz, amikor fagyos, zúgó, sivitó hófúvásos éjszakán a házunk sarkán szolgálatot

teljesítő rendőrt látom, aki éber, önfeláldozóan vigyáz az én vagyonomra, életemre, mert Te ezt a kötelességteljesítő rendőrt szivedből szeretted, lelkedből megbecsülted.

Nyugodj békességgel! Isten veled!
Dózsa György.

Megalakult a leszerelt katonákat segélyező bizottság

Mint már megírtuk, a rendkívüli hadgyakorlatokra bevonult s leszerelt katonák családjainak segélyezésére széleskörű akciót indítottak meg. Debrecenben most két bizottság alakult, amelyekben a gazdák és a kisiparosok megbízottai foglalnak helyet. A két bizottság vezetésével és irányításával Kőlessey Sándor polgármester dr. Kupinszky Sándor tanácsnokot bízta meg. Minden előkészítő mun-

kát elvégeztek és amint megérkezik a minisztériumból a segélyezésre szánt összeg, nyomban megkezdik a segélykiutalásokat is. Ez is megtörténik pár napon belül, hiszen már Zala 75.000 pengőt megkapott. A debreceniek a segélyekért december 27-én délután 4-7-ig kezdik meg a jelentkezést a szociális ügyosztályon a volt bábaképző épületben.

Karácsonyünnepély az Árpád-teri egyházzsuzsuzban

Felemelő és szívet megindító ünnepély keretében ajándékozta meg az egyházzsuzsuz a szegény iskolás gyermekeket és a felnőtt szegényeket. Meleg kávé és kifli, mindenjával gazdagon megrakott karácsonyfa és sok-sok szeretetesomag várta a gyermekeket. Az ünnepély énekkel és imával kezdődött. Dr Hegyaljai Kiss Géza lelkipásztor felolvasta a Bibliából Jézus születését s aztán szerető szavakkal szólott a gyermekekhez a karácsonyfáról, a Jézuska ajándékáról.

A Rakovszky uccai iskola részéről Nagy Lajos igazgató köszöntötte meg az egyházzsuzsuz gondoskodó szeretetét. Megemlékezett arról, hogy milyen nemesszívű adakozás folyik az egyházzsuzsuzban. A lelkipásztor vezetése alatt folyik a sokoldalú áldozatkész segélyezés a szeretet nevében. Dr Hegyaljai Kiss Géza gondoskodó szeretete vitte ki, hogy a szegény gyermekek már a hideg idő beállta előtt, október 31-én megkapják a meleg cipőket és ruhákat. Nagyon sokat köszönhet az egyházzsuzsuz dr Hegyaljai Kiss Gézának, aki meleg szívetlül fáradsáttalanul gondoskodott arról, hogy az egyházzsuzsuz minden szegényének, kicsinek, nagy-nak legyen karácsonyi öröme. Gondja van rá, hogy a szegény iskolás gyermekek, számszerint 68-an, ösztöl tá-

vaszig naponta meleg tejhez jussanak. Sok fáradsága miatt méltán megérdemli a gyermekek elnevezését: „a mi papnénink a jóság anyja”. Köszönetét fejezte ki a növekvő úrasszonyainak, a szorgalmas Mártúrnak és minden nemes adakozónak.

A gyermekek nevében Tatár Erzsébet iskolás leányka mondott köszönetet a szép ajándékokért. Szavaltok tették kedvessé az ünnepélyt. A gyermekek meleg kávé mellett a gyönyörű költök a csillogó karácsonyfában. Éneklés és imádság után a kapott ajándékesomagot osztották ki a gyermekek között.

Tizenegy órakor az egyházzsuzsuz felnőtt szegényei részesültek bőséges ajándékban. Száznál több felnőtt kapott szalonnát, kenyért, lisztet és húsjelajándékot. Dr Hegyaljai Kiss Géza lelkipásztor bibliavetetésével kezdődött az ünnepély. A lelkipásztor meleg szavai után boldogan vették át a szegények a csomagokat, kiknek nevében üv. Papp Ferencnek hadiözevgy mondott hálás köszönetet és kért áldást a jószívű adakozókra.

— Lugköldöt ivott véletlenül Kósa Sándor 10 éves gyermek a Kosuth uccán, egyik lakásban. Az erős folyadék összemarta a gyerek száját és torkát. A gyermekklínikára szállították, ahol ápolás alá vették.

„BOONECAMP“

kiváló g y o m o r k e s e r ü

Gyártja az

UNGVÁRI SZESZGYÁR R. T. RUM- és LIKÖRGYÁRA, UNGVÁR.

Kapható szaküzletekben, életermekben és vendéglőkben.

LEGYAKORLATI FORMÁRU
SZEMÜVEGEK LÁTCSÖVEK
LORNETTEK
UNGVÁR OPTIKAI ÉS FOTO
SZAKÜZLETÉBEN.
SZÉCHENYI U. 1. TAKARÉKOSSÁG TAG

Iparosok figyelmébe!

Berítéket, levelepapírt, jegyzéktömböt, számlát, munkafelvető könyvet, blokkot, átvételi könyvet, cégkártyát, szórólapot, címkéket és mindenféle nyomtatványt kisebb, vagy nagyobb példányszámban olcsón, izlésszerűen készít **lapunk nyomdája**

a Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Rt. József kir. h. a. l. Bika bérház

Dalok Horthy Miklósról

Írta: Baja Mihály.

KENDERESI PUSZTASÁGON

Kenderesi pusztaságon
Hull a levél, fujdogál az őszi szél.
Kenderesi pusztaságról
Horthy Miklós fehér lovon útra kél.
Amerre lép lova lába,
Imádság száll a nyomába,
Sóhajunktól még az ég is megremeget:
Áldja meg az igaz Isten!
Nincsen itt más, ki segítsen,
A magyar nép szent vezérét áldja meg.

Kenderesi pusztaságon
Ebredező tavaszi szél fujdogál.
Kenderesi pusztaságról
Horthy Miklós fehér lován hadba száll,
Amerre lép lova lába,
Honvédsereg a nyomába!
Honvédsereg a nyomába!
Áldja meg az igaz Isten!
Nincsen itt más, ki segítsen,
A magyar nép szent vezérét áldja meg.

HORTHY MIKLÓS PEJPARIPÁN

Horthy Miklós pej paripán
Erdélyország felé vágta,
Órónhírt visz a kesergő
Székelyföldnek, Csikországnak.
Átkláltja a határon:
Székely fiúk, székely lányok,
Ne sirjatok, megvirrad még
A szabadság napja rátok!

Horthy Miklós pej paripán
Budavára felé vágta,
Üzenetet hoz Erdélyből
A sok magyar dallának.
Leklált a vár fokáról:
Hej, honvédek, itt az óra!
Még a sírok is megnyílnak
A hatalmas riadóra.

HORTHY MIKLÓS KATONÁJA

Horthy Miklós katonája
Nem a császár szoldosa:
Horthy Miklós katonája
A szabadság harcosa!

Horthy Miklós katonája
Egytől-egytig mind vitéz,
Horthy Miklós egy szavára
Száz halállal szembe néz.

Magyar zászló, magyar jelszó:
Szíve, lelke is magyar.
Horthy Miklós katonája
Tudja mind, hogy mit akar:

Megmutatjuk a világnak
Mi a magyar becsület:
Hogy a magyar mindenkinek
Kamatostul megfizet!

(Folytatjuk.)

A versciklus első részét december 6-i számunkban közöltük.

A volt Pikó László

kézimunka iparból
kiváltam
kézfestésű különleges S. K. saját
készítményű
Gobelin képeimet
kizárólag **Pikó József**
Kossuth-u. 4. üzletében árusítom.
Pikó László
gobelin készítő zászlótervező
és készítő.

Debrecenben gyűlést tart a Hivatásszervezet

A Hivatásszervezet, mely egy évvel ezelőtt kezdte meg munkáját dr. Szabó János hittantanár vezetésével, januárban nagygyűlést tart az Arany Bika dísztermében.

A Hivatásszervezet a magyar szociális népmozgalom programját hirdeti a debreceni gyűléssel kapcsolatban megjelent kiadványában. Szociális igazságot, erős népi birodalmat, a munkásság felkarolását, érdekvédelmet hirdet a szervezet alapján és ezeknek az eszméknek adnak kifejezést a Hivatásszervezet

Debrecenből az aradi táboron, Olmützön keresztül Debrecenig

Ki volt Könyves Tóth Mihály, a debreceniek nagy papja?

Debreceni ember előtt, kálvinista magyar lelkében Könyves Tóth Mihály neve olyan fogalom, melyet onnan kiirtani nem lehetett még akkor se, amikor ezért annakidején börtönbüntetés járt. Ma azonban a nagy többség csak azt tudja róla, hogy nagy pap, aranyházú szónok és retenthetetlen hazafiságú szónok volt.

Eppen ezért jó, sőt szükséges néha, hogy nagyaink emlékéit felidézük és elmondjuk azok számára, akik az idők sodrában cseperedtek fel.

Felkerestük Csobán Endre városi főlevéltárost, mint a debreceni mult egyik jeles ismerőjét, mondjon el egy és más érdekességet, értékes adatot a debreceniek nagy papjáról, a magyar szabadságharc kiváló alakjáról.

— Hogy ki volt Könyves Tóth Mihály — kezdi adatait sorolni Csobán Endre főlevéltáros —, azt néhány mondatban is, de akár kötetben is el lehetne mondani. Annak idején magánkutatásaim és a család útján gyűjtöttem össze erről a kiemelkedő nagy magyarról az adatok sorát. Annak idején nemcsak Debrecenben, de egész Magyarországon tudták, hogy olyan kiváló pap és egyházi szónok, hogy a debreceni híres Nagytemplom szűk volt, ha ő állott a szószéken. Különösen nagy neve volt, mint szónoknak a negyvennyolcas szabadságharc idején. Egyik leghíresebb szónoki beszéde 1849 március 15-én hangzott el, a magyar szabadság megszületésének első évfordulóján. Ezt a beszédét is a Nagytemplomban mondta el. Másik igen híres beszéde szintén a Nagytemplomban hangzott el, néhány nappal később, április 14-én, a Habsburg-ház trónfosztása alkalmából, amikor Debrecen város társadalma és a diákság fátylas menetben és felvonulásban ünnepelte Kossuthot s az ünnepi beszédet az ország nevében Könyves Tóth Mihály mondta...

— Különben a Kossuth-családdal ezektől az időktől kezdődően igen meleg kapcsolata volt, mert a magyar kormánynak debreceni tartózkodása idején, 1849 januárjától Kossuth édesanyjának és testvérének, Meszlényinének Könyves Tóth Mihály adott szállást csapóutcai házában. A nem régen elhunyt Könyves Tóth Kálmán beszélt el, hogy ő még jól emlékszik

Csáki Imre

szövet és belésőru kereskedése.
Divatos szövetek. Olcsó árak!
Kossuth u. 6. szám

Szilveszteri murit rendezünk a

Kassai Sörházban

Hunyadi ucca 1. Mindenki ajándékot kap.

Olcsó pezsgők, likőrök, fajborok napi áron.

Burai Lajos és fia cigányzenekara muzsikál
Tűjön el meglepetésben lesz része. Asztalrendelés Telefonon is 33-18.

Szekeres György tulajdonos.

divatos bélelt **bőrkesztyűk**
óriási választékban kaphatók olcsó áron.

HAMERLI kesztyűgyár

Állami tulajdonban Gambrinus átjáró.

E hó 30-án vissza költözünk az Alföldi-palotába.

januári debreceni gyűlésének szónokai.

jét és hitét. Egész élete azt mutatta, hogy a radikális gondolkodás nem mindig azonos a hazafiatlan gondolkodással, különben is a XIX. század radikálizmusa és demokráciája a legnemesebb formában élt s tisztességes világszemléletet jelentett, melyet Könyves Tóth Mihályok képviseltek, akik megmutatták, hogy igaz magyar-ságuk sem szóban, sem tettben kívánnivalót nem hagy, — fejezi be szavait Csobán Endre főlevéltáros.

Vigyázat!

A DARMOL hasahajtó utánó-zák. Ügyeljen, mert minden tabletán a „DARMOL” szónak és T alakú bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kéri.

Hősök naplója

39-es tiszthelyettes hőstette
1914 december 26. Ezen a napon a 17. gyaloghadosztály Barvinek-nál a Dukla hágtól védelmezte az oroszok meg-megújuló heves tömegtámadásai ellen. Kiváltképpen véres és elkeseredett harcok folytak a Dzial magaslat birtokáért, amelynek elfoglalása a volt debreceni 39. közös gyalogezred feladatát képezte. Ez alkalommal kimagasló bátorságáról tett tanúságot Wolf Ferenc, az ezred tiszthelyettese, aki szakasza élén megrohmozta az ellenség állását s eközben hősi halált halt. Wolf Ferenc fegyvertényének értékét növeli az a körülmény, hogy mint katonai szolgálat alól felmentett államvasúti alkalmazott, önként jelentkezett a harcra. Hősies és önfeláldozó magatartásának emléket az arany vitézségi éremmel örökítették meg.

Legszébb és legolcsóbb karácsonyi ajándék egy művész fénykép Szípal mestertől

Hirtelen halál a fodrászüzletben

Burai András 83 éves debreceni gazdálkodó, Péceli ucca 6. szám alatti lakos szombaton délelőtt egyik debreceni fodrászüzletbe bement borotválkozni. Várakozás közben néhány perc múlva rosszul lett és összeesett s meghalt. Az üzlet tulajdonosa nyomban rendőrt küldött, aki megjelent a helyszínen és jelentést tett az esetről. Nemsokára később megjelent az üzletben az elhunyt gazdálkodó unokája, Burai Róza, aki felfismerte a halotthan nagyját. A rendőrségtől dr. Padányi Zoltán fogalmazó szállt ki a helyszínre dr. Radó Vilmos tisztiorvossal, aki megállapította, hogy szívizélhűdés okozta az idős gazdálkodó halálát.

Órák, ékszer, ezüstneműt olcsón vásároljon

Sretter János óras és ékszerésznel
Batthyányi u. 13. sz.

Angorafonal

színes és nagy választékban olcsón kapható
Turán angora nyulenyészet Csapó u. 28.

A mai Karácsony üzenete

Irtá: Siposs Imre

Az idő teljességében testben megjelent Krisztus születésének évenként megújuló ünneplése mindig nagy jelentőséggel bír az emberek világában. Már maga az advent is, — mint a várakozásnak és előkészülésnek az ideje — eszenésítő hatású van a háborgó, vagy éppen viharzó kedélyekre, nem is szólva a gyermekek szüntelen tudakozódása, kíváncsi kérdegetéséről, mit hoz az angyalka. Van-e rá elég felelet a szülők ajkán, akiket Isten sok gyermekkel áldott meg, de a földi javakban szűkölködnek?

Azt mondják „egyik idő ellensége a másiknak” pedig ez inkább a folytonos kiegyenlítődése a természeti világ örökös rendjének, amit mi alig vagyunk képesek megismerni. Nem így van azonban a lelkek világában, ahol a tökéletesedés utáni vágyakozás sarkal bennünket az előrehaladásban. Isten fokozatosan jelentette ki magát az embereknek, amíg egyszer csak megjelent a legtökéletesebb Krisztus. E tudatnak a bírása arra kényszerítette volna már az egyházak tagjait, hogy minél jobban szolgálják e fenséges tanítást. A látható egyház a földi országok keretei között mozog még akkor, ha e határok felett valóban hirdetik is. A nemzetek fiai tagjai valamelyik egyháznak is, s minél inkább kereszténynek tartjuk magunkat, annál inkább szolgálunk kell Krisztus országának ügyét. Mert Krisztus nem csodaképpen jelent meg, hanem itt élt, tanított, szenvedett és meghalt.

A bethlehemi jászol bölcső lehet szimbólum a karácsony történetében, de a jelentősége abban domborodik ki, hogy az, aki így született, tanítása, tehát munkája után a világ Megváltója lett. Így kell élni és meghalni, ahogy ő, ez a karácsony üzenete ma sokkal inkább, mint bármikor.

A nagyműveltségű huszadik század embere nem vonhatja ki magát a krisztusi szolgálat alól akkor sem, ha e múlt világ minden kincsét magának szerzi is meg. Nincs olyan hatalom, amelyik túl nőhetné Krisztus alázatosságát. Nincs olyan ember, aki boldogító tanítás, mint az övé. — Pedig bányszor állottak szembe ezzel az alázatossággal, hogy visszaeljenek vele, bányszor nem fogadták meg e tanítást, csak azért, hogy elhitessék önmagukkal a felelősség alól való kibúvást.

A karácsony hangulata ma elfogódott, mint azé a szívé, amelyik nem kiáltja ki fájdalmát, ez a befelé sírás. Akar ma is örülni az ember, de nem tud, akar jól tenni, de ez nem elég, annyi sok a baj, annyi a nélkülözés a hit dolgaiban, hogy ennek keresztje súlya nehezedik rá az emberiségre. Nem eléggé világos a keresztényen példaadás, sok bántó körülmény homályossá teszi, így botorkál az emberiség a huszadik század ötödik évtizede felé...

Ünnep van! Átérezzük-e, hogy ez a nap több a külső fénynél és pompánál. Ennek az éjnek, amely után felvirradtunk, csillaga van ma is, ez a csillag kell, hogy rávilágítson királyok, bölcsék és pásztorok útjára, hogy megtalálják a Krisztust. A csil-

Különleges

velur kalapok

nagy választékban

Frank Imrénél

ARANY BIKÁ

lag felülről hinti szét sugarait a föld könnyű és vérel áztatott utaira, a karácsony üzenete, lássátok meg Krisztust és járjatok vele. Elképzelem, milyen nagy gondja lehet annak ma, aki vezetni akar, vagy éppen jobbat akar, de ezt könnyűvé teszi a mások javára törekvő szolgálat, nehézzé csak annak lesz, aki magát hiszi csal-

batatlannak. A karácsony üzenete: Szeresd az Istent, szeresd felebarátodat, mint magadat, mert ha szereted, nincsen benned olyan vagyok, mint a zengő érc és pengő cimbalom. Sok lélek nélküli érc zeng pedig ma és utánozza a cimbalom húrjának hangját. Álljunk meg, a gyermek Jézus üzenetét hadd halljuk meg.

Egy csöndes jubileum

Irtá: dr. Csürös Ferenc

Ebben az esztendőben, melynek vége felé járunk, észrevétlenül haladt el Debrecen város közönsége egy évforduló mellett, melyről pedig illendő megemlékeznünk.

Október 20-án múlt húsz esztendeje annak, hogy Déri Frigyes itt Debrecenben végleges formába öntötte nagy alapítványát, aláírta és nyilvánosság elé hozta azt az ajándékozási szerződést, melynek köszönhető Debrecen városa messzehíres kulturintézményét, a Déri Múzeumot.

Haller István akkori kultuszminiszter megelőzőleg egy táviratban közölte a város vezetőségével, hogy váratlanul nagy alapítványhoz jutott, Déri Frigyes bécsi selyemgyáros hazánkfi felmerhetetlen értékű műgyűjteményét a magyar államnak ajándékozta azzal a rendeltetéssel, hogy az Debrecenben helyeztessék el és itt szolgálja a magyar művelődés ügyét.

A hír érthető nagy feltűnést keltett Debrecenben. Széltiben találgatták, ki lehet a nagy ajándékozó és mi vezette arra, hogy éppen Debrecenben szemelje ki kincseket érő gyűjteménye elhelyezésére.

A megfejtést maga Déri Frigyes hozta meg, aki 1920 október 19-én személyesen látogatott el Debrecenbe, hogy megismerje azt a várost, melyben gyűjteménye számára megfelelő otthont keresett.

A város vezetősége a pályaudvaron ünnepélyesen fogadta a nagy adományozót, aki dr. Czákó Elemér min. tanácsos és Tihamér Lajos min. titkár kíséretében érkezett meg. Déri első megjelenésével azonnal megnyerte magának a debreceni szíveket. A közpörmű, nyírott ősz szakállú és bajszú, kék szemű, megnyerő külsejű öregúr barátságos mosolyával, szerény, mindenképp kedves modorával egy csapásra meghódított mindenkit.

Az egész társaság a pályaudvarról a Bikába hajtatott, ahol szülőkörű vacsorán látta vendégül a város Déri és kíséretét. Vacsora után Magyar Imre muzsikáját hallgatták és Déri csillogó szemmel, maga is közbe-közbe dúdolván, élvezte a környezet, a társaság, a muzsika magyaros ízét.

Másnap már kora reggel megtekintette Déri a városi múzeum anyagát, megsejmelte a városi könyvtárt és képtárt s ellátogatott a kollégiumi könyvtárhoz is, ahol örömmel látta, mily nagy gonddal őrzi a város közönsége ősi intézményének kincseit.

10 órakor kezdődött a városházán a nevezetes rendkívüli tanácsülés, melyen Déri nagyszerű ajándékozási jogi formát öltött.

Az ülést Márk Endre polgármester nyitotta meg. Méltatta a nap jelentőségét és meleg szavakkal üdvözölte a nagy adománytevőt.

Utána dr. Czákó Elemér min. tanácsos fejtette ki az ajándékozási ügy általános nemzeti érdekből, mint különösen Debrecen szempontjából való nagy jelentőségét.

„Déri Frigyes nemes alapítása — mondotta többek között — nem csupán lokális, hanem országos jelentőségű. Debrecennek ajánlotta föl nagyszerű ajándékát, de ez kinő a helyi keretektől éppenúgy, mint a debreceni egyetem. Debrecen ezzel országos jelentőségű kulturfeladatot kapott. Rendkívül szerencsésnek mondhatja magát Debrecen, amelynek évszázados kulturtradíciói vannak, hogy megkapta azt a nagyszá-

bású gyűjteményt, amely az egész világon pártját ritkítja és amelynek az országépítő munka szempontjából felbecsülhetetlen hordereje van.”

Ezután Tihamér Lajos min. titkár felolvasta az ajándékozási szerződést, melynek bevezető része szószereint így hangzik:

„Alulírott Déri Frigyes, Baja városi illetőségű magyar állampolgár, ezútszerint Wien VII. kerület Maria-hilferstrasse 82. szám alatti lakos, már régóta arra törekedtem, hogy tehetségemhez képest lehetőleg összefoglaló, rendszeres gyűjteményét állítsam össze az egyes történelmi korszakok szerint válogatott s egyáltalában megszerzhető muzeális és művészeti jellegű tárgyaknak. Ebbeli fáradozásaimban az a szándék vezérelt, hogy az így létesülő gyűjteményt magyar hazám iránti szeretetből a magyar kultúra szolgálatának szenteljem s egyszersmind a magyar ifjúság nevelési eszközül a magyar államnak azzal a rendeltetéssel ajánljam föl, hogy ez a gyűjteményem egyik magyar városban önálló múzeum gyanánt állítsassék föl.

Kapcsolatban az 1916-ban kelt adományozási elhatározásommal, a körülmények folytán szükségesnek mutatkozó változások figyelembevételével, a végleges megvalósítás érdekében érintkezésbe léptem a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrral és neki gyűjteményemet a magyar állam tulajdonaként, a Debrecenben felállítandó múzeum céljaira felajánlottam. Miután a Miniszter úr ezt az ajánlatomat a hozzáfűzött fenntartásaimmal és kikötéseimmel együtt készséggel elfogadta: ehhez képest végleges érvényt kívánok szerezni elhatározásomnak s evégből a nevezett Miniszter úrral egyetértőleg megkötjük és minden idők emlékeztetül ezennel írásba foglaljuk a következő ajándékozási szerződést:

Én, Déri Frigyes, magyar állampolgár, wieni lakos, kijelentem, hogy az emberi művelődés tárgyi emlékeit egyetemleges sorozatban tartalmazó muzeális jellegű gyűjteményem összes anyagát teljes, kizárólagos és visszavonhatatlan tulajdonjoggal örök alapítványképpen a magyar államnak adományozom, a fölállításhoz szükséges szolgálati szerekkel, állványokkal, tartókkal, keretekkel, foglalatokkal stb.-vel együtt, de azzal a világos rendeltetéssel és illetőleg feltétellel, hogy mindezek a gyűjteményi tárgyak a Debrecen városában felállítandó múzeumban helyeztessenek és ott rendszeres csoportosítás és elrendezés mellett kiállítva nyilvános megtekintésre, vagyis a közönségnek és különösen az ifjúságnak művelődésük előmozdítása végett állandó hozzáférhetésre alkalmassá tétessenek.”

A kultuszminiszter a magyar állam nevében a következő szövegű záradékkal látta el az ajándékozási szerződést:

„Alulírott Haller István m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a Déri Frigyes úr nagylelkű és hazafias áldozatkészséggel tett ajándékát a magyar állam nevében köszönettel elfogadom és az ő kikötéseinek pontos betartására magamat és hivatali utódaimat a magyar állam nevében ezennel kötelezem.”

Ezzel befejezést is nyert a nagyszerű ajándékozási jogi tény.

A város közönsége nevében Márk Endre polgármester hálás szavakkal

mondott köszönetet, mire Déri Frigyes meghatott hangon, a maga szerény modorában a következő kéréssetlen egyszerűségű szavakkal válaszolt:

„A megtisztelő szavak mélyen meghatottak. Ezt a gyűjteményt nagy lelkesedéssel kezdtem és folytattam. Amikor az Uristen megengedte, hogy miután más családi összeköttetésem nincsenek, akik rászorulnának vagyonomra, akkor az egész magyar nemzet az én családom. Erre hagytam munkám eredményét és amikor idáig jutottam, a legnagyobb megelégedéssel tölti el szívemet és mert hálásan fogadták, a nyertes mégis én vagyok. Nem tudom körülményesen kifejezni gondolataimat és érzéseimet, ezzel a pár szóval köszönöm meg hálásan megtisztelő szavaikat. Tekintsenek engem munkatársuknak, nagyon szívesen teszek meg ezután is mindent, ami tőlem telik. Munkám eredményét akartam megörökíteni. Jobban nem helyezhettem el, mint ahogy hazámnak szenteltem.”

Ez az ajándékozási szerződés és Déri idézett beszéde megadja a magyarizációt arra, amit kezdetben sokan nem tudtak megérteni. Hogy t. i. a sváb eredetű, katolikus vallású, bajai születésű Déri Frigyes miért éppen Debrecenben, a legmagyarabb, kálvinista vidéki városban kívánta elhelyezni gyűjteményét.

Déri Frigyes egy hosszú élet munkássága árán szerzett gyűjteményét olyan helyen kívánta hazája szolgálatába állítani, ahol a magyar nép és különösen a magyar ifjúság rendelkezésére legnagyobb eredménnyel bocsátható.

Debrecen egy nagy kiterjedésű színmagyar vidék központja. Egyetemi város. Mindig is az iskolák városa volt. Amellett híres arról, hogy ősi intézményeit féltékeny gondokkal őrítette és fejlesztette századokon át. Egészen logikus volt tehát Déri Frigyes elgondolása, hogy őrási értékű gyűjteménye itt lesz legméltóbb és kitűzött céljának legmegfelelőbb helyen.

Itt remélhette nevének, élete munkásságának olyan megörökítését és megőrzését, amilyet keresett. Déri Frigyes nem érte meg a Déri Múzeum felépülését. Az alapító ünnepélyes letételénél örvendő szívvel még ott volt (1923 szept. 23.), azonban 1927 okt. 27-én bekövetkezett hirtelen halála megakadályozta, hogy nagy műve megvalósulásában is gyönyörködhesse.

Célját azonban elérte. A Déri Múzeum stílusú gyönyörű épülete, a most már kialakult keretben, Hozzá méltóan őrzi nevét és élete munkásságát időtlen időkre.

Karácsony

Ma nem hord keresztet a váll, mert ma a zöld fenyők között a béke-vártán Jézus áll.

A fáradt szívhez lehajol s egyetértve, szeretetben palotát, kunyhó összeforr.

Testvéreim! Karácsony este fogjátok fel a könyveket és öleljé átal szívetek a sok-sok árva gyermeket!

Testvéreim! Karácsony este szívünk csak jó legyen, szelíd — ó bőven megáldja Isten azt, ki, ha tud, másnak is terít!

Testvéreim! Karácsony este oszlassuk el a könyveket és öleljük átal szeretve a könnyes árva gyermeket!

Szelíd Karácsony estéje gyógyító erőnk, balzsamul borulj a világ sebére.

S ímára nyílnak meg a szájt, mert ma a zöld fenyők között a béke-vártán Jézus áll.

DR. BOROS JENŐ.

Ujévre

paplant, takarót, szőnyeget, matracot, függőnytés butorszövetet jó anyagból, olcsó áron, szép kivitelben ajánl az

Erdélyi Szőnyegház

Piac ucca 34.

Telefon 22-45.

Saját készítésű szép magyar perzsák nagy raktára

Nincsen olyan fegyver...

— Negyedév előtti bevonulásunk emlékére —

Mindgyükünk tudta,
hogy mit kell majd tenni.
Ha elcsúszk meggyünk,
fel nem tarthat senki.
Nincsen olyan fegyver,
erőd, tank és csapda,
Mittől magyar ember
visszariadt volna.

Harcoltunk már sokszor
idegen célokért,
Idegen eszméknek
arattuk a babért.
Hej, de másképp indult
most a magyar lélek,
Hogy a székegy bűnnek
vessen végre véget.

Szorogtunk puskánk,
szuronyunkat néztük,
Ne nyughasson egy se
amíg elintéztük,
Amíg kinnzott testvér,
Erdély bátor népe
Szeretettel omlik
vitéz kebelünkre.

Felharsant a kürtünk,
sorba álltunk gyorsan,
Mintha nászba mennénk,
vidám hangulatban
Roptuk bakancsunkkal
rossz, poros utakat,
De nem láttunk ellent,
csupán hült nyomokat.

Mi a fránya ottan,
erődmény biz talán?
Körülfette sok drót
s lőrés tátong falán.
Nem bízhatott benne
derék vetélytársunk,
Mert ellnalt tőle,
próbrára sem álltunk

Szájából a baka
pipáját kivette,
Érzésit porába
útnak sercintette:
Ha ilyen simán megyen
könyvű nap lesz máma,
Felénkiszúrta villám
mócnak volt csak álma.

Mintha ünnep lenne
úgy jártunk a berken,
Virággal a sapkán,
Mosolyal a szemben.
Fáradalmat gyűrve
— igaz — nagyot jártunk,
Amde messzebbre is
győzte volna lábunk.

A sok „Isten hozta“
vidította lelkünk,
Csupán a határnál
szomorokodni kezdtünk
Hiszen az még túlvan
vérrel szerzett ország
És ezt a két törzsnek
ivadéki lakják.

Minek a jött-mentnek
édes Hazánk része?
Ha vissza nem kerül,
bánatnak lesz fészke.
Nem való e szent föld
annak a kezébe,
Kinek martalócként
hullott az élébe.

Magyar bűza rengett
mindig ama tájon,
Piros alma termett
zöldlevelen fákban.
A pacstírta zongelt
hazánk édes nyelvéen,
Harang is így kondult
munkavégzett estén.

MÁTEFY ANTON

FRISCH JÓZSEF
ékezetés

Street Anna ucca 5.

Mindenemű ékszerék készítése, átala-
kítás, javítása művészi kivitelben.
Meglepően olcsó árak!

Debrecen bekapcsolása a visszatért erdélyi ország- részekkel való forgalomba

Irta: Grassl Herbert

A trianoni békeparancs előtti időben Debrecen nagymértékben részle-
sült az Erdélyből származó forgalom-
ban. Ha azt vizsgáljuk, hogy a ven-
dégforgalom terén miképpen lehetne a
Trianon előtti állapotot a mai körül-
mények között visszaállítani, úgy a
forgalmat természetesen két cso-
portra kell osztani: 1. A hivatásos és
üzleti úton lévő utasok forgalma, 2. a
szórakozást, üdülést kereső utasok
forgalma.

Mindkét csoport idegen- vagy ven-
dégforgalmat jelent, mindkét cso-
porthoz tartozó utasok hozzájárulnak
a város pénzforgalmának fokozásá-
hoz s ebből a szempontból a két cso-
porthoz tartozó utasok között kü-
lönbséget tenni nem lehet. Bármily
célból érkezik valaki városunkba, az-
zal az összeggel, amit itt lakásra,
élelmézésre, szórakozásra és egyéni
bevásárlásaira költ, a város idegen-
forgalmi mérlegét javítja. A közgaz-
dasági élet más osztályába tartozók
az a pénzforgalom, amelyet vidéki ke-
reskedők, iparosok itteni bevásárlá-
saikkal a város gazdasági életében
okoznak.

Az első csoporthoz tartozók forgal-
mának alakulására kihatással van
részben a közgazdasági ágazatok te-
rületbeosztása. Minél nagyobb terület
tartozik a Debrecenben székelő köz-
igazgatási szervekhez, annál többen
kénytelenek ügyes-bajos dolgait el-
intézésére városunkat felkeresni. —
A magángazdaságban érdekeltkre
nézve ilyen kényszerűség nem forog
fönn, itt az egyes tényezők rátermett-
ségétől függ, tudna-e Debrecenben
oly előnyös üzleti feltételeket terem-
teni, amelyek a vevőkört önműködő-
en idevonzzák és idekötik. Jelen-
tős szerepet játszik még a debreceni
közönség vásárlóképessége, mert ez
arányos azoknak az utasoknak a szá-
ma, akik eladás céljából keresik
fel a várost.

Az első csoporthoz kell számítani a
tanintézetek vidékről származó nö-
vendékeit, mert az ifjúság ellátása a
szorgalmi idő alatt, valamint az ér-
dekelt szülők és hozzátartozók látog-
tatása lényegesen hozzájárul az ide-
genforgalmi mérleg javításához.

A második csoporthoz, a szórako-
zást és üdülést keresők csoportjához
tartozó utasok két különböző okból
keresik fel városunkat. Az egyik
azért, mert bár eleinte ügyes-bajos
dolgainak, tanulmányainak, vagy üz-
leti ügyeinek lebonyolítása miatt
járt városunkban, visszatér szórako-
zási szándékból vagy alkalomadtán
megújítja itt tartózkodását azért,
mert valami megragadta a figyelmét,
vagy mert kellemes emlékek távo-
zott. Előfordulhat azonban ennek a
fordítottja is, t. i. az, hogy még
ügyes-bajos dolgait is más úton
igyekezik elintézni, mert rossz emlé-
kei vannak legutóbbi itt tartózkodá-
sával. Ezért szükséges, hogy mind-
azok a körülmények, amelyekkel a
hivatalos úton járó utas is találkozhat,
olyanok legyenek, hogy városunkat a
vendégek előtt rokonszenvesse te-
gyék. Ilyenek az ucca képe, a város
képe, a város közlekedése, a vendég-
látó üzemek részéről tanúsított elő-
zékenység stb. Előnyös, ha az üzleti
úton lévőknek kellő formában tud-
tára tudjuk adni, hogy városunk
igyekezzel idegenforgalmi szem-
ponthóit mit nyújt. Mindez az itt tar-
tózkodó vendégek körében kifejtett

propaganda. A másik azért jön Deb-
recenbe, mert a hírverés van rá ha-
lással.

Tehát csupán üdülést, szórakozást
keresőt a hírverés eszközeivel ottho-
nában kell felkeresnünk. Ismertet-
nünk kell előtte városunkat, annak
szórakozó és üdülési lehetőségeit és
ezzel rábírnunk arra, hogy városunk-
kat beillesse utazási programjába.
Előfeltétele ennek, hogy valóban ki-
vánatosat tudjunk nyújtani minden
térén, hogy kulturális értékeinket
hozzáférhetővé tegyük, komoly
gyógytényezőt képviselő fürdőinket
olyanná fejlesszük, hogy azoknak
gyógyhatása kiértékelhető és a le-
hető legjobban értékesíthető legyen.

A város belső közlekedése és a
vendéglátóipari üzemek azok, ame-
lyekkel bármely célból ideérkező
utas találkozhat. Ezért ezeknek a té-
nyezőknek a mineműsége — bátran
állíthatom — elsőrangúan fontos.
Alig akad olyan ember, aki kényszer-
ítő szükség nélkül olyan helyen tar-
tózkodna, ahol ellátását, egyéni ké-
nyelmét kellőképpen nem tudja biz-
tosítani.

A hírverés lebonyolításánál szigo-
rúan ügyelünk, hogy csak a valóság-
nak megfelelő állítsunk, mert nem
engedhető meg az, hogy a beígért és
az utas által a valóságban tapasztalt
körülmények között a valóság rová-
sára eltérés legyen.

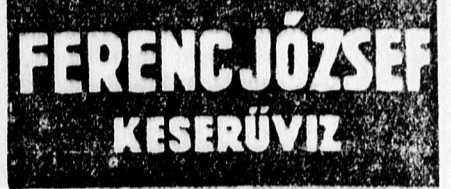
Ügyelni kell arra, hogy a hírverési
eszközök és a felhasznált szöveg min-
dent a vendég szempontjából tüntes-
sen fel, tehát úgy, ahogy azt a ven-
dég látja. Egyéni és érzelmi szem-
pontokat a hírverésbe belevinni nem
szabad.

Többé-kevésbé mindenki ismeri a
hírverés régebbi és újabb módszereit,
felesleges tehát, hogy ezekre kitér-
jek. Itt csupán arra kívánok rámu-
tatni, hogy minden hírverési eszkö-
zök megfelel a vele elérhető ered-
ményhez viszonyított pénzületi ellen-
érték. A jó eredményt biztosító eljá-
rások igen drágák, olcsó eszközökkel
aligha érdemes dolgozni. A hírverés
mértékének tehát a rendelkezésre
álló anyagi eszközök szabnak határt.

Debrecen földrajzi fekvése, vallási
és kulturális jelentősége, tanintéze-
tei, ipara és kereskedelme, gyógyha-
tású forrása, őseredeti pusztája,
mind olyan tényezők, amelyek indo-
koltá teszik, hogy a keleti és délke-
leti országrészek lakói felkeressék.
Mindezekhez hozzájárul még a sok
személyi kapcsolat, amely a vissza-
tért országrészek lakóját a város pol-
gáraihoz fűzi. Ha a vasúti, országúti
forgalom irányításánál további javu-
lás elérhető és sikerül Debrecenre a
keleti országrészek légiközlekedésébe
bekapcsolni, úgy a forgalmat fokozó
tényezők ezzel is gyarapodnának.

Végül, de nem utolsó sorban kívá-
nom megemlíteni a „megelégedett
vendég” propagandáját. Ezt ápolni
nemcsak az idegenekkel hivatássze-
rűen foglalkozók feladata, szükséges,
hogy a közönség minden tagja az ide-
gent oly értelemben vendégnek te-
kintse, hogy tőle telhetően úthalgazi-
tásokkal, tájékoztatással szívesen áll-
jon rendelkezésre. Ez nagymértékben
hozzájárul ahhoz, hogy a vendég vá-
rosunkban otthonosan érezze magát,
kellemes emlékekkel távozzon és hoz-
zatartozói, barátai körében elvégezze
a „megelégedett vendég” élő propa-
gandáját.

A fentiekben igyekeztem röviden
vázolni azt, hogy mily sok tényező
együttműködésére van szükség a vá-
ros vendégforgalmának fejlesztése
érdekében. Ha mindnyájan igyek-
szünk, kiki a maga hatáskörében az
itt elmondottakat figyelembe venni,
akkor Debrecen város hozzá fog jár-
ulni ahhoz a nemzeti célhoz, hogy a
20 évi elszakítottágban élt testvé-
reink mielőbb összeforranak az
anyaországban élőkkel.

Gramofonlemezek

1940 XII. 24.

Téli alkony rámszakadt csendjén
Minden éjjel Rólad álmodom.
Némul a szív, halkul a dal,
Mért is szeretlek oly nagyon?

Ma este nem gondoltam rád,
Az ember oly léha, üres talány.
Behunom szemem: Csókos a Te szád,
Mond, látlak még egyszer talán?

„Ich habe Dich lieb braune Madonna,
Sóhajtja, sugja a dal.
Bárcsak még egyszer mellettem volna,
Míg emlék és dal el nem hal.

Hiszen az egész csak egy szívdobogás.
Ha fáj a lelkünk és pereg a könny.
Éget a vágy, a láng, tűz-lobogás,
S könnyekkel hiába öntözöm.

Egyszer talán megérl mégis,
Hogy valahol várom Magát.
Talan tavasszal, ha majd az ég is
Felém repti ibolyák illatát.

Ha újra május van s az orgona virágozik,
S fölöttünk léklőn kacag az ég,
Csak egy csók, csak egy vágy, de egy
életen át —

Es talán boldogok lehetünk még.

S ha mégis elválnak, — örökre — Bel
Ami,
S nem lesz több tavasz, május, — sem
nyár,

Mindegy, hogy Reginelle vagy Annie,
Good bye Jonny, — új évkor új
asszonyod vár.

Csendes karácsony csendes éjjelen
Gyertyácskák lángja lobog felém.
Utolsó karácsony zuzmarás télén
Egy lemezt örökre ketté törtém én.

Hungaricus Victor.

Ünnepi és estélyi
frizuráit készíttesse

Kovács fodrásznál

József kir. herceg u. 2.
Vigmozival szemben.

Javítás,
tisztítás,
mosás

Wawruch Alajos

kesztyűs-mesternél
SZENT ANNA-U. 6. SZ

Nagy Szilveszter-est a Gambrinushban.

Magyari Gyuszi és Jóska muzsikál.

Karácsonyi hangulatok szárnyán

December hónapot „Karácsony havának” is mondják!... És valóban: mikor átlépünk december havának a küszöbén, egyszerre valami különös varázslat fogja meg a lelkünk:... mint messze fény csillan elénk a felénk sugárzó szent karácsony ünnepének a fénye!... Szinte öntudatlanul, akaratlanul bele szövődik ez a varázs a gondolatunkba, a tetteinkbe és kísér, amíg Szent Karácsony ünnepe el nem érkezik és át nem öleli a lelkünk!... Ennek az ünnepnek: szent karácsony ünnepének legdrágább szimbóluma, hagyománya az annyi drága emlékre, szépségeket mindig visszahozó, lélekre sugárzó karácsonyfa!... Van-e közülünk valaki, — csak egy is, ki ne indított volna még karácsonyfa?... Mi is ez a karácsonyfa?... Komor, sötét fényőg, amelyet behintünk vékonyra szelt hófehér papírszálkával; színesen egymásba font papírláncal; aranyfüsttel bevont aranydióval!

...Hidre, tarka ornamens, dísz minden! De aztán apró gyertyák kerülnek a fára;... a biborosan fellobbanó gyertyácskák fénye a karácsonyfa díszére hull és egyszerre megváltozik minden!... Szent varázslat ölel körül mindent!... Az aranyfüsttel fényesített függő díó az égön szinarannyá válik, az apró papírszálkák fénye angyalhajja s az egymásba fonódó színes papírlánc, egy — a lelkeket átkaroló egy magasabb ideálok világába emelő, elszakadhatatlan lánc és a hideg, sivár életnek a komor realitásából fölemelkedünk és megnevezhetetlen szépségnek leszünk a rajzára!...

Ha az életen végig tekintünk, valami olyant érzünk, mintha a maga komor realitásában ez is csak egy sötét fényőg lenne, — amelynek színes ornamenssel, díszlettel a lélek mélyesége hangulatának, érzésvilágának a megnyilatkozása; a kép... a zene... a szobor... a színes papírláncok egymásba fonódó, esendően ritmikáló verssorokban kiscsendülő vers!...

Hidre dísz, ornamens ez is mind, — ha nem gyül ki mellette: tűz!... Ha a szívek tüze nincs benne az alkotásban!... Ha a szívek mécsének biborosa fénye nem tud rájuk hullni!... De ha a szívek fénye rájuk hull, akkor boldog varázslat történik itt is... Angyalhajja, szinarannyá és a lelkeket átkaroló, magasba ragadó, eltephetetlen lánc és erődök minden!... Az élet kegyetlen, hideg realitásából fölemelkedünk és ha nem is a tündérmesék aranyküllőjű, gyémántosan kiragyogó „mese hintóján”, de egyszerű kis „homokfutón” is, — az „örökszépnek” az országútján megünné!...

Ezzel a gondolattal hozom én az én „karácsonyi papírláncot”: az én két kiesel versemet!

MOSOLY

Mosoly, ... mosoly! Csak téged fűzünk:
Forrón, rajongón szüntelen!...
Te vagy az élet glóriája:
Szivárvány fény az életen!

Mosoly, ... mosoly! Csak téged fűzünk:
Te vagy a szépség, ... vágy, öröm!
S tragédiája életünknek:
Egy óra, ... pere! — S főlvált: a könny!

SEBZETT SZÍVEKHEZ:

Ne mondjátok boldognak azt:
Aki könnyet soh'se ejtett,
Ki nem érzett forró vágyat, —
Halálosan mély szerebnet!

Aki mindig megdölgött,
Csak a szürke porba lépett!...
Kit a hideg-ész bilincsen:
Rabszolgaként vitt az élet!

ZIVUSKA ANDOR.

IRÓGÉPEK HURAY, parkamara
kölcsönzése T: 17-93

Beszélgetés ifj. Pécsváradi Ferencel, ki „háborús” tengeren járt és átélte légitámadást

A háború kitérője óta sorra lezártak a határsorompók. Szinte lehetlenné vált a távoli országok felkeresése. Ezért ma mindenki megkülönböztetett tisztelettel tekint a „messziről jött” felé, a szerencsés felé kinek még lehetősége nyílt utazásra s most hazatérve enyhe fölénnyel mondja el a látottakat, hallottakat, tapasztaltakat. Ilyen „messziről jött” il velem szemben most, Pécsváradi Ferenc, a köztisztviselőként álló ny. igazgató-tanító fia, aki most érkezett haza három és fél hónapos távollét után. Pécsváradi Ferenc, aki tavaly érettségizett a piarista gimnáziumban, előbb a MFTR, később egy német magánkereskedelmi tengerhajózási vállalat kötelékében szolgált előbb a Dunán, később pedig az Északi tengeren, majd a Keleti tengeren. Most hazatért sok érdekes élménnyel.

Először is azt a kérdést „szögezzük melléne” hogy mi indította arra, hogy tengerész legyen. Hogy valamely személyes példa nem, azt előre sejtjük, hiszen Debrecen városában alig találhat az ember valamely tengerjáróra.

— Gyerekkorom óta kedvet éreztem a tengerészéletre — mondja. — Előszerttel olvastam tengerészhistóriákat, tengeri útleírásokat, a moziban különös érdeklődéssel néztem a tengerészfilmeket. Így támadt bennem a kedv a tengerész, nem síma, hanem hullámos pályára iránt — mondja nevetve. A nyáron azután hosszas kérvényezések, szigorú vizsgák, elméleti és orvosi vizsgák után sikerült bejutnom a MFTR-hez „kárpaszományos matróznak”. Augusztus 18-án mentem Budapestre, a „Szigliget” gőzökre rendelték, amely Passau és Regensburg között személyszállító és teherforgalmat bonyolít le.

— Mondanom sem kell, hogy kiváló dolgom volt itt, a kapitány és az utolsó matróz is testvérrel közösségben élt, koszt, ellátás, munka, bánásmód egyaránt jó volt. Mégis úgy találtam, hogy a duna hajózás, mégsem az igazi. Elhatároztam, hogy valamely tengeri vállalathoz szerződöm. Megtakarított pénzemben Hamburgba utaztam, a német tengerészélet központjába. Itt az ügyvezető „tengerészpiacra” sikerült is szerződést találnom, a jöhrü „Ferdinand” vállalat vett fel a „Marie Ferdinand” nevű hajójára. A vállalat hajói valamennyi, a vállalat tulajdonos családtagjainak nevét viselik.

— Ezzel a „Marie Ferdinand”-dal hajóztunk el Danzigig, onnan aztán átneztünk Svédországba is. Az utat megelőzően természetesen rövidebb ideig még a hamburgi kikötőben tartózkodtunk a berakodási munkálatok elvégzéseig. Ezalatt az idő alatt négy légitámadást értünk meg. Valamennyi éjszaka történt. Megkapó látványt nyújtottak a sötét égboltot pásztázó fénycsókák, az ellenséges repülőgépek kereső reflektorok vakító keresztvúze, a számtalan légvédelmi ágyú és gépágyú lövései dörrenéseinek aláfestésével. Egy ízben hajónkat is érte találat. Az ellenséges repülőgép alacsonyra ereszkedve gyújtóbombák százait dobálta le a kikötőben tartózkodó hajókra. Egy ilyen gyújtóbomba hajónk tatójára esett. Azonnal hatalmas szikrázással kezdett égni, minden felé szórva tűzethozó szikráit. A gyújtóbombát Bruno, a hajó legfiatalabb matróza, — tizenöt éves, — vette észre. Kiáltására elősietett a hajó főszolgálatára és eloltotta a veszedelmes

gyújtóbombát. Magam éppen a kabinomban fekvő voltam, amikor figyelmes lettem a kiáltásokra és a léptek dobogására, a fedélzeten sürgésszolgálatra. Kirohantam: igazi élmény volt ez az éjszaka, amelynek emléke kitérőhözhatlenül vésődött emlékezetembe.

— Utána azután ilyen izgalmas események nem voltak. Szép esendően kifutottunk a kikötőből, már várt a vezető hajó, amely a kikötő előtt elhelyezett kilométernyi széles és hosszú aknazár részein átvezetett. Az Északi tengert is akadálytalanul, zavartalanul szeljük át. Utunk alatt egyszer találkoztunk tengeralfajával, ez is német volt, amely zászlójelekkel üdvözölt bennünket. A „Vilmos császár” csatornán keltünk át, hogy a Keleti tengerbe jussunk. A csatorna bejárata előtt természetesen már hosszú kilométerre aknazár van elhelyezve, itt is egy vezető hajó irányítja a hajót a zsilipekhez. A csatornába ugyanis zsilipeken keresztül lehet bejutni. A hajót felemelik a zsilippel együtt, természetesen az ilyen eljárás hosszadalmas. Hajónk is csak egy nap múlva tudott bejutni az igazi csatornába. Ezt természetesen egész menetében erős védőművek védik. Bejáratnál igen sok léghérfítőágyú gondoskodik a légvédelemről, hatalmas part-

védő ágyúk pedig a tenger felől jövő támadásokkal szemben védik a nagy stratégiai fontosságú csatornát. A Keleti tenger felől már nem ilyen erős a védelmi berendezés. Itt már kevesebb az akna, de itt is a vezető hajó vezet ki az aknamezőt jelző bóják bonyolult útvesztőjéből. A tengeren aknazáró hajókkal találkozunk. Ezek a szellemes német elnevezés szerinti „tenger boronásai” itt az elszabadult saját és az ellenséges angol repülőgépek által ledobott aknákat szedik fel. Másutt gyakorlatozó U-Bootokkal találkozunk. Merülési gyakorlatot látunk, majd a vízből felbukkanó hajó fedélzetére tudós legénység hangos „Hollá”-zással üdvözöl bennünket. Így telik az utunk Danzigig. Danzig külső képe a kikötőből nézve egy ujjáépülő város képét mutatja. A lengyel háború idején ismert, szétlőtt Westerplatte is újraépül. Mindenütt hatalmas gyártelepek, ipartelepek épülnek. Kibővítik a pályaudvart, mert a keletporoszországi ipart és kereskedelmet teljesen átállítják Danzigra.

— Danzigból már csak helyi, part jellegű utakat tettünk Svédországba, majd szüleimnek hívására hazajöttem, — fejezi be érdekes elbeszélését Pécsváradi Ferenc.

Pécsváradi Ferenc, „nyugállományú” tengerész, most már a debreceni Tisza István Tudományegyetem jog- és államtudománykarának rendes hallgatója, akinek most már colloquium és alapvizsga gondolai vannak, nem pedig a hajónak ezernyi gondolja, amit a magunkfajta „szárazföldi patkány” nem is érthet meg...

Mikor Debrecen volt az ország legelső városa

Most, hogy országos népszámlálás lesz, érdekes okiratok kerültek elő Debrecen város régi levéltárából. Az elszárgult okiratokból megállapítható, hogy az első komolyan nevezhető népszámlálást József császár rendelte el majd 170 évvel ezelőtt. József császár, akit a magyarok „kalapos” királynak hívtak, annak idején országos népszámlálást felől intézkedett, de a királyi rendelet kiemeli, hogy az uralkodó különösen érdeklődik a kálvinista Róma lakosainak száma és egyéb viszonyai iránt, amelyekre vonatkozóan számos kérdést intéztek a számláló biztosok Debrecen népéhez.

A császár szimpátiáját Debrecen azért nyerte el, mert az 1781. évben első volt az országban, amely a vallás-szabadságot, a toleranciát biztosító rendeletét kihirdette. A híres pápens ellen az ország többi városai sűrű kifogással éltek, Debrecen azonban az 1781. december 2-án érkezett rendeletet ugyanezen év december hó 26-án publikálta. Ez időtől kezdve nagyon érdeklődött a császár a város iránt és jó indulattal bírta a városi lakosok népet. — Innen magyarázható az is, hogy a népszámlálásnál az ország többi városával szemben különösen részletes jelentést kívánt Debrecenről.

A város fejlődését és népességét kimutató adatok igen érdekesek. Erre nézve a 170 év előtti iratok tárnak fel részleteket. A XVIII. században nem volt város az országban, amely népességre nézve felülmúlta volna Debrecen. III. Károly korában 25 ezer ember élt a város területén. 1739. évben a pestis 8697 embert vitt hét hónap alatt sírba. Negyven év múlva Mária Terézia uralkodása alatt a megfogyott lakosság száma ismét nőtt. 1780. évben 27.000 lelket számláltak Debrecenben. Ekkor

csak Pozsony volt Debrecen előtt 29.138 főnyi lakosságával; Budának 23.943, Szegednek 18.730, Pestnek 16.746 lakosa volt.

Debrecen 1787. évben első helyre jutott, mert népessége 29.153 volt s így fölbe kerekedett a József császár alatt tartott népszámlálás alkalmával Pozsony, melynek csak 26.898, Budának 24.873, Pestnek 22.417, Szegednek 21.579, Szabadkának 20.708 lakosa volt.

Természetesen a lakosság számának megnövekedésével nőtt Debrecen teherbíróképessége is. Sőt abban az időben a legnagyobb volt, mert mint egy okirat igazolja, a magyar, horvát és tót országai szabadkirályi városok összes hadiadójának csaknem tizedrészét fizette. A 350 ezer forintból Debrecenre esett 35.991 forint 32 krajcár. Utána Budát következett 35.819 forinttal, Pozsony 27.553, Sopron 25.142 forinttal, Pest ellenben csak 19.287 forintot fizetett hadiadóba.

József császár haláláig a legnagyobb jóakarattal tüntette ki Debrecen s a város méltányolta is a császár kegyességét. Mikor a halála előtti esztendőben 1789-ben a török háború utóhatáira járt, a debreceni szekeres gazdák Zimonyig, sőt Belgrádig kísérték a hadierőt élelmickekkel. A iebreceni szekeresek szedték össze a szomszédos vármegyékben a búzát, zabot és egyéb kivetett hadi jutalékok és vitték el Délvidékre a törökörök verbuvált se regnek.

Mikor József császár halálának híre eljutott Debrecenbe, sokáig gyászolták az emberek és a város nemes tanácsa elismerő módon örökölte meg emlékét a protokollumban, melynek sárga lapjairól valóban sugárzik a lakosság hódolata és hagyományos hűsége. (b. s.)

Belvárosi Takarékpénztár Rt. Budapest

debreceni fiókjá.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Allami kiskereskedelmi hitelaktió.

Telefon: 19-42, 28-40.

Estélyi báli frizuráit
tartós ondulást — festést
BATA fodrásznál
készíttesse
Simonffy u. 1. Tel. 27-42.

Városi Takarékos és Hitelintézet Rt. Debrecen, Csapó u. 4. szám.

Alapítási év: 1873. Saját tőkék: 3,048.507 pengő.
Foglalkozik a bank- és takarékpénztári üzlet minden ágával.
Külön osztály: ZÁLOGHAZ az Intézet székházában.
Kölcsönöket nyújt ékszerekre, arany-ezüst tárgyakra és egyéb ingóságokra.

Az élőhalottak birodalmáról, a doftanai pokloiról beszél a romániai irredentaper Debrecenbe érkezett mártirja

A földrengés elpusztította a hírhedt börtönt

A napokban Debrecenbe érkezett a román uralom alatt lezajlott „szatmári irredentaper” egyik vádlottja, aki borzalmas részleteket beszélt el a magyar politikai foglyoknak a román doftanai fegyházban átelt szenvedéseiről. A „Debrecen” szerkesztőségében beszélt el munkatársunknak, hogy mi is volt az a doftanai pokol, melyet a közelmúltban temetett el a romániai földrengés.

A DOFTANAI POKOL NINCSTÖBBÉ
— Néhányunknak — mondotta, — alkiknek volt alkalmunk megismerni a romániai börtönök középkori levegőjét, talán legborzalmasabb emlékeink közé tartozik a doftanai cementkripta. Vonnaton vittek bennünket oda és a vasúti állomásról meredek út vitt fel a hegyre, sötét épület fele. Az úton mindenütt fehérre csillogó sósózárok. Itt volt régen az „Oena” sóbánya, ahol az életfogytiglanra elítélt rabok dolgoztak. A sósózárok között széles, feketén látogató üreg, az üreg mellett egy ör főlött, Petrescu, aki már 42 éve őriz a sóbánya bejáratát.

A hivatalos jelentések hírt adtak arról, hogy a doftanai fegyházat elpusztította a földrengés. Kevésbé sajnálatraméltó áldozata alig akadt a kataklizmának, mint a rémségeknek ez a tanyája...

— Dante pokla megközelítőleg sincs olyan szörnyű, mint ez a hely. Az elítélteket kötélen bocsátották le a sóbányába, ahonnan soha többé, sem élve, sem holtan nem kerültek napvilágra. Ott éltek-haltak a sóbánya örök-sötét mélyén és a szikrázó sötétségbe vágott bocsátottak le részükre, valamint fagygyertyákat is és ezeknek nyomorúságos, pisilakoló fényénél dolgoztak, bányászta a só, melyet szintén kötélen húztak fel a bányából az örök. Amikor az örök rabságra ítélték a sóbánya mélyéről nem küldték fel a megszabott mennyiségű só, az örök élelmezés helyett egy cédulát küldtek le számukra, melyben értékükre adták, hogy ezen a napon nincsen étel, mert az előírt mennyiségű termelés nem volt meg.

**ÖZVEGYI BOSSZÚ ÉPÍTETTE
A FÖLDRENGÉS ALTAL ELPUSZTÍTOTT CEMENTKRIPÁT**

A doftanai cementkripta hatalmas sziklatömbökből, cementből és vas-

verzekből épített erődítés. Egy Parasciwa nevű gazdag bojárno építette saját költségén 1898-ban. Férjét ismeretlen tettesek gyilkolták meg és ez az asszony úgy állt bosszút, hogy a gyilkosok számára felépítette nemcsak Románia, hanem egész Európa legborzalmasabb fegyházát.

A kettős magassal körülvett szürke sziklaépület mögött éltek le a rabok egyhangú életüket. A külső falon kis tornyok emelkednek, bástyák, itt sétálgattak az örök töltött fegyverrel és a legkisebb gyanus mozdulat elegendő volt, hogy a következő pillanatban eldördüljön a sortüz és véres emberi sorfal omljon a földre.

BILINCSBEVERT PÁRIÁK, ÉLŐHALOTTAK BIRODALMA

— A doftanai fegyház megvasalt, hatalmas, sokmázsás tölgyfakapuján belépre hideg, dohos levegő csapja meg a belépőt. A fegyházat körülvevő udvarról jobbról is, balról is, félkörben húzódnak a cellák. A 397 cella nyolc osztályra volt osztva és minden osztályt az ABC egy-egy betűjével jelölték meg. Az A, B és C osztályban a politikai bűnösöket, kémeiket helyezték el, ide kerültek az ártatlan magyar foglyok, az irredentaper vádlottjai is. A D, E, F és G osztályban a közönséges bűnösök éltek. A fegyház északi részén, a többi cellától elkülönítve helyezték el a rémesbíró H-osztályt. Ide a büntetett foglyok kerültek. A H-celláknak nincsen bútorzata, hideg cementen alusznak a foglyok, kezükön, lábalkon állandóan 70-80 kilós bilincsek. Borzalmas nappalok és még rettenetesebb éjszakák jutottak ezeknek a páriáknak osztályrészül. Hetenként háromszor teljes napi böjttel sújtották a cella lakóit, akiknek szervezete teljesen legyengült, a nyirkos ödű gyilkos, miázmas levegője s a böjt halálos biztonsággal végzett az idekerültekkel. De a többi cella is szörnyű volt levegőtlenességgel, melyben fuldoklott az odakerült szerencsétlen, állandóan félhomály volt itt, mert a páncélajtó feletti kisablakokon csak megtörtényű világosság szűrődhetett be az amugyis homályos folyosókról.

DOFTANA HALOTTJAI...

— Doftanán mintegy 200 embert érztek, ezek között rengeteg volt az életfogytiglanra ítélt, de ez nem jelentett

BEVEZETTEM a női és férfi divatárút, vásznat, rövidárút és kötöttárút.

Tekintse meg raktárumát vételkötelezettség nélkül.

Bánhid József Hangya udvar hátul balra

sokat, hiszen alig múlt hét, hogy 2-3 rab ne került volna a „Három szilváfa”-nak nevezett temetőbe. A halottat a fegyházigazgató temettette el abból a néhány leiből, amit a költészetes engedett. A koporsót maguk a rabtársak ácsolták össze és kevés anyagot kaptak ehhez, úgy, hogy a gyalulátn fán több helyen 10-15 cm. nyílást kellett hagyni, hogy az anyag elegendő legyen. Csak a börtönigazgató nem koporsót, ha-

nem fakotrocet csináltatott takarékos-ságból a halottak számára. A foglyok szószeros értelmében éhhalálnak voltak kitéve és a szemétdobott burgonyahaját szedték össze és megfőzve megették.

— Ez a börtön omlott most össze. Az emberi szadizmus és kegyetlenség hatalmas sziklavára. A foglyok, akiket a földrengés megölt, halálukkal csak jobb sorsot értek...

FRIEDRIKE és LILLA

Aki csak valamennyire is jártas az irodalomtörténetben, ehhez a két nő névhez azonnal hozzáilleszthet két költőnevet, az elsőhöz Goethét, a másodikhoz Csokonait. Távol legyen tőlem, hogy párhuzamot vonjak a német Olimpuszon trónoló költő-király és a magyar Parnasszusra igyekvő poeta között, még csak Brion Friederikének, a sesenheimi tiszteletes művelt leányának szende, szinte légielen finom alakját sem akarom Vajda Juliánna, a komáromi gabonakereskedőnek nagyon is kispolgári körülmények között nevelkedett leánya mellé állítani, de egy Friederikehez intézett szerelmi költemény és egy Lilla-dal majdnem kínálva kínálkozik az összehasonlításra.

Mielőtt az összehasonlításba belefognék, legyen szabad hivatkoznom arra az irodalomtörténetből és poétikából egyaránt ismert tényre, hogy a szerelmi költők nem elégszenek meg szerelmük általános dicsőítésével, hanem szívesen odaállítják valamilyen vonzó, érdekelt, sőt érzékelő helyzetbe, hogy szerelmesükről minél változatosabb képeket festhessenek, hogy ideáljuk szépségeit, kellemét, báját minél hathatósabban magasztalhassák. Így mutatják be az imádott nőt, amint énekel vagy zongorázik amint táncol vagy fürdik, amint aludni tér vagy álmából ébred.

Helyzetdaloknak nevezhetők ezeket a költeményeket, ha ez a műszo már le nem volna foglalva olyan műfajra, amilyent a múlt század első felében annyira gyakoroltak az Aurora és Athenaum kedvelt és kevésbé kedvelt költői, mikor maguk helyezkedtek más személyek: a vándor, a vadász, a remete, a zarándok, sőt az apáca, az elhagyott leány körülményei közé s ilyen közvetett módon fejezték ki érzelmeiket és gondolataikat. Elég a sok közül csak egy példát említeni, a legszebbet, Vörösmartynak „A kis leány baja” című dalát.

A szerelmi líra „helyzetdala” nem egy kor múlt divatjából fakadnak, hanem végigvonulnak a költészet egész történetén, az ókori klasszikusoktól az újabkori romantikusoktól át a modern szimbolistaig. Ilyen értelmű „helyzetdal” bizonyára található a görög-római lírikusoknál, ilyen Schillernél „Laura am Klavier”, ilyenek Kisfaludy Sándor „Kesergő szerelmé”-ben a 107., 116. és 154. számú dalok, melyekben az éneklő és táncoló Lizát dicsőíti és némi merészességgel idevonható Ady-nak egyik leghíresebb költeménye: „Lédával a bálban”.

Csokonai nem lett volna igaz szerelmi lírikus, ha ő is fel nem használja a szerelmi lírának ezeket a vándormotívumait és ha meg nem éneklé Lilláját, amint hurokat pengetve dalol, amint a folyó habján fürdik s amint a fa árnyékában alszik. Valóban a Lilla-dalok között megtaláljuk mind e három motívumot dalba öntve s a klasszicizmussal vegyített rokokó-stílusban feldolgozva. Csokonai „A muzsikáló szépség”-ben az éneklő, „A Duna nymphájá”-ban a fürdőző Lillát, végül „Az alvó Lilla felett”-ben szendegő szerelmest magasztalja.

Posztó és gypjuszövet
szükségletét szerezze be
Mikónál
Piac ucca 4. szám.

E legutóbbi dal révén kapcsolódik össze Goethe és Csokonai, illetőleg Friederike és Lilla neve. Goethe, aki tulajdonképp regényben, drámában, életrajzban egyaránt megörökítette ifjúkori ideálját, egy külön dalsorozatban is hódol szerelmének, mely még a sesenheimi idill napjaiban keletkezett és amely „An Friederike” cím alatt található költeményei gyűjteményében.

E Friederike-dalok másodikika (An Dicselbe) a mélyen alvó szerelmeshez szól; a költő aludtában is gyönyörködik benne, de jobb szeretné, ha már fölébredne; kelti is tehát, verselő soraival kelti az ő muzsáját, ha már a fülemüle szavára föl nem ébredett.

Csokonai ellenkezőleg nem ébreszteni, hanem mélyebb álomba kívánja meríteni Lillát, mert így gyönyörködhetik zavartalanul az alvónak minden szépségében, a madarakat is, a pintyet, pacsirtát, csizt, csendre inti, hogy föl ne serkenjen az imádott szűz.

A motívumhasonlóság a kidolgozásban is mutatkozó többrendbeli egyezés, így énekesmadár említése, a szerelmes költőről való álmódás, azt a gondolatot kelthetné fel bennünk, hogy a két szerelmi dal között nemcsak tartalmi, hanem irodalomtörténeti kapcsolat is van. De ezt a feltevést el kell ejteniünk, nem annyira azért, mert eddig még senki sem talált Csokonai költeményében goethel hatást, hanem azért, mert Goethének itt tárgyalt költeménye nem jelent meg keletkezése idején, 1770 körül és a nagy költő műveinek csak olyan gyűjteményes kiadásában látott először napvilágot, mely jóval Csokonai halála után került forgalomba.*

Tehát csak tartalmi egyezésről lehet szó, csak a „magua ingenia conveniunt” egy érdekes esetéről, egy olyan szellemi találkozásról, egy véletlen dalversenyéről, melynek teréről a magyar iantosnak nem kell szégyenkezve távoznia.

Erről mindenki meggyőződhetik, aki a Friederike-dalt és a Lilla-dalt egymásután olvassa; és hogy erre könyvnyű módot szolgáltatassak, legyen szabad a terjedelemben is majdnem egyező két költeményt egymás mellett közölnöm, még pedig a németet is magyarul, Kardos Lászlónak, a gyakorlott műfordítónak, az eredetit nagyon megközelítő átültetésében.

Debrecen, 1940 decemberében.

Kardos Albert.

FRIEDERIKÉHEZ

Goethe.

Kelj, Friederike, drága,
Tünjön az éj,
Mit szemed egy sugára
Nappá cserél.
Suttogó puha dallal
A madarak
Már költögetik halkkal
Szép hugomat.

Nem szent a szó tenálad?
S nyugtom se, szólj?
Kelj! Erre nincs bocsánat
S te aluszol?
Im, filoméla fájón
Ma dalt se kezd,
Hogy téged a rút álom
El nem ereszt.

A hajnal balga fényvel
Szobádon át

* Lásd erre vonatkozólag a H. Kurz-féle kritikai kiadásnak az I. kt. 626. lapján olvasható jegyzetét.

Debreczeni Első Takarékos- pénztár

Alakult 1846-ban.

Foglalkozik a takarékpénztár s banküzlet minden ágával, közelebről: elfogad betéteket és folyósít uj kölcsönöket a legelőnyösebb feltételek mellett, elad föld- és házigatlanokat, stb.

50 darab használt, kitűnő írógépet

olcsón eladok.

HURAY írógépműszerész mester
Iparkamara palota.

Friss pírját szórja széjjel
S alszol tovább.
Kis testvérednek érted
Verő szívében
Almod mind egyre mélyebb,
Bár nő a fény.

Láttalak szenderegni,
Te gyönyörű!
S pillámat előnti
Édes könyű.
Ki nézhet érzéketlen
És ki nem ég —
Vón' bár minden ízében
Merőben jég!

Tán álmodba belebben
Az alakom,
Amint még fél-imetten
Műzsám szídom.
Pír és sáppad az arcom,
Már elhagyott
Az álom, nem is alszom
S fenn sem vagyok.

Altodban elmúlásztád
A fülmélét,
Most büntetésül halld hát
Versem rímét.
A rím igája keblem
Úgy nyomta már,
Hisz muzsák közt legszebbem
Te — aluvál.
Fordította: Kardos László.

AZ ALVÓ LILLA FELETT

Nyugodj csendességgel
Itten, szép nympaha!
Ládd, mely büszkeséggel
Féd a boldog fa.

Vágyva árnyékozza
Téjszínkebledet,
Melly duplán boltozza
Márvány szívedet.

Két szemed héjában
Éltom s holtom áll,
Csendes árnyékában
Álom s Amor hál!

Mind kettő szemedre
Rózsaláncot fűz;
Nyugodj csak kedvedre,
Nyugodj drága szűz!

Szép-virágszálkoska,
Mind terülj alá!
Híves árnyékoska
Szállj lebegve rá!

Édesítéd nyugalmát,
Tiszta csereget!
Jöjjetek, jutalmát
Vénus adja még.

Kis Zephr mellére
Csendesen borúl
Felfedett csészeré
Gyenge szárnynyal fűz!

Sőt, ha tudsz, lelkebe
Bújj egészen bé,
S tudd meg, hogy fektébe
Rólam álmod-é?

Nem! Magam vizsgálom,
Mit gondol most ott,
Vonj szemére álom
Dupla kárptot!

Játszadtasd altába'
Kedves képekkel,
Vidd idállába,
Hogy ne keljen fel.

Mennyi ösvényemben
A tövliak s haraszt!
Majd ropog mentemben;
Ámor! szedd fel azt.

Ah, mely édes ízzel
Alszik kincsem itt!
Pinty, pacsirta, csízzel...
Majd felszerken... Csitt!
(Lilla, I. könyv, 18. dal.)

Ottrubay-Zsedényi balett-est

A Zenekedvelők Köre január 4-én
rendezi a minden évben szokásos balett-
estet, amelyre ez évben Ottrubay Me-
lindát és Zsedényi Károlyt, az Opera-
ház két igen kiváló szolótáncosát szer-
ződtette le.

A művészegyüttes a klasszikus és
modern balettirodalom legpompásabb
gyöngyszemeivel fogja bemutatni váro-
sunk közönségének, hogy valóban rá-
szolgált a nagy várakozásra és érdek-
lődésre, ami estjük iránt városszerte,
de a debrecenkörnyéki városokban is
megnyilvánul.

A Kör Debrecenből is legkiválóbb
erőket mozgósítja az est sikere érdeké-
ben. Közreműködnek: Höchtl Margit
zongoraművész, városi zeneisk. tanár,
Timáry Mária hegedűművész, valamint
a Kör kamarazenekara Galánffy Lajos

Változatlanul
kényelmes megbízható

előnyös

az „**UNIO**” cégnél való
vásárlás
5—6 havi részletre

„UNIO” központi hiteliroda
Piac-u. 44. Telefon: 29-30.

A debreceni „gazdag- szegények” birodalmában

Az utolsó stáció világa ez: a debre-
ceni szegényház. Alig néhány perc já-
rásnyira a lármás, lüktető város köz-
pontjától, ahol küzdenek, loholnak a
mindennap szüntelen újraledő harcát
vivják az emberek... nagy fehér épü-
let zárja magába az utolsókat pisálkáló
életet. Csupa megbékélt, mindenbe
beletörődött, az öregség láztalan, egy-
hangú csöndjébe dermedt emberek lak-
ják a szegényházat, akiknek egyszerű
alakja azonban különös, véresen emberi
sorsok, könnyemeleg regények takaró-
ja... Néha, csendes beszélgetésekben
emlékek parazsának fel, lüderül, hogy
nincs az az egyszerű emberélet, mely
ne takarna csodálatosan színes, gazdag,
fordulatos történeteket...

AZ ÉLETRENDSZER ALKOTÓJA

Azelőtt közzörös volt... Néhány éve
ment be a szegényházba és a csendben,
nyugalomban kijött rajta a filozófus.
Társait lépten-nyomon elfogja és élet-
rendszerét ismerteti, melyet egyre job-
ban tökéletesít... állandóan magyaráz
és terjeszt, de amit még ezidég nem
sikerült senkivel sem közölnie. Ugyanis
az első negyedóra után társai ott hagy-

ják az életrendszer alkotóját, aki pedig
már többször kijelentette, hogy azért
boldogtalan az emberiség, mert az ő
rendszerét nem hallgatták meg... Vi-
szont ez a rendszer legalább egy em-
bert boldoggá tud tenni: a feltalálóját,
aki hisz benne konokul, fanatikusán.

A SZEGÉNYHÁZ MŰVESZE

Ilyen is van... Bicskájával furcsa
alakokat farag fadarabokból. Reszkető
kezü, rosszszemű öreg bácsi már, de
minden szabadidejét erre fordítja... A
környék gyermekei nagyon szeretik,
mert nekik adja faragásait, melyek egé-
szén érdekes dolgok... egy színes kép-
zelet alkotásai. Valamikor az öreg bá-
csi szobrász akart lenni... Azután bele-
került egy józan polgári foglalkozásba,
ami eltemette benne a művészt... A
sok elmaradt alkotás most jön ki fa-
ragó-bicskája alól... egy élet elteme-
tett álmai itt virágoznak ki.

A SZÍNÉSZ

Valamikor ünnepelt színész volt...
Debreceni öreg nagymamák még tap-
soltak neki és megdobogott a szívéik,
amikor koromfekete hajával, moso-

lyogva és hódítóan megjelent az azur-
kébe és bengálliborba borult színpa-
don... Tapsok, sikerek fonták körül
életét. Azután jött a háború... a szí-
nész megrokkant és egyszerre vége lett
mindennek. Azért ma is szereti a publi-
kumot... maga köré gyűjti a szegény-
ház öregjeit és kedvesen reszketős
hangján énekel nekik a régi slágerek-
ből. Máskor ódon zamatú tréfás esete-
ket beszél el. A hallgatóság hálás, egy-
hangú életükbe új színt visz az öreg
színész éneklése, mókázása, sokszor a
taps is felcsattan és a színész... az
örök színész csillogó szemmel köszöni
meg az elismerést, mintha most is a
színpadon lenne.

HALÁL A SZEGÉNYHÁZBAN

Valami csodálatos testvériség az,
amiben ezek a közös sorsú öregembe-
rek összeforrnak a szegényház csendes,
eseménytelen életében. Ez különösen
olyankor látszik meg, amikor egy-egy
élet utolsó lobban itten. Ugy siratják
és gyászolják a társaik ezeket az el-
ment embereket, mintha rokonok, kö-
zeli hozzátartozók lenne. A szegény-
ség, az egymásrautaltság végtelen kö-
zösséget teremt közöttük és ez ilyenkor
megható jelenetekben tükröződik visz-
sza.

SZEGÉNYEK KARÁCSONYA

Karácsony ünnepét meghatótt szívvel
várják és ünneplik a Szegényházban. A
második gyermekkor, az öregség kü-
szöbén ugyanúgy tudnak örülni ennek
az ünnepnek, olyan tiszta, áhitatos ra-
jongással, mint a gyermekek. Rádióju-
kon hallgatják a karácsonyi istentiszte-
letet... a zoltárok fehérre mossák
gondok foltjait viselő lelküket... For-
ray Istvánnak, a Szegényház gondno-
kának jóságos gondossága karácsony-
fát varázsol számukra és úgy állják kö-
rül a világlító, fényes fécskét, megtisz-
tultan és mindennel leszámoltan, mint
akik már nagyon közel vannak és min-
den egyes nappal közelebb mennek az
Ursten számolyához.

MAGYAR

ÁLTALÁNOS HITELBANK

debreceni fiókja.

ALAPÍTTATOTT: 1867-BEN.

Telefonszám: 23-70.

Telefonszám: 23-71.

Alapítók és alapok cca 70 millió pengő.

DEBRECENI HAJLITOTT
BÚTORGYÁR ÉS
FAKERESKEDELMI RT.

Gyár: Debrecen, Nagyvárad
ucca 31. szám.
Telefon: 12-75.

Tűzifa-Osztály, Salétrom u. 5.
Telefon: 21-56.

Bútor-Osztály: Ferenc József
út 32. szám.
Telefon: 23-41.

Bpesti lerakat: V. Báthori 1.
Telefon: 111-700.

A Magyar Általános
Hitelbank érdekeltsége.

Fogkefének
nincsen páncja
Hogyha
Tip-Top
a márkája

Gyártja:
AZ EGYESÜLT KEFEGYÁRAK
RT., DEBRECEN.
A Magyar Általános
Hitelbank érdekeltsége.

Új fenykép kiállítás **BERZEKI**
fenykepész mester kirakatában.

Ujévre!

Rádiót már most vegyen, mert a nagy kereslet folytán hiány lesz.
Nánássy Lajos Piac-u. 85.

Márton Ferenc, aki minden tilalom ellenére lerajzolta a pápát

Legutóbb nagy halottja volt a magyar alkotó művészetnek, amikor is Márton Ferenc, ez a kivételes tehetségű, nagy tudású és elhivatású festő- és szobrászművész itthagya az árnyékvilágot.

Debrecent meleg szálak fűzik Márton Ferencnek immáron felejthetetlen emlékéhez, hiszen egyik legszebb emlékműve, a „három honvédek” hősi szobra az ő alkotása a Lajos-Király téren. Most pedig a fővárosban halála után nagyszabású kiállítást rendeztek a korán elhunyt székely művész legszebb műveiből barátai, tanítványai és nagyszámú tisztelői. — A kiállítást a Kormányzó úr is megtekintette, aki nagy megilletődéssel szemlélte a nagy magyar tehetség remek alkotását.

A fenti alkalomból kifolyóan emlékezünk meg Márton Ferencről mi is, mert egyik debreceni kedves ismerőse elevenített fel olyan emléket róla, amit kevesen tudnak.

Annakidején — még az Anno Santo idejében —, 1925. évben történt, hogy a debreceni ismerős is elment Rómába a nagy magyar zarándoklattal, melyet Bangha Páter, Ernst Sándor prélat (későbbi miniszter) és Butykay Páter szerveztek és Csernoch János, az akkori hercegprímás vezettet.

Ebben a nagy zarándoklatban vett részt Márton Ferenc is, aki — mint vérbeli művész — itt sem tagadta meg önmagát, mert míg a pápai fogadás ünnepélyes aktusa tartott, minden tilalom dacára lerajzolta XI. Pius Pápát.

Ugy történt, hogy a fogadás előtt minden fényképezőgépet le kellett tenni, s külön kijelentették a ceremóniamesterek, hogy rajzolni sem szabad.

A kihallgatás alatt vette észre emleket feljuttató debreceni barátunk, hogy az egyik kamarás igen mérgesen néz feléje, kinek neheztelő pillantását sehogyssem értette meg. Eszébe se jutott, hogy nem neki, hanem a háta megett álló és rajzmappáját az ő hátának támasztó Márton Ferencnek szól a figyelmeztetés, aki csendesen fülebe súgta: „Ne mozogj, maradj nyugodtan!” — Meg is fogadta a jó szót, s a hallhatatlan székely művész a nála megszkott nyugalommal és az őt jellemző bravúrral közben már le is rajzolta a Pápa Ozsentségét.

Nosza, a fogadás után a mérges kamarás, s egy idősebb olasz pap ment egyenesen a tilalmat vétő magyarok felé és követelte, hogy adják át a rajzot, mire Márton Ferenc csak a kezét, tenyerét tergette, mint aki semmiből sem tud, mert közben már a közelben álló Ernst Sándor prélatus lila palliuma alatt volt a rajz, ki azt szerencsésen ki is mentette a pápai kamarás nagy dohogása dacára. Es három nap múlva az akkori „Magyarság”-ban, Milotay István lapjában oldalas nagyságban megjelent Ozsentsége pompás portréja.

Az illetékes lappéldányt eljuttatták a Vatikánba, ahol tudomásunk szerint a magyar kánonjogi előadó be is mutatta a Pápának, akinek igen tetszett a feltehetően jól sikerült képmás.

Külön megdicsérte a rajzot, s kegyesen mosolygott, mikor meghallotta a

rajzolásnak nem mindennapi történetét.

Hát így volt! — Így rajzolta le szegény Márton Feri minden tiltakozás dacára a Pápát oly sikeresen, hogy még meg is dicsérték érte.

„Szegény jó Márton Feri! — folytatja emlékezését debreceni barátunk —, ő is halott. Csernoch hercegprímás is meghalt, Butykay Páter is elment már boldog emlékü Ernst Sándorral és Bangha Páterrel együtt, s lassan egyedül maradok emlékező szereplője fenti megörökítésre váró, — érdekes eseménynek. És amikor most Márton Ferenc emlékkiállításáról hallottam, — mindez eszembe jutott és ezzel kívántam a magam részéről az ő feledhetetlen emlékének áldozni.

Ezzel kapcsolatban felidéződik emlékezetemben az akkori magyar zarándoklatnak soha el nem múló nagyszerű emléke, melynek egyik fénypontja az a szentmise volt, amit boldog emlékü Csernoch hercegprímás mutatott be a Szent István bazilikában a Szent Péter

Boldog karácsonyi ünnepeket kíván

összes vevőinek

Böde Gyula Kft.

és összes alkalmazottai

sírja felett emelt oltárnál, mely mise alatt a Collegium Germanicum piros reverendás növendékei ajkáról felhangzott „Hol vagy István Király” és „Boldogasszony Anyánk” csodaszép melodái.

Utána Butykay Páter lépett elő a ferencsek egyszerű barna csuhájában s Szent Péter sírja felett mindnyájunk örök élményeként megmaradt gyönyörű szentbeszédét mondott, melyet azzal kezdett: Drága Magyar Véreim! — A lélekmarkoló szentbeszéd után felszendült mindnyájunk ajkáról a nemzeti imádság, a Himnusz.

Ezt a jelenetet nem lehet elfelejteni, örök szent emlékként vésődött mindnyájunk emlékezetébe, s közel ötezen magyar zarándokok, kik e nagyszerű jelenetnek tanui lehettünk, elszorult szívvel, könnyes szemmel a magyar imádsággal ajkunkon, talán sohasem éreztük annyira azt, hogy magyarok vagyunk, mint e magasztos pillanatban ott Szent Péter bazilikájában.

Alkalmat kell nyújtani a fiatal magyar tehetségeknek szélesebb nyilvánosság elé kerülésre, a díjazás által pedig némileg támogatjuk is őket. Emellett egy értékes, szép seregszemle lesz ez a vidéki zeneiskolák legtehetségesebb hegedű tanszakos növendékei felett, beleértve ebbe a visszatért felvidéki és erdélyi városok zeneiskoláinak növendékeit is. Ez lesz az első alkalom, hogy Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Szatmár zeneiskolai növendékeit együtt lássuk szerepelni, versenyezni a többi magyar városok zeneiskoláinak legtehetségesebb tanulóival. Még arra adok magyarázatot, hogy miért Hubay-verseny nevet nyerte ez a találkozó? Azért, mert Hubay Jenő Debrecennek díszpolgára, eddig is évenként rendeztünk a nagy művész halála után Hubay-hangversenyt, — egyrészt példanyújtásul nagyjaink megbecsülésére, másrészt mert azt pedagógiai szempontból is hasznosnak találtuk. A nyáron felvetődött, hogy versenyt kellene rendezni a vidéki zeneiskolák növendékei között. Ezt új megrendezésre találtam a vidék részére, decentralizációs törekvésnek, hogy ne minden kultúréremény csak a fővárosba kerüljön. Felvettem ezt a gondolatot Hubay Jenő özvegyének, aki azt örömmel fogadta. Ezután dr. Kölcsey Sándor polgármester, aki első perctől nagy megértéssel karolta fel az ügyet, megbízott, hogy a Hubay Jenő Társasággal a versenyre vonatkozó gondolatokat tárgyaljam. Ez teljes sikerrel járt, a Társaság 350 pengőt ajánlott fel a nyertesek díjazására s egyben megbíztak, hogy a pályázat feltételeit, szabályait megállapítsam és az egész verseny adminisztrációját lebonyolítsam. Ez meg is történt. A pályázati feltételeket Búza Gábor és Z. Csanak Mária, a Zeneiskola hegedűtanárával együtt kidolgoztuk s a pályázati felhívás ízléses, Búza Gábor, dr. Nagy Zsolt és Aszmann Ferenc debreceni felvételleivel díszített felhívásban szét is ment s 1911 március 1-én jár le a nevezési határidő. A verseny döntője és a díjak kiosztása nyilvánosság előtt fog lezajlani a díszhangversennyel együtt. A verseny véleményem szerint nemcsak a fiatal magyar tehetségek felfedezése és istápolása szempontból fontos, hanem pedagógiai szempontból is útvívó hatása lesz, mert erős, ambiciózus munkára serkenti azokat a növendékeket, akik részt akarnak venni a versenyen. A debreceni zeneiskolából egyedül 10 növendék jelentkezik, ami érthető is, hiszen anyagi szempontból jelentős serkentést és támogatást jelent a 750 pengő díj szétosztása, de nem utolsósorban a nyerteseknek erkölcsi szempontból is fontos lesz a sikeres szereplés.

A cserehangversenyre vonatkozólag érdeklődünk, mellyel dr. Baranyi János igazgató egy nagyjelentőségű újítást indított el.

— Először a vidéki városok zeneiskoláinak növendékei között akartam megvalósítani a cserehangversenyeket, az azonban különböző nehézségek miatt egyelőre elodázódott. A budapesti Székesfővárosi Felsőbb Zeneiskolával sikerült aztán megállapodnom és ennek

— Mi adta az eszmét Igazgató Úrnak a verseny megrendezésére?

Tehetségfelfedező és támogató Hubay-hegedűverseny, cserehangversenyek és más újlőrően újszerű elgondolások kerülnek megvalósításra a zeneiskola programjában

Dr. Baranyi János, a debreceni Városi Zeneiskola igazgatója, az országos-névvű zenepedagógus és kiváló zongoraművész, több értékes, újlőrően eredeti eszmét vetett fel, melyek zseniálisan szolgálják egyrészt a zeneiskolák tehetséges növendékeinek felfedezését és nyilvánosság elé jutását, másrészt cserehangverseny útján lehetővé teszik, hogy a fővárosi közönség megismerje a vidéki, közelebbről debreceni tehetséges zeneiskolai növendékeket, ugyanakkor pedig elhozza Debrecenbe a fővárosi zeneiskola értékeit. Baranyi direktor nagyjelentőségű ideáit dr. Kölcsey Sándor polgármester és az illetékes tényezők is nagy megértéssel fogadták és ezután a debreceni zeneiskola igazgatója páratlan agilitással rövid idő alatt a biztos megvalósulás stádiumába juttatta terveit, melyek közül a Debrecenben április folyamán rendezendő Országos „Hubay Hegedűverseny”, továbbá a debreceni Zeneiskola valamennyi tanszakáról a legtehetségesebb növendékeknek budapesti cserehangversenye emelkedik ki jelentőségében.

A „Debrecen” munkatársa felkereste dr. Baranyi János zeneiskolai igazgatót, hogy a debreceni zeneiskola magas színvonalához méltó, nagyszerű terveket közelebbről ismertessük a közönséggel. A zené művészidirektora a következőket mondotta ezzel kapcsolatban.

— A „Debrecen” értesülése helyes — mondotta Baranyi direktor. A debreceni Zeneiskola április első napjaiban háromnapos országos Hubay-Hegedűversenyt rendez a vidéki városi, illetve közületek által fenntartott zeneiskolák hegedűfőtanszakos növendékei részére,

a budapesti „Hubay Jenő Társaság” védnöksége alatt. A verseny résztvevőit két csoportban versenyeznek: I. csoportban az akadémiai osztályosok, akik kötelesek három művet, egy Hubay-kompozíciót, egy Bach szóló szonátát teltelt és egy szabadon választott előadást művet, magyar szerzőtől, lehetőleg nagyobb méretű eredeti hegedűkompozíciót előadni. A II. csoportban a IV. előkészítősek versenyezhetnek, akik két művet kötelesek előadni: egy Hubay-művet és egy szabadon választottat a prae-klasszikusok műveiből. A verseny résztvevői I. csoportban 300, 200 és 100 pengős díjakkal, II. csoportban 100 és 50 pengős díjakkal jutalmaztatnak. A díjazottakon kívül a legmagasabb pontszámot elért versenyzők Debrecen város művészi kivitelű plakettjét kapják. A verseny bírálóbizottságában a Hubay Jenő Társaság képviselőiben özv. Hubay Jenőné Cebrján Róza grófnő elnöklésével Zathureczky Ede zeneművészeti főiskolai tanár, Kazacsay Tibor, országos zenei szakfelügyelő és a versenyen résztvevő zeneiskolák egy-egy hegedűszakos kiküldöttje, Baranyi János dr. igazgató, továbbá a debreceni zeneiskola hegedűtanszakos tanárai foglalnak helyet. Tehát a verseny a zsűri tagjainak összefogásával folytatja a fővárosi zeneiskola nagyságainak és a vidék legkiválóbb zenepedagógusainak összefogásával is lesz, ami bizonyára jelentős eszmék kicserélésére, felvetésére nyújt alkalmat. A verseny három napig tart: április 4-én lesz a selejtező, 5-én a döntő, harmadik nap a verseny nyertesek díszhangversenye.

— Mi adta az eszmét Igazgató Úrnak a verseny megrendezésére?

Magyar Országos Központi Takarékpénztár

debreceni fiók. Telefon: 20-21.
Sürgőnyeim: MOKTAR. Debreceni Közraktár és Kereskedelmi Rt., Debrecen.
Központi iroda: Ferenc József út 36. sz.
Raktárháza: Híd u. 16. sz.
Mindenféle terményt legelőnyösebb áron vásárol és tárol. Elvaktározott terményre, borra kedvező feltételek mellett KÖLCSÖNÖKET folyósít!

Ujévre

alkalmi és hasznos ajándéktárgyakat, Futurit edényeket, alumínium edényeket és mindenféle háztartási cikkeket

Tóth Gyula vasüzetében

nagy választékban kaphat. Lőszer. Kerékpár. Jénai fűveg-edény érkezett.

Értelmében a Zeneművészeti Főiskola után legjelentősebb fővárosi zeneiskolai intézmény és a debreceni zeneiskola minden tanzakából a legkiválóbb növendékkel rendez meg a cserehangversenyt. A debreceniek április végén mennek a fővárosba és a budapesti zeneiskola növendékeinek májusban rendezzük meg Debrecenben a cserehangversenyt. Egyelőre anyagi okok miatt nagyobb együttést nem tudunk kiállítani. Később azonban hiszem, hogy kifejlik ez a kezdeményezés és nagyobb kórusok és zenekar is részt vehetnek a cserehangversenyen. A májusi debreceni hangversenyre a budapesti legkiválóbb zenepedagógusok is kilátásba helyezték lejárásukat és eljön dr. Horony Pálffy Aurél székesfővárosi kultúratanácsnok, Geszler Ödön, a székesfővárosi felső zeneiskola igazgatója az intézet számos tanárával együtt.

— Terveim között szerepel a levelezőzenekarok újjászervezésének gondolata is. Ezen a ponton ugyancsak sok fontos teendő vár megvalósításra.

Ezeket mondotta dr. Baranyi János igazgató, a kiváló művészember a Városi Zeneiskola jövő évi programjának két jelentős eseményéről... Olyan nagyvívű és jelentős kezdeményezések ezek, melyekre a legösszefogottabban lehet csak figyelni, amelyek új lendületet adnak zeneéletünknek, jelentősen elősegítik fiatal magyar tehetségek előrelépését és hisszük, hogy a debreceni Zeneiskola kiváló igazgatójának ez a nagy horderejű elgondolása rövidesen kiterjed a képzőművészeti, irodalom területére is és ott is megvalósul az értékek kölcsönös ismertetésének, a magyar tehetségek felkarolásának nagyszerű, jövőépítő terve.

A húszéves leveinte-intézmény mara-dandó értékeket alkotott Debrecenben

Néhány nap múlva 20 esztendő határkövét éri el a magyar leveinte-intézmény, mely ezidő alatt nemzeti büszkeségünk lett és hivatottságát, nagy értékét már két évvel ezelőtt, Kárpátalja megszállásánál bebizonyította, amikor néhány hetes ujoncaink, akik azonban előzőleg, mint levették esztendőnkön át nyertek nevelést minden magyar ember nagy és szent feladatára, fényesen megállták a helyüket és velük szerez-tük vissza a történelmi emlékü helye-ink egész sorát, közöttük a Vereckei szoros, melyen egykor honfoglaló őseink először léptek Magyarországot meg-szentelt földjére.

A leveinte-intézmény egyik debreceni vezetőjével folytatott a „Debrecze...” munkatársa beszélgetést a 20 éves jubileum alkalmával arra nézve, hogy Debrecen hogyan ünnepli meg ezt az évfordulót?

— A leveinte mindig munkával ünne-pel — mondotta informátorunk — az-zal, ami által a legtöbbet használhat az országunk. A két évized csak arra jó, hogy határkövének megállva csak még erősebb, fokozottabb munkába fogjunk. A közeli napokban már megkezdődik munkánk a jubileumi ünnepekre: mely-en a legszebb, legmagyarabb műsorral akarunk kilépni a debreceni közön-ség elé, a leveintehetségek, értékek egész sorával, hogy lássa a közönség, mi az a leveinte munka, mennyi érték, nagyszerű tehetség van a magyar faj-ban, ami éppen a leveinte-foglalkozáson keresztül kerül felszínre. Nehéz feladat ez az ünnepély azután a magas színvo-nalú művészi szépségben gazdag elő-adás után, melyet kétévvel ezelőtt Martinovics István ezredes úr irányítá-sa mellett a Csokonai színházban a debreceni közönség elé állítottunk, an-nak az estnek a színvonala kötelez és mi igyekeztünk most is méltó péppen szerepelni.

— Valamit a leveinte-intézmény mult-járól...

— Talán elsősorban annyit, hogy ez-zel az intézménnyel az egész világot megelőztük. A magyar leveinte előbb volt, mint az olasz „balla”, a német „Hitler Jugend”. Trianon után az a gondolat hozta létre a leveinte-intézményt, hogy szükséges egy „székes,

új nemzedék nevelésére tenni valamit. A leveinte-intézmény beváltotta a hozzá fűzött reményeket és különösen bevált-ja 1939 évben bekövetkezett forduló-pontja után, amikor beiktatott törvény-cikk honvédelmi kötelezettség tette azt.

— A terv öntudatos, munkás, hasz-nos magyar állampolgárt, jó magyar katonát nevelni. Az eszköz erre a köte-lező kiképzésen kívül a leveinte egyesü-letben végzett munka. Ez a pont az, ahol egyre újabb és újabb feladatok várnak és mindinkább teljes eredmé-nyek lesznek...

— Mi a célja a leveinte egyesületnek?

— Az újnemzedék képességeinek fel-ismerése mellett az igazi tehetségek megsegítése... Különböző szakosztálya íba tömörült ifjúságnak hasznos, ön-képző, egészséges elfoglaltságot, szóra-kozást adni, hogy szabad idejét termő, és teremő módon hasznosíthassa. Kül-ön irodalmi, fényképész, élethivatásra előkészítő sport, repülő szakosztályok lennének az egyesület kebelén belül. — Ezenkívül énekkar, zenekar, színjátszó gárda... Az elgondolás gyönyörű és közelesen meg is valósul. E tekintetben számítottunk a társadalom segítségére: észre kell végre venni a társadalom-nak, hogy a saját gyermekeinkről, ma-gyar véreink, fiaink jövőjéről van szó, és ez olyan dolog, ami mellett nem le-het közönbösen elhaladni. Ma már, hála Istennek ott tartunk, hogy nem látják többé a leveinte kötelezettségében a ter-het, azt, hogy ez elszórtja foglalkozása mellől néhány órára a leveintét. A ma-gyar társadalom nagyszerű szellemét, intelligenciáját dicsérel, hogy tisztában van azzal, hogy a leveinte órák eredmé-nyét meghozza a jövő... Most azonban egy lépéssel tovább kell menni, eljutni az áldozatkészségig... A társadalom-nak zsebébe kell nyulni, hogy a leveinte otthonok mindenütt, ott is, ahol a tör-vényhatóságok vezető testületek nem képesek azt felállítani anyagi okokból, megnyilhanának. Nem lehet Magyar-országban egyetlen ember, aki át ne érezze, hogy ahhoz, hogy az új Európá-ban multunkhoz, nemzetünkhöz méltóan megálljuk helyünket, hogy új nemzedé-künk, fiaink munkája, felkészültsége ezt a helyet biztosítsa: minden áldozat

Ujjá

építettük, meg-nagyobbítottuk

Csapó-utca 17. alatti

üzletünket

Nézzé meg On is.

Festék. Háztartás. Pipere.

kevés. Aki tud anyagiakkal segíteni, az segítsen azzal, aki nem tud, az segítsen munkájával. A fényképész jöjjön el a leveinte otthonba és foglalkozzon a magyar fiatalsággal heti néhány órán át, tanítsa őket fényképezni. A másik tanítsa másra, hogy a fiatalság haszno-san töltve szabadidejét is sokoldalúan kiképezze indúljon a jövő felé...

— A 20 éves leveinte-intézmény — mondotta informátorunk — Debrecen-ben sok maradandó alkotást, igazi értéket tud felmutatni... Nem egy, ma már ismert nevű művésznünk, mint le-ventetehetség indult el... Sportban is országos viszonylatban az elsők között voltunk. Elég itt utalnunk céllovóink

eredményeire... Csomor Balázs, mint debreceni leveinte többiében megnyerte Budapesten az országos leveinte céllövő bajnokságot, dicsőséget szerezve Debrecennek. A Máv. levették sikerrel, énekkarunk, tornászaink mind azt bizonyít-tották eredményeikkel, hogy Debrecen-ben, ebben a legmagyarabb városban lelke gyökeréig megértették a leveinte-intézmény nemes szellemét... És et-től a megértéstől sokat várhatunk...

A leveinte-intézményben, mellyel ma-gyarország megelőzte a világot, a ma-gyar ifjúság zsenialitása, nagyszerű és legyőzhetetlen munkakészsége, jövőtvi-vő határtalan akarása jut el a kitelje-sedéshez.

Könyv

JÁMBOR LAJOS: TÜZVIRÁGOK

Jámbor Lajos tűzharcos százados ne-ve igen jól cseng, nemcsak tűzharcosi berkekben, de a költők világában is. Negyedszázados tisztas költő mult áll mögötte és a versírás nem kenyerre, de hivatása volt már akkor, amikor kint a pergőtűzek viharában aratott a halál. Az érző szívben, nemesen gondolkodó lélekben olyan maradandó nyomokat hagytak ezek az igen nehéz idők, hogy máiglan zeng a lantja és visszhangzik szíve muzsikája. Van mit megénekelni, van mit elregélni az idősebb nemzedék-nek és okulásul odasikoltani a jelen ifjúságának.

Most egy kis gyűjteményes füzetben szedte össze Jámbor Lajos a negyed-század legszebb verselt, melyeket szí-

vén keresztül zengett és lelkén át adott a magyar költői világnak.

Van ebben a kötetben vers, mely ott, a „pokol” kellős közepén született a né-gyes honvédek dicsőséges harcaiban s van vers, melyet nótás kedvvel a dere-sedő tűzharcos énekel meg éppen a felszabaduló Nagy várads örömmünnepe alkalmából. Akár nótát, akár ballada-szerű visszaemlékezést, vagy lírai szépségekben gazdag virágát adja java költészetének, mindig az a Jámbor Lajos szólal meg soraiiban, aki költő és lel-kes magyar. Érdekes, értékes, szép könyv, melyet frontkatonák és leendő harcosok egyformán jó szívvel forgas-sanak, olvassanak gyönyörűségül és okulásul.

A Debreceni Tűzharcos Csoport izlé-ses kiadásában főleg jótékony célra történt a könyv kiadása.

Karácsony volt akkor is

Karácsony volt akkor is... — mult év karácsonya...

Áhitatos szívünk: kisdéd Jézust várta!

Mennyei atyánkat imádkozva kértük!

Szent fiát a mennyből! küldje le érettünk.

Hozzon Országunknak egy szép karácsonyfát,

Igazságot, békét, Szentkeze áldását!

Hozott is szép nagyot, de ahogyan hozta,

Oly nehéz volt terhe: megakadt az úton s lemaradt a felo-

Mi, akiknek jutott a szent ajándékból

Lelkesülten sirtunk örömlünkben,

Arcunkon lepergett a boldogság könnye...

De kiknem nem jutott, csak letörött része...

Szívüket emészi a bánat keserve...

Karácsony van most is... szent karácsony napja...

Mennyből Jézusunk! óh légy velünk újra!

Drága hazánk rögét: hozd az Anyaföldhöz!

Lemaradt galyakat rakd vissza a törzshöz!

Tedd szabaddá újra a testvér foglyokat

Kiket rabbillincsek tőlünk távoltartnak

Áldd meg szent kezéddel Magyarországot

Éltesd, soká éltesd Horthy kormányzóinkat!

TRÓJÁN FERENCÉNÉ.

Főzéshez, fürdéshez, fűtéshez a debreceni gáz

használata igen előnyös, mert ki-váló porosz szénből gyártjuk és földgázzal keverjük, tehát

magas a hőértéke, mert olcsó, kényelmes, tiszta, veszélytelen,

havonként utólag fizetendő. A fürdő-szobában egy csapfordításra forróvíz áll rendelkezésre! Tűzhelyek, főzők készülé-kek minden kivitelben jutányos áron.

Díjtalan felvilágosítás, költségvetés. Bevezetés a gázkészülékek gazdaságos kezelésébe.

VÁROSI ELADÁSI ÜZLET BATHYÁNY UTCA 17. SZ.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA

Telefon: 28-53, 28-74.

Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság

debreceni fiókja.

Alap- és tartaléktőkék: 26.000.000 pengő.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

A debreceni cserkészkerület táborozásán kapcsolják be az erdélyi cserkészletet

Debrecenl Indítvány sürgette először a magyaros cserkészletre való áttérést

Az utóbbi időben több hír látott napvilágot azokkal a változásokkal kapcsolatban, melyek a cserkészlet munkáját még jobban, az eddiginél is erősebben bekapcsolják a nemzeti munkába, a nemzetvédelem szolgálatába. Ez a nemzeti jelleg külsőleg is erősebben kifejezésre jut a cserkészletnél bekövetkezett változással, amennyiben már a múltban meghozott határozat szerint áttérnek teljesen az eddig viselt külföldi mintájú, úgynevezett burkalap használatáról magyaros sapka használatára.

A cserkészlet újabb munkaprogramjáról, a legközelebbi feladatokról kérdezte meg a „Debrecen” munkatársa Rábold Gábor vezetőtiszte, a magyar cserkészlet egyik kiválóságát, aki a következőket mondotta ezzel kapcsolatban:

— A cserkészlet valóban jelentős és örvös változáson ment át, amikor kimondottuk, hogy még erősebben bekapcsoljuk a nemzetvédelmi munkába. Az, hogy külsőleg is módosítottuk a cserkészruhát, ez velejárója, szinte külső jelképezése lett ennek a határozatnak. Érdekesként egyébként megjegyzem, hogy a magyaros cserkészletre való áttérést éppen a debreceni, VI. Cserkészkerület részéről javasolták legelőször, két évvel ezelőtti budapesti gyűlésünkön. Most azután meg is történt, hogy elvetették a külföldi mintájú kalapot és ezen a ponton is magyaros ruhadarab használatára térünk át.

— De jelentősebb ennél az, hogy most már minden csapat áttért az új szabályzatra, mely nemzetvédelmi alapon állóvá nyilvánítja a magyar cserkészletet. A napokban, december 15-én volt Budapesten a gyűlésünk, melyen több nagyfotossági határozathozatal történt. Kimondta többek között a gyűlés, hogy a magyar cserkészlet tagjai csak keresztény származásúak lehetnek. A múltban számtalanszor hangzott el a cserkészlet felé a nemzetköziség

vádja, mert külföldi kapcsolatokat keresett. Pedig ezek a kapcsolatok mindenkor a magyar ügy, a magyar igazság szolgálatában állottak és a trianoni igazságtalanságról és a magyarság problémáiról, történelmi küldetéséről és elhivatottságáról nagyon sok külföldi a cserkészleten, a magyar cserkészlet felvilágosító munkáján keresztül értesült, tehát a magyar cserkészlet úgynevezett külföldi kapcsolatán keresztül úgyiszlóvan missziót végeztek. Ma már egyébként ezek a vádak a háborús helyzet következtében önmaguktól elesnek... A kapcsolatok egyre nehezebbeké váltak a változott körülmények között. A londoni Nemzetközi Cserkésziroda is megszüntette működését. A Magyar Cserkészszövetség azonban minden időben megőrizte teljes önállóságát...

— A budapesti gyűlésen a VI. kerület részéről négyen vettünk részt — mondotta Rábold Gábor vezetőtiszte, — vitéz Bessenyei Lajos elnökünk, Ember Ernő, Zsigó Károly és én. — A gyűlés nagyjelentőségű határozata debreceni szempontból, hogy a VI. cserkészkerületet bízták meg a szatmármegyei és biharmegyei cserkészlet megszervezésével. Ezen túlmenően azonban tulajdonképpen Debrecenben alakul ki egész Erdély cserkészletének vezetőképzése, melyre a vezetők a husvétkor Debrecenben rendezendő nagytáborozáson nyerne kiképzést Erdély cserkészletével, az ottani cserkészlet bekapcsolásával kapcsolatban komoly, nagy munka vár ránk. A helyzet ugyanis az, hogy mikor 1938-ban megindult Romániában a Strezszer-alakulat felállítására a mozgalom, ami Románia hivatalos ifjúsági szervezete lett, akkor valamennyi más ifjúsági szervezet, így a cserkészlet is betiltották. Erdélyben tehát fel kell támasztanunk a magyar cserkészletet... Szép, komoly munka lesz és nagy öröm számunkra, hogy ebből a munkából oroszlánrész jut Debrecennek, — fejezte be a beszédét Rábold Gábor vezetőtiszte.

Az emelkedő talajvíz komoly veszélyt jelent Debrecenben

Több száz lakóház pincéjében pusztított a víz

Az 1940-es esztendőnek igen kellemetlen meglepetése volt Debrecenben az emelkedő talajvíz. Nemcsak az történt, hogy a tartós esőzések következtében kerti földek kerültek víz alá és a szárrá változott földek megművelni nem lehetett, hanem a lakóházakba is bevonult a víz és a pincéket elárasztotta. A mélyebb fekvésű részekben a pincékben mindenütt feltört a talajvíz és nagyon sok helyen egy méteres, másfel méteres víz gyűlt össze a lakószobák alatt. Olyan helyeken is feltört a talajvíz, — mely ellen védekezés nem volt, — ahol eddig soha nem tapasztalták. A megriadott háztulajdonosok hiába kíséreltek meg mindent, hogy házaikat mentésük és megvédjék a víz pusztításától, nem segített rajtuk sehol. A talajvíz bitokába vette a pincéket és azt meg is tartotta, míg csak az apadás nem jött. Az első talajvíz feltörés néhány héig tartott, igen lassan vonult vissza, de kevés idő múlva jöttek az őszi esőzések és ismét megteltek a pincék vízzel.

Azok, akik házaik épségét féltették nagyon és nem tartották biztonságosnak, hogy méteres víz vegye körül a falakat, igyekeztek kiszivattyúztatni a vizet, de rosszul jártak, mert ezzel csak utat csináltak még jobban a feltört talajvíznek és még gyorsabban megtelt újra a pince. Öreg „talajvízszakértők” jelentették ki, hogy a talajvizet kimerni nem szabad, mert csak tisztítják a vizet. A talajvíz előtt nem volt akadály. Az egyik villa pincéjében betonozták a padlót, de a víz a téglafalon át zudult be, heteken át bekátyavá változott a pince, uszodának lehetett volna használni egy méter 70 centiméteres víz állt benne.

A víz komoly károkat okozott borspincékben is, ahol nem is gondoltak arra, hogy még víz veti fel a pincét, nem figyelték és így csak később látták a

veszélyt, mikor a hordók már úsztak a vízben. A legnagyobb riadalmat ott okozta a víz feltörése, ahol megelőzően soha nem tapasztalták a talajvíz emelkedését. Más években is volt tartós, bősz esőzés, de még nem fordult elő, hogy olyan nagy mértékben jelenten veszélyt Debrecenre a talajvíz emelkedése, mint az 1940-es évben. Külsőségi területeken sok helyen a nyílt kutakban annyira felemelkedett a víz, hogy közel kellett meríteni, de volt hely, ahol kifolyt a víz a kútból.

Annak okát, hogy ez évben az esőzés ennyire felemelte a talajvizet, sokan abban keresik, hogy észrevétlen talajszűkülés következett be. Debrecen amúgy is mélyedésben fekszik és így a talajszűküléssel együtt járt a talajvíz szintjének emelkedése és így árasztott el vízmenjarta területeket is. Mindig száraznak ismert homokos területek váltak máror-holnapra vizes földékké. A nyilastelepi és környéki terület vízveszedechnének elhárítására már megtették a szükséges intézkedéseket és nagyobb munkássereg kezdett csatorna ásáshoz. A munkát nehezítette a talajvíz, mely hamarosan feltört az ásók nyomán és a munkások vízben állva dolgoztak.

A Sztoryi telep, Köntöskert és Hatvanutcai kert végén lévő területeket is csak olyan módon lehetne mentesíteni, ha a Tóó medrét lényegesen mélyítének, mert már most is az a helyzet, hogy a Tóó medre felett terül el jég-takaró és hatalmas területet állanak ismét víz alatt. A szélesített és mélyített Tóó csökkentené a környező területek vízbőségét és sem a Sztoryi telep, sem a Téglavető szegény embereinek nem kellene szenvedni az árvízről. A Köntösgáti iskolához sem lehet már jutni száraz lábbal és salakból építenek töltést, hogy megközelíteni tudják olvadásos időben

Fábián nőidivatszalon

Péterfia u. 19. alól Kálvin-tér 11. alá (Hungária mozival szemben) áthelyezve. Tel. 25-64

Több száz háztulajdonosnak okozott keserves meglepetést a talajvíz hirtelen emelkedése és komolyan aggódnak, hogy mi lesz az épületekkel, ha az 1941-es esztendőben is bősz esőzés lesz és újra víz árasztja el házaik pincéit. A talajvíz ellen csak lecsapolással lehet védekezni, nagy munkát jelent.

de a veszélyeztetett területeken meg kell csinálni minél előbb, meg kell menteni a károsodástól azokat, akiknek minden vagyonkájuk a kis ház és kert, melyért életük munkáját áldozzák. Százán és százan ez évben sem tudtak már termelni semmit kertjeikben, mert bökancse uszállt a veteményes földeken.

Vigyázzunk beszédünkre!

Írta: Gáspár János

Nyelvtudósaink a nyelvromlás megakadályozására lelkes mozgalmat indítottak. Ennek a nemzeti szempontból szinte felbecsülhetetlen értékű munkának az eredménye már kezd mutatkozni. Örvendetesen meglepő a nagyközönség érdeklődése a nyelvi kérdések iránt. Egyre több a nyelvtani szabályok ismerőinek száma, egyre szaporodnak azok, akik kerülik a magyartalan kifejezéseket és nem használnak idegen szavakat.

Megnyugvással veszi tudomásul minden magyar ember azt, hogy a nyelvvédelem ügye rendben van. De mi lesz a beszédünkkel? Amennyire szükséges volt a nyelvvédelem, éppen annyira fontos volna a beszédvédelem is. Az, aki kitűnően ismeri a nyelvtan szabályait, aki kerül a magyartalan kifejezéseket és nem használ idegen szavakat, még nem valószínű, hogy tud is helyesen magyarul beszélni. A nyelvtani szabályok ismerete még nem eredményez helyes magyar beszédet. Nem elég ismerni a nyelvhelyesség kérdéseit. Magyar szavakkal is lehet magyartalanul beszélni.

Beszédünk hatása, értéke nemcsak a szavak tartalmától, hanem a kellemes, vagy kellemetlen hangzástól is függ. A magyar ember beszédében nem csak az a fontos, hogy „mit” mond, hanem lényeges és sokszor többet mond azzal, hogy „hogyan” mond valamit. — A mi káprázatos szépségű, bűvös zeneiségű beszédünknek sajátosan magyar karaktere van. Izes magyar beszédünk dallama, ritmusa a szenvedések viharában megacélozott büszke magyar léleknek a megnyilatkozása.

Színes magyar beszédünk varázslatos szépsége a hibásan beszéző embernek az ajkán eltorzul. Fájdalommal tapasztalhatjuk, hogy a hibásan beszélők száma rohamosan szaporodik. Beszédünk nagyon magyartalaná vált. Nem vigyáztunk eléggé beszédünkre. Hagytuk, hogy azt mindenki rontsa. Bűnös közönnyel tűrtük, hogy értékes nemzeti kincsünket elhútsák. Ha beszédünk tovább romlik, kopik, torzul, szegényedik, akkor nemcsak az azok lesznek kevesebben, akik tisztánbeszélő kellemes hanggal, magyaros ritmussal, hiba nélkül kifejezésteljesen, helyesen, szépen beszélnek édes anyanyelvünket.

Nyilvának ki a magyar lelkek, az el-tompult magyar fülek a mi hangzó nyelvünk, a mi gyönyörűségesen szép beszédünk muzsikájának a meghallására. Szabadítsuk meg beszédünket a rüt hibáktól. Pusztítsunk ki belőle minden idegen gazt. Védjük, ápoljuk, fejlesszük. Tegyük még kifejezőbbé, még magyarázóbbá. Neveljünk rá minden magyart a öntudatos, szép, hibátlan beszédre. Indítsunk országos mozgalmat beszédünk védelmében! Ennek a mozgalomnak Debrecenből, a legmagyarabb városból kell kiindulnia.

Beszédünk védelme, nevelése, gyógyítása, szépítése, jobbá, öntudatosabbá tételé érdekében a legszükségesebb tennivalókat röviden a következő 12 pontban foglalhatjuk össze:

1. Országos beszédvédelmi mozgalom megindítása. Ez a mozgalom felhívna a nagyközönség figyelmét beszédünk romlására. Rámutatna a helyes, hibátlan beszéd óriási jelentőségére. Küzdele a beszéd iránt mutatkozó közöny, nemtörődömség ellen. (A legtöbben ugyanis azt hiszik, hogy anyanyelvén mindenki tud beszélni. Sokan észre sem veszik, hogy mennyire hibásan beszélnek. Idegen nyelven szégyelnek hibásan úgy beszélni, de hogy magyarul hogyan beszélnek, azzal nem törődnek.)

2. Társadalmi egyesületek alapítása a beszéd művelésére. A társadalmi szöveges rétegének a figyelmét érdekli

és beszélné fel a helyes magyar beszéd népszerűsítését, beszédünk művelését fejlesztését célú különböző egyesületek munkája. A különféle egyesületek (cserkész, levante stb.) szintén bekapcsolódhatnak a beszédvédelem mozgalomba.

3. A beszédre felvilágosító, tájékoztató cikkek, könyvek írása, előadások tartása. A beszéd egyéni, társadalmi és nemzeti jelentőségéről a helyes és helytelen beszéd következményeiről tájékoztathatnak ezek a cikkek, könyvek a nagyközönséget.

4. Beszédnevelési tanácsadó és beszédkutató intézetek létesítése. A beszédkutató intézet figyelme, kímélné a beszédet. Örködnék beszédünk nemzeti jellegének, eredetiségének a megőrzésén. Az írásban nem rögzíthető, csak füllel hallható zamatos beszédet hanglemezekre örökítené meg. A beszédnevelési tanácsadó a szülőket és nevelőket tájékoztatná arról, hogy mit tegyenek és mit ne tegyenek a gyermek beszédre nevelésekor.

5. Az óvónők, gyermekgondozónők kiképzése a helyes beszédnevelésre. — Csak kifogástalan magyar beszédű és beszédnevelés elemi szabályait ismerő óvónő, nevelőnő, gyermekgondozónő tudja a gyermeket rávenni a helyes magyar beszédre. Érzékelteti lesz a magyar beszéd finomságai iránt az, akiknek a beszédérzékét már gyermekkorában elrontották.

6. Beszédnevelési órák rendszeresítése az összes iskolákban. A beszéd nevelése az elemi iskola első osztályától fel egészen a közép iskola legfelső osztályáig külön órák kellene szentelni. — Úgy az óvónő, mint a nemzet szempontjából több jelentősége volna a beszédnevelési óráknak, mint a holt nyelvek nap-nap utáni lélek nélküli magolásának.

7. Az egyetemek, főiskolák, akadémiák tanrendjében a beszédművelés tantervi beillesztése. Beszédpedagógiai tanszékek szervezése. Az óvodákban megkezdett, az elemi iskolában tovább folytatott, a közép iskolában már magasabb fokú beszédnevelési óráknak a folytatása, illetve a legmagasabb fokra való emelése volna az egyetemi beszédművelési órák.

8. A tanító- és tanárképzőkben a beszédnevelési órákon kívül a beszéd védelmére, nevelésére, a beszéd egészségét, kór- és gyógytanát, a helyes magyar beszéd törvényeit magában foglaló „beszédneveléstan” c. tantárgy rendszeresítése. Kitaláljanak még a helyes magyar beszédet? Ma még sem a tanító sem a tanár nem rendelkezik erre vonatkozó megfelelő ismeretekkel.

9. Beszédgyógyító iskolák és beszédgyógyító tanfolyamok létesítése. A dagodó, hadaró, pöszbeszédű és más súlyos beszédhibában szenvedő gyermekek és felnőttek beszédének a javítására.

10. Beszéd művészeti tanfolyamok létesítése azok részére, akik beszédüket tökéletesíteni óhajtának.

11. A nyilvános előadások (rádió, színház, mozi stb.) ellenőrzése a szép, a helyes magyar beszéd szempontjából. Az, aki nemtörődömségből, tudatlanságból, vagy szándékosan elcsúfítja, eltorzítja, rossz beszédpéldájával megfertőzi a magyar beszédet, az megérdemli, hogy tőle a nyilvános szereplés joga megvonassék. Legnagyobb gondná a rádió beszéde felett kellene örködni. A rádió beszéde ma még igen sokszor szinte kétségbeesítően rossz, magyartalan.

12. Az állami és közhatalú tisztviselők és alkalmazottak (ha magyarul anyanyelvűek, hibátlanul tudjanak magyarul beszélni).

Gazdák Biztosító Szövetkezete

ALAPITVA: 1899.

Magyarország legnagyobb biztosító intézete

Igen előnyös feltételek mellett köt:

tűzkár
jégkár
betöréses lopás
szavatossági
harang

gépjármű
baleset
szállítmány és
űvegbiztosításokat
életbiztosításokat

takarékbiztosít
temetkezési
gyermek
kiházassági
biztosításokat

Iroda: Debrecen Ferenc József u. 10. I. emelet. Telefon: 19-05.

Kartelen kívül!

100 éves fennállásához érkezik az Alföldi Takarékpénztár anyaintézete, a legrégibb magyar bank

József nádor, Széchenyi István és Kossuth Lajos álltak az első magyar bank bölcsőjénél.

Szilveszter éjszakáján hátat fordít az ó-esztendő és 1941-et írunk a naptárban. Az újév meghozza az első magyar bank alapításának századik születésnapját. 1841 október 14-én írta alá V. Ferdinánd király a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Privilegium-okiratát s a szabadalomlevél azt jelentette, hogy a nemzet hitelélete az eddigi mostoha és szomorú sorsból egészségesebb, bízható jövő elé nézhet. Sajnálatosan kétségbeesztő állapotok uralkodtak ezen a téren országpszerte az ezernyolcszáz-as évek elején. Kereskedelem, ipar, mezőgazdaság, ha hitelre szorult, egyaránt ki volt szolgáltatva a külföldi bankárok kénye-kedvének. Széchenyi István gróf kiáltotta oda elsőnek a nemzet fülébe, hogy hitel nélkül nincs boldogulás a hazában és pesti kereskedők voltak, akik 1830-ban elhatározták, hogy megteremtik a bankot, mely hivatalosan segíteni fog az általános viszonyokon. Ezek a pesti kereskedők azonban nemcsak Pest-Buda gazdasági és pénzügyi életének megújítására gondoltak, hanem az egész ország szolgálatába akarták állítani bankjukat. Igazolja ezt a tény, hogy amikor az első részvényaláírási ívet kibocsátották, az alapító intézet neve Első Magyar Kereskedési Bank volt. Pest akkoriban már magához ragadta gazdasági téren a vezető szerepet, de a pesti kereskedők tudták, hogy a fővárost nem szabad kikapcsolni a vidék gazdasági életéből; ellenkezőleg: a magyar hitélet megteremtésével még szorosabbra kell fűzni a kapcsolatokat Pest-Buda és az egész ország kereskedő- és iparos társadalmá között. Mire tizenegy esztendőes vajadás után a bankalapítás megtörténhetett, az intézet neve megváltozott, de a cél ugyanaz maradt, a Pesti Magyar Bank az egész országé lett.

Történelmi nevek szerepelnek az első magyar bank alapítói között. József nádor megleghangú pártfogóval kíséretében terjesztette fel a kérvényt és az alapszabályokat a bécsi udvari kancelláriához és az első részvényjegyző volt. Széchenyi Istvánt is a legelső részvényesek sorában találjuk, s tev-

keny szerepet játszott a bank belső életében. A régi jegyzőkönyvek megemlítik, hogy egy ízben a szavazatokat gyűjtötte össze az igazgatóság ülésén. A legnagyobb magyar bekapcsolta a bankot a hazai iparosítás nagy munkájába és mindjárt az üzletműködés elején kölcsönt folyósított a Pesti Hengermalomnak. Kossuth Lajos a Gyár-alapító Részvénytársaság javára folytat tárgyalásokat a bankkal, s az eredmény nem marad el, a társaságnak lapot nyitnak az intézet főkönyvében. Néhány évvel később Kossuth már pénzügyminiszter és szerződést köt a bankkal a Kossuth-bankok kibocsátására (1849). Jegykibocsátó intézet lesz a bank, történelmi szerephez jut, de soha egy pillanatra sem feledkezik meg eredeti hivatásáról: az ország kereskedőinek és iparosainak megsegítéséről. — Üzletműködésének legelső országos jelentőségű lépése az, amikor 1844. év augusztusában 50 ezer forint előleget nyújt a Központi Vasúttársaságnak. — Két évvel később már üzembehelyezték az első magyarországi közforgalmú gőzmozgó vasutat, Pest és Vác között, 33 és fél kilométeres szakaszon. Tizenhét évvel később történt ez Stephenson legelső angliai fővasútjának elindítása után, s tizenégy esztendővel azután, hogy az első gőzhajó lejött a Dunán Bécsből Pestre. A Kereskedelmi Bank nem habozott a hatalmas hitel megszavazásával, mikor a vasútról volt szó, mert tudta, hogy a hazai közlekedés megteremtése nélkül nincs igazi munka, nem lehet nagyobb darab kenyér az országban.

Ezt a tudatot, ezt a hitet megőrizte üzletműködése későbbi évtizedeiben is. A vidéki vasúthálózat kiépítése, a helyierdekű vasutak országos vérkeringésének megteremtése elválaszthatatlan az intézet nevével. A vasútépítő, illetve a vasútépítő társaságok pénzügyi kiszolgálása a százéves fennállása küszöbén álló Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egyik legjelentősebb nemzetgazdasági tevékenysége. Az ország legelhagyottabb az az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági gócpontoktól távolos

vidékek kapcsolódhattak így be szervezen a fejlődésbe, s a vasutak kiépülése után a mostoha országrészek lakossága virágzóbb körülmények közé jutott.

Az ezernyolcszázhatvanas évek második felében a bank már vidéken is állandó összeköttetéseket keres, hogy

üzletműködése közvetlenebb kapcsolatba kerülhessen az ország gazdasági életével. Az első ilyen kapcsolatot az Első bánáti kereskedelmi és iparbankkal és a Szegedi kereskedelmi és iparbankal teremt meg. Hasonló összeköttetései azóta állandóan fejlődtek, s fejlődnek ma is. Száz esztendő alatt mindig szem előtt tartotta az alapítók célkitűzéseit, s ugyanakkor hűségesen alkalmazkodott a változó idők korszerű feladataihoz.

A jubiláris évben a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank összegyűjtötte immár történelmi múltjának érdekes emlékeit, s egy bankmúzeum keretében mutatja be a közönségnek. A bankmúzeum nyitva lesz az intézet üzletfelei, barátai előtt, s nem kétséges, hogy az egész ország érdeklődésére tarthat számot. — Úgy tudjuk, a bankmúzeum anyaga felülé az intézet vidéki kapcsolatainak régi és újabb dokumentumait is. De a százéves bank eleven dokumentumait ott látjuk az egész országban füstölő gyárak, dűbörgő vasutak, virágzó ipari és mezőgazdasági vállalatok, az egész országot, már a Felvidék és Erdély visszatért részelt is behálózó, érdekkörébe tartozó vidéki pénzintézetek melyeknek száma a megnagyobbodott Magyarország területén 4 vidéki fiók 24 leányintézet és utóbbiaknak 12 fiókja, hirdetik, hogy ez a születésnap az egész magyar gazdasági és pénzügyi élet ünnepe.

BESZÉL A CSÖND...

Most ne szóljunk egyetlen szót sem. Csöndben hajtsuk le gonddal megbélelt fejünk, s ha kezdedre egy-egy forró könny csöppen, ne kérdezd meg, hogy mi történt velünk!?

Beszél a csönd! De, óh, ám sokkal jobban, mint dacos szó és cicomás beszéd, mert meghallod a szív ha egyet dobban s a tűnő vágyak panaszos neszt...

Érzékeny fül való csak oly zenéhez, hol szívvel szívig csönd az üzenet, fájna a szó, a nézés is ha kérdez csak kizós most. Oh hunyd le hát szemed!

Regős.

Előléptetések a debreceni Máv. tisztviselők és alkalmazottak között

A Magyar Államvasutak elnöke karácsonyra, 1941 január 1-től kezdődő hatállyal többszáz vasúti tisztviselőt és alkalmazottat léptetett elő. A debreceni MAV üzletvezetőség kebelébe tartozó és itt lakó kinevezett tisztviselők és alkalmazottak névsora és új rangjuk a következő:

Dr. Réthelyi Rezső tanácsos műszaki főtanácsossá lépett elő.

Főmérnökök lettek: Dörner Sándor, Szepeslublói László, Schimkó Rezső, Hrehuss István.

Mérnök lett: Turhányi Gyula. Felügyelővé léptek elő: Dömök Béla, dr. Gyöngyösi Róbert, Demeter Lajos, Vermes Alajos, Bánhegyi József.

Főintéző lett: László László. Intézők lettek: Marsai Ernő, Gesztelyi István, Bálint Béla, Koncsok Imre, Bajorhegyi László, Ujházi Emil, Barsai Antal, Jobbágy Gábor, Kiss Ferenc.

Főtisztviselők léptek elő: Kopcsa Jenő, Kovács András, Tóth Vilmos, Bánkúti Vilmos, Darvasi Jenő.

Főellenőr lett: Simon László. Ellenőr: Szabó Lajos.

Felügyelők lettek: Drenyovszky Gyula, Csire János.

Főintéző lett: Fábrián Zsigmond. Intézők lettek: Nyilas Ferenc.

Főintéző lett: Simon László. Ellenőr: Szabó Lajos.

Felügyelők lettek: Drenyovszky Gyula, Csire János.

Főintéző lett: Fábrián Zsigmond. Intézők lettek: Nyilas Ferenc.

Főintéző lett: Simon László. Ellenőr: Szabó Lajos.

Felügyelők lettek: Drenyovszky Gyula, Csire János.

Főintéző lett: Fábrián Zsigmond. Intézők lettek: Nyilas Ferenc.

Főintéző lett: Simon László. Ellenőr: Szabó Lajos.

Felügyelők lettek: Drenyovszky Gyula, Csire János.

Főintéző lett: Fábrián Zsigmond. Intézők lettek: Nyilas Ferenc.

Főintéző lett: Simon László. Ellenőr: Szabó Lajos.

Felügyelők lettek: Drenyovszky Gyula, Csire János.

Főintéző lett: Fábrián Zsigmond. Intézők lettek: Nyilas Ferenc.

Főintéző lett: Simon László. Ellenőr: Szabó Lajos.

Felügyelők lettek: Drenyovszky Gyula, Csire János.

Főintéző lett: Fábrián Zsigmond. Intézők lettek: Nyilas Ferenc.

Göri Pál, Balogh Géza, Nagy Andor, Németh József.

Ellenőr lett: Géczy István.

Orvos titkárrá lépett elő: dr. Jeney Sándor.

Fogalmazók lettek: dr. Berendi Lajos, dr. Herczegh Pál, dr. Németh László, dr. Fazakas Sándor.

Mérnökök lettek: Miasnikov Bálint, Rácz István, Ujházy Lajos, Koren István.

Tisztek lettek: Major István, Papp János, Bíró Tibor, Ortutai János, Papp Gyula, Havasi István.

A kinevezések mind arra érdemes és kitűnő szolgálatú tisztviselőket értek s a kollégák örömmel gratuláltak az előlépésekhez.

Tűzfíaiát, szent beszerezheti

Kishegyesi út 5.

Lusztbaum Béla

Telefon: 13-95. fotelepon.

Karácsony mindkét napján

5 órai

táncostea

az

Angol Királynóban

Könyvajdonságok a megjelenés napján,

Ifjúsági iratok, képeskönyvek

nagy választékban kaphatók a

Csáthy Ferenc

enyetemi könyvkereskedés rt.

üzleteiben

Meg akarja ismerni DEBRECEN?

Vegye meg az 1940. évi

Debreceni címtárt

kapható minden könyvkereskedésben.

**A városi nagyerdő
jégpálya**
egész nap nyitva.

Szezon bérlet: 5.—P
Napi jegy: 0.30 P
Villamossal kombinált jegy: 0.50 P

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, József kir. herceg uoca 1. szám,
Telefon nappal: 27-89. (3 melléklettel).
Éjjel 27-89. — Előfizetési árak havonta
3.— pengő, negyedévenként 9.— pengő,
félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő.
Ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLTATÁSA dec. 21—28-ig, reggel 8-tól:
„Aranygyal”, Piac uoca 50, telefon
24-53. szám. — „Reménység”, Csapó
uoca 22., telefon: 34-21. — „Isteni
gondviselés”, Petőfi-tér, telefon: 29-81
„Sas”, Hatvan uoca 70., telefon 11-39.

Karácsonyi istentiszteletek

A REF. TEMPLOMOKBAN

Ünnep első napján:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor
pr. dr. Soós Béla, ág. dr. Módos László,
délután 5 órakor dr. Ötvös János. —
Kistemplomban délelőtt 9 órakor pr. D.
dr. Révész Imre, ág. dr. Farkas Pál, dél-
előtt 11 órakor pr. Uray Sándor, ág.
Kósa Ferenc, délután 5 órakor Hanczár
Gábor. — Kossuth uccai templomban
délelőtt 10 órakor pr. Baja Mihály, ág.
Ács Mihály, délután 5 órakor Örsy Já-
nos. — Károli Gáspár-téri templomban
délelőtt 9 órakor pr. Kolozsváry Kiss L.
ág. Peleskey Károly, délután 4 órakor
Hanczár Gábor. — Ispótyi templom-
ban délelőtt 10 órakor pr. Molnár Fe-
renc, ág. Kulcsár Dezső, délután 5 óra-
kor Nagy István. — Árpád-téri tem-
plomban délelőtt 10 órakor pr. dr. Hegy-
aljai Kiss Géza, ág. dr. Erdel Mihály,
délután 3 órakor Örsy János. — Ho-
móckerti templomban délelőtt 10 órakor
pr. Kovács József, ág. Szilágyi László,
délután 5 órakor Lénárth Elek. — Nyi-
lastelepi templomban délelőtt 10 órakor
pr. Mezey Béla, ág. dr. Juhász László,
délután 3 órakor dr. Ötvös János. —
Csapókeri templomban délelőtt 10 óra-
kor pr. dr. Danesházy Sándor, ág. Zsol-
dos István, délután 3 órakor Nagy Ist-
ván. — Kerekestelepi templomban dél-
előtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt:
Kulcsár Ferenc, délután 3 órakor Lén-
árth Elek. — Nyulási állami iskolában
délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt
Szabó Gábor. — Tégláskerti állami is-
kolában délelőtt 10 órakor pr. és úrvac-
sorát oszt Birinyi János. — Remény-
ség Háza délután 3 órakor Benkő Ká-
roly. — Wolffkatelepi olvasókörben
délután 3 órakor pr. és úrvacsorát oszt
Szilágyi László. — Egyeken délelőtt fél
10 órakor Siposs Imre. — Horthy kór-
házban délelőtt 11 órakor pr. és úrvac-
sorát oszt Konecz Zoltán. — Egyetemi
klinika dr. Bodonhelyi József és Konecz
Zoltán. — Dóczy József uoca 2. délelőtt
10 órakor pr. dr. Bodonhelyi József, ág.
dr. Erdős Károly. — Augusta szana-
és úrvacsorát oszt Konecz Zoltán. —
Tanyai istentiszteletek: Belső ohat fél 2
órákor Siposs Imre. — Telekháza dél-
után 3 órákor Siposs Imre. — Ondód I.
Kádárdűlő délelőtt 10 órakor és Ondód
II. Vedres dűlő délután 2 órakor Rá-
póty Árpád. — Pac délelőtt 10 órakor,
Mészegyház délelőtt 10 órakor Papp Gé-
za. — Macs délelőtt 10 óra, Kismacs
délután 2 óra Tömörly Lajos. — Dombos
tanya délután 2 órakor Erdel Károly. —
Fancsika délelőtt 9 órakor, Bánk dél-

előtt 10 órakor, Szata délután 2 órakor
Bíró Béla. — Czuczsa délután 2 órakor,
Hortobágy délután 3 órakor, Pallag dél-
előtt 9 órakor vitéz Szabó Endre — He-
gyes délelőtt 10 órakor Nagy Károly.
Elep délután 2 órakor Nagy Károly.

Ünnep másodnapján:

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor
dr. Farkas Pál, délután 5 órakor dr. Öt-
vös János. — Kistemplomban délelőtt
9 órakor Örsy János, délelőtt 11 órakor
Kósa Ferenc, délután 5 órakor Hanczár
Gábor. — Kossuth uccai templomban
délelőtt 10 órakor Tamás Ferenc, dél-
után 5 órakor Örsy János. — Károli
Gáspár-téri templomban délelőtt 9 óra-
kor Peleskey Károly, délután 4 órakor
Hanczár Gábor. — Ispótyi templomban
délelőtt 10 órakor dr. Ötvös János, dél-
után 5 órakor Nagy István. — Árpád-
téri templomban délelőtt 10 órakor dr.
Erdel Mihály, délután 3 órakor Örsy J.
Homóckerti templomban délelőtt 10
órákor Szilágyi László, délután 5 órakor
Lénárth Elek. — Nyilastelepi templom-
ban délelőtt 10 órakor Orosz János, dél-
után 3 órakor dr. Ötvös János. — Csa-
pókeri templomban délelőtt 10 órakor
Zsoldos István, délután 3 órakor Nagy
István. — Kerekestelepi templomban
délelőtt 10 órakor Kulcsár Ferenc, dél-
után 3 órakor Lénárth Elek. — Téglás-
kerti állami iskolában délelőtt 10 óra-
kor Benkő Károly. — Egyetemi kliniká-
kon délelőtt dr. Bodonhelyi József és
Konecz Zoltán. — Horthy kórházban dél-
előtt Konecz Zoltán és Siposs Imre. —
Tanyai istentiszteletek: Nagyhegyes
délelőtt 9 órakor Rápolyi Árpád. —
Kunpálhalom délelőtt 11 órakor Rá-
póly Árpád. — Szepes délelőtt 9 óra-
kor, Hosszúpályi út délután 2 órakor
Papp Géza. — Ebes délelőtt 10 órakor
Tömörly Lajos. — Nagycsere délelőtt 9
órákor, Diószegi út délelőtt 11 órakor
Bíró Béla. — Pallag délelőtt 9 órakor,
Szigkát délután 2 órakor vitéz Szabó E.
Hármashelyi délelőtt és Lukaháza dél-
után 2 órakor László L. Elek. — Kő-
sülyszeg délelőtt 10 órakor Nagy K.

A PROTESTÁNS KATONAI EGYHÁZ

karácsonyi első napján délelőtt 11 óra-
kor a Kollégium Oratóriumában a ref.
és evangélikus vallású tisztek, alisztek
valamint azok protestáns vallású hozzá-
tartozói részére istentiszteletet tart és
az úrvacsorát kiszolgáltatja. Igét hirdet
vitéz Horkai Béla esperes, ágendázik dr.
Kalmár Lajos lelkész.

A RÓM. KAT. TEMPLOMBAN

ÉS KÁPOLNÁKBAN

Ünnep első napján:

December 25-én 6 órakor pásztor-
misét mond Kiss János piarista tanár.
7, 8, 9 órakor csendes szentmisék. Fél-
tíz órakor nagymisét mond és prédikál
dr. Lindenberger János apostoli kor-
mányzó. 11, háromnegyed 12 és félegy
órákor újabb csendes szentmisék. —
Kertsegekben: Csapókeri templomban
Emil püspöki tanácsos. — Homóckert-
ben dr. Rassovszky Kálmán piarista ta-
nár. — Nyilastelepi Kiss László segéd-
lelkész. — Fogházban Kiss János tanár.
Szoboszló úton Kiss László segédlel-
kész. — Pallagon dr. Batty Miklós
piarista házfőnök. — Hajdúsámszonban
Novák Gyula segédlelkész. — Józsan dr.
Szabó János hittanár. — Klinikán Bé-
res Endre segédlelkész. — Augustában
dr. Pálmay József prefektus mond misét

**Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és hurutban
gyomorbetegnekél**

**a legkitünőbb háziszter
a Hollandi gyomorcseppek.**

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában Debrecen.

Most is jól fogja magát érezni Szilveszterkor a Páll sörözőben

Minden teremben hangulatos cigányzene.

Asztalfoglalás 26-85. számú telefonon is.

illetve szentbeszédet. Ünnep másod-
napján rendes vasárnapi miserend.

AZ UNITÁRIUS TEMPLOMBAN

Ünnep második napján:

Debrecen, Hatvan uoca 24. szám alatt
levő unitárius templomban, folyó évi
december hó 26-án, csütörtökön ünnep
második napján, délelőtt 10 órai kez-
dettel ünnepi istentiszteletet tartanak,
úrvacsoraszózzal. Ez alkalommal
imádkozik, prédikál és úrvacsorát oszt:
dr. Csiki Gábor budapesti unitárius lel-
kész, kormányfőtanácsos. A templom
füttve van.

GÖRÖG KATOLIKUS TEMPLOMBAN

25-én 8-ór diákmise, 9 órakor katona
mise. — 10 órakor nagy szentmisét
mond Papp Gyula szentszéki tanácsos.
Háromnegyed 12 órakor csendes mise.
Délután félnegy órakor rózsafüzérajta-
tosság. — 4 órakor vecsernye, utána
szentségimádás. — 26-án rendes vasár-
napi miserend, úgyszintén 27-én is a
rendes vasárnapi miserend van érvény-
ben.

AZ EVANGÉLIKUS TEMPLOMBAN

Kedden ünnep szombatján délután 4
órákor karácsonyi áhítat. Predikál Pass
László. — Délelőtt 11 órakor istentisz-
telet, úrvacsoraszózzal a szanatórium-
ban, Jónás László segédlelkész.

Ünnep első napján

szerdán délelőtt két istentisztelet lesz.
Az első 9, a másik 10 órakor kezdődik.
Délután 11 órakor úrvacsoraszózzal. A
lelkész szolgálatot Pass László végzi.
Délután 10 órakor szórványistentisz-
telet Hajdúbosszorményben, úrvacsora-
szózzal, Jónás László segédlelkész
szolgálatával. Este 5 órakor itthon is-
tentisztelet. Predikál: Jónás László s-
lelkész.

Ünnep második napján

csütörtökön délelőtt 10 órakor és este 5
órákor istentisztelet, délelőtt 11 órakor
úrvacsoraszózzal. Predikál és úrvacsorát
oszt Pass László. Szórványistentisztelet
úrvacsoraszózzal, délelőtt 10 órakor
Berettyóújfaluban, délután 4 órakor
Püspökkládyban, este 7 órakor Hajdú-
szoboszlón. Predikál és úrvacsorát oszt:
Jónás László.

— **Lossonczy István főispán és**
családja a karácsonyi ünnepekre
Tiszaderezsre és Tiszaroffra utaztak.
A főispán pénteken vagy szombaton
tér vissza.

— **Újabb behelyettesítések a vá-**
rosnál. Lossonczy István főispán
karácsonyra a következő behelyette-
sítéseket rendelte el: dr. Szilassy
Gyula és dr. Bíró Sándor közigazga-
tási gyakornokok, Dóbi Lajos II.
osztályú pénztári tiszt, Kovács Béla
adógyakornoki állásba jutott.

— **A kormányzó négyomengyhitő**
akciójára már közel 3000 pengő
folyt be. A tegnapi napon a követke-
zők adakoztak a kormányzó négy-
omengyhitő akciójára: 100 pengőt
küldtek Hortobágyi múmalom, Tóth
Gyula, Bóde Gyula, 15 P-t Pataky
József, 5 P-t Veszeli Antal. Eddig
összesen 2720 pengő folyt be. Min-
den adományt a debreceni szülkség-
ben levők segítésére fordítanak.

— **Mindig olcsón vásárolhat téli ruha-**
kabát stb. anyagokat, dr. Révészénéél,
Hangya átjáróban.

— **Nyerő számok.** A Liteczky Endre
Déri-palotában megtartott kiállításán
a következő katalógusszámok nyertek
egy festményt: 144 és 154. A képek
a ruhatárosná; vehetők át.

— **Házasság.** Dr. Kún Miklós és neje,
Székely Ella tudatják, hogy leányuk,
Rózi és Bermann László okleveles
gazda (Tarcal) folyó hó 22-én házasa-
ságot kötöttek. (Minden külön értesít-
és helyett.)

— **Dr. Weisshaus Imre ügyvéd kato-**
nai szolgálatból hazatért és irodája
vezetését átvette. (Ferenc József út
72. szám.)

— **Till Mihály zongorahangoló,** Ho-
mok uoca 120. szám. Telefon: 30-25.

— **Dr. Fazekas Sándor ügyvéd** (Piac
uoca 44) katonai szolgálatából haza-
érkezett.

— **A férfiszabó iparosok és segédek**
figyelmébe! Az Ipari Tanfolyamok Or-
szágos Vezetősége az 1940—1941. tan-
folyami időszakban férfiszabóipari to-
vábbképző tanfolyamot rendez, kellő
számú jelentkezés esetén. A tanfolyam-
ra jelentkezni lehet Gacsárdi Mihály
szakosztályi elnöknel, Hatvan u. 11. sz.
A tanfolyam megtartásához legalább 20
hallgató jelentkezése szükséges. A je-
lentkezők a tanfolyam díja befizet-
endő. Amennyiben vidéki jelentkezők
lesznek, azok részére a Tanfolyamok
Országos Vezetősége 60 km. körzeten
belül kiadható mérsékelt áru bérletje-
gyeket biztosít. A vidéki hallgatók rész-
vételébe bejelenésüket a saját ipartestü-
leteik útján is megtehetik.

— **Schaff Margit tancsiskolájában,**
„Szárnyaskerek” karácsonyi első napján
délután 5-től, este 9-től, karácsonyi má-
sodnapján délután 5-től össztánc.

— **Ertesítés.** Tisztelettel tudatom, hogy
Kossuth uoca 4. szám alól folyó évi de-
cember hó végéig a Bathányi uoca
26. és Szent Anna uoca 14. szám alatt,
Bathányi és Szent Anna uoca sarkán
levő új óra- és ékszerüzletembe költöz-
tem, hol régi és új üzletfeleim szíves
pártfogását kérem. Óra- és ékszerjaví-
tásokban, valamint új órák és ékszerek
eladásában a legpontosabb kiszolgálás-
ról kezeskedem. — Kiváló tisztelettel:
Boros Jenő órásmester.

— **Felhívja a városi adóhivatal az**
egyszeri beruházási hozzájárulás fizet-
ésére kötelezettek figyelmét, hogy az
1938:XX. tc. alapján kivetett beruhá-
zási hozzájárulás tizedik részlete 1941.
évi január hó 1-én esedékes és az 1500
—1938. P. M. rendelet 50. paragrafusa
alapján ezen időpontig fizetendő. Érte-
síti a városi adóhivatal az érdekelteket,
hogy befizetéseiket hétköznapokon a
hivatalos órák alatt — d. e. 8—12 óráig
— már most teljesíthetik, hogy az
utolsó napon várható torlódást elkerül-
hessék. A befizetés számfeljegyzése a váro-
si adóhivatal I. emelet 8. sz. szobájá-
ban történik. A befizetést elmulasztók
ellen a végrehajtási eljárás 1941 január
hó 3-án megindul. Városi adóhivatal.

— **Megjelent a Magyar Szárnyak re-**
pülőügyi folyóirat karácsonyi száma
gazdag, értékes tartalommal. A Horthy
Miklós Nemzeti Repülő Alap munkás-
ságáról vitéz Horthy István elnök, vi-
téz Laborczy Rezső repülővezéres, vi-
téz Bántaly István vezérkari ezredes
és mások nyilatkoznak. A karácsonyi
szám ára 80 fillér.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván
kedves vevőinek és barátainak

ÖRY TESTVÉREK

L. L. hentes és meszarosok
Simonffy u. 2. b.

**Váradegyházmegyei Takarékpénztár
Részvénytársaság**

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 43. SZAM.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Folyósít kölcsönöket s elfogad betéteket előnyös kamatozás mellett.

Jézus születése jelenet a Világítási Vállalat karácsonyfaünnepélyén, az Arany Bika dísztermében.

Retenemések a Világítási Vállalat karácsonyfaünnepélyén,

Elhangzott a szó...

És követésre talált.
A Világítási Vállalat karácsonyi ünnepélyén jelentette be vitéz Szegedi Gyula vezérigazgató a vállalat tisztviselőinek és munkásainak azt a nemes elhatározását, hogy jövő karácsonyra a legtöbb gyermekes munkásnak, illetve alkalmazottnak kis családi házat építenek. A nemes, szociális gondolkodásra valló ötlet mély visszhangot keltett. Eredetileg úgy gondolták, hogy a vállalat tisztviselői és munkásai adják össze a szükséges építkezési költséget, de amint elhangzott a szó, — a vállalaton kívül is megértésre és méltánylásra talált. Kárpáti Elemér, a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókjának áldozatkész igazgatója ötven pengőt ajánlott fel a tervezett családi ház építkezésére.

A nemes tett magában hordja a dícséretet és bizonyára követőkre talál.

— Újévi malac helyett tejes bárány kapható Roblicseknél, Csapó u. 14.
x Csőrepedéshez Berényi Lajos vízvezeték-szerelő, Kölcsey u. 21.

x Korona dísztermében ma este reggel 3 óráig táncvizsga, holnap összlánc.

— Elloptak 169 seprűt. Must István seprűüzemtulajdonos, Irinyi u. 3. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki néhánynapos távollétében raktárából 169 seprűt elloptott.

— Tűzharcosok karácsonyi ünnepélye. Most tartotta a Tűzharcos Szövetség debreceni csoportja karácsonyi ünnepélyét a Tűzharcos Otthonban, az ünnepélyen beszédet Mezey Béla ref. lelkész mondott, amelyben a karácsonyról mint a szeretet ünnepéről szólt. Novák Pirokska szavalata után Bíró Magda mondott a kétszáz megajándékozott nevében köszönetet. Ezután avatták fel az otthon új rádióját és gramofonját, amelynek költségeihez Csomor Gyula törvényhatósági bizottsági tag 100 pengővel járult hozzá.

— Dr Kürthyne Mariássy Magda táncintézetében 25-én 7 órakor, 26-án 5 órakor összlánc. Péterfia u. 30. sz.

— Maár Sándor munkanélküli, aki most szerelt le és beteg feleségével és gyermekével a Mikepécsi út 7. szám alatti kocsiszobában nyomorog, kéri a jószívű embereket, hogy segítsenek rajta adományokkal.

Tóth Testvérek

építész mérnökök

Működőgyár: cement, mozaiklapok, betoncsövek, kútgyűrűk.
Fatelepe: faragott fa, deszka, lec cement, masz, építési anyagok.

Tiszántúli tűzifatelepe
Tűzifa szén.

**Boldog karácsonyi ünnepeket kíván
kedves vevőinek és jó ismerőseinek**

Tóthfalussy Géza

ifi. Tóthfalussy Géza és Sándor

Piac ucca 40. sz. Hangya-palota.

Piac ucca 16. sz. Alföldi-palota.

Ének egykori tanítómhoz

— Elefánty Sándornak. —

Csak tegnap volt — puha hó hullt az égből,
Szánkókon hozták fehér angyalok...
Istenem, kicsiny, bizó gyermek voltam,
Míg most a szívem fájdalmas, vad szerszám
S mégis — köszönöm, hogy most itt vagyok.

A nagy tábla bent, a meleg szobában,
Míg sok gyerekfej bámult mindenütt,
Csodákat ontott a kezednek nyomán,
S olvasta mind a sok tíkot száz lélek:
Világmegváltó i-t és nagy betűt.

Majd hogy vége lett a tanításnak is,
(Hogy elfáradt a szóba csacska szám!)
Hálát adtunk, mert Te tanítottál így,
S ha most is felzeng néha bennem hála:
Neked köszönöm hálám és imám.

Te tanítottál: „Mi magadnak nem jó,
Másnak ne tedd azt, gyermekek, soha...”
Hová lettek a friss, gyermeki vágyak.
Hitünk, reményünk és szeretünk,
S a régi mondás háová lett? Hová?

De mi enyém most: Tied volt mind egyszer,
Nekem adtad mind, — ezer kincsedet.
Akkor elmentem, gazdagon, ujjongva,
Most engedd meg: gyerekként visszatérjek
és megcsókoljam koldusként kezed.

THARDI VERESS LÁSZLO.

— Karácsonyfaünnepély a Katolikus Népszövetség IV. kerületének otthonában. A Katolikus Népszövetség IV. kerülete a szokásos évi karácsonyfaünnepélyét az idén is megrendezte, mely alkalomkor kilenc szegénysorsú gyermeket ruházott fel és szeretetsomagokkal látott el. Dr Rassovszky Kálmán piarista gimnáziumi tanár, igazgatóhelyettes, az egyesület egyházi elnöke, ünnepi beszédében a krisztusi szeretetre és felebarátaink megbecsülésére hívta fel a megjelent híveket a karácsony magasztos ünnepén. A műsor keretében nagy tapsot kapott a piarista gimnázium énekkara, valamint Torkos Jolán, Nagy Erzsébet, Fadgyas Edit, Óvári Magda, Hamar Erzsébet, Malhmeister Gyula, Borka Péter, Oláh Lajos, Paicura Éva, Mezei Magda, Lénárt Béla, Domszlai Judit, Szikra Ibolya, Németh Mária, Szendrei Julianna, Nagy Manya, Kovács Klári, Kovács Ducika gyermekek. Konferált Pázmándi János, A hatalmas karácsonyának díszítését Erdei Mária, Szemes Sándorné, Nagy Mihályné, Lénárt Mancikáné, Nagy Mihályné, Lénárt Mancikáné végezték, míg a rendezés munkáját Szemes Sándor világi elnökkel az énekvégzők Károly, Lénárt Ferenc, Maag Mihály, Balázs József, Pázmándi János, Deák Ignác végezték.

— Hirdetmény. A m. kir. Pénzügyminisztérium 164.409—1940. VIII. sz. rendeletével a 2 százalékos kamattérítési kedvezmény megadását akként terjesztette ki, abban mindazon adózók részesítendők, akik adótervezésüket és pedig úgy az esetleges hátralékokat, mint a f. évi előírásukat december 31-ig teljesen kiegyenlítették. Felhívja tehát a városi adóhivatal az adózó közönséget, hogy akik a 2 százalékos kamattérítési kedvezményt igénybe óhajtják venni, — összes adótervezésüket december 31-ig teljesen kiegyenlítsék ki. A torlódás elkerülése végett célszerű a befizetések teljesítését lehetőleg december 29-ig eszközölni. Városi adóhivatal.

— Az Ipartestület ez évben is megtartotta hagyományos karácsonyi segélyezési akcióját. A segélyek kiosztása tegnap délután 12 órakor vette kezdetét és az a legnagyobb rendben folyt le. A segélyezés az eddigi gyakorlattól eltérően elsősorban a hadbavonult és ennek következtében nehéz anyagi körülmények közé jutott iparosokra terjedt ki és a saját hibájukon kívül segélyezésre szoruló, de még iparukat gyakorló iparosokra és csak azután a rendelkezésre álló összegek arányában részesültek segélyben a többi segélyre szoruló. Mintegy 264 személy részesült segélyben, akik mind pénzbeli segélyt kaptak. A segélyezésre felhasznált összeget az iparosság adakozta össze és az egyes szakosztályok elnökei gyűjtötték össze, hogy iparostársainknak karácsonyi örömet szerezzenek.

KRAYER festék

Csapó u.13.

Telefon 21-60.

**Kellemes
karácsonyi ünnepeket kíván**
Huray Ferenc
írógép vállalata.

Családi értesítések:

Csire Magduska
úrleány és
Szöllősi Gábor
kereskedősegéd
jegyesek.

Fernbach Zoltán
szig. orvos eljegyezte
Weszprémy Sára
úrleányt.
(Minden külön értesítés helyett.)

Dr. Koncz Ernő
és
Schaff Margit

folyó hó 24-én házasságot kötöttek.
(Minden külön értesítés helyett.)

Banga Irénke
és
váradai Tóth Andor
jegyesek.

**Mátray Dezső és felesége, Balogh
Zsuzsanna leánya,**

Ilona

dr. vitéz Balogh János és felesége,
Gödény Ilona fia,

Ferenc

november 22-én tartották eljegyzésüket Kunszentmiklóson.

Vegvári Irén
m. kir. postadíjknő és

Faragó Sándor

m. kir. postaforgalmi díjknő
folyó hó 26-án d. u. 18 órakor tart-
ták esküvőjüket a Kistemplomban.

Végh Olga
és

Ormosy Viktor

jegyesek.
(Minden külön értesítés helyett.)

Szalay Sándor esztergályosmester
leányát,

Lividt

eljegyezte

László Gyula

Agrikultura Kereskedelmi Rt.

Kirendeltség:
Budapest, V. Nádor u. 32.
Telefon: 128-719.
Sürgőnycim:
Agrikultura Budapest.

DEBRECEN,
Széchenyi ucca 1. I.
Sürgőnycim:
Agrikultura Debrecen.

**Találkozunk
esténként az „ÉDENBEN”**
hol minden este Nagyszebeni Schmidt Zelma
énekes primásnő játszik.

— Növénytermelési Intézet felállítást kérte a földművelésügyi minisztertől az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület.

— Magyarország Európa egyik legnagyobb sótermelő állama lett az erdélyi sóbányák visszatérésével. A sóbányák termelésének fokozására az erdélyi sóbányákban Németországból hozott modern gépeket szerelnek fel.

— Nagy hóviharak dühöngenek Romániában. Hétfőn kora reggeltől késő estig szünet nélkül dúlt a hóvihár és a közlekedést csak nagy nehézséggel lehetett lebonyolítani.

— Az orgazda meglopta a tolvajt. Szakállas József újpesti gyári munkás sorozatos lopásokkal szerzett ékszereket, ruhaneműeket eladta Löwenstein István fodrászsegédnek, aki azonban az érték kialkudott vételárát nem fizette meg, hanem egy átjáróháznál egyszerűen megszökött az orgazda a tolvajtól. A törvényszék Szakállást másfélévi börtönre, Löwensteint héthónapi börtönre ítélte.

— Iparosok Szilveszter-estéje. Az Iparoskör batyus Szilveszter-estét rendez az Ipartestület dísztermében az elagott iparosok menháza javára, az Iparos Dalárda, az Iparos Ifjúság közreműködésével. Kezdeté este 9 órakor, vége reggel. Belépődíj 50 fillér, táncosjegy 1 pengő. Tánc-zene, szórakoztató zene. Táncszünetben vig magánszámok lesznek. Olcsó és jó ételekről és italokról gondoskodva van. Ezen összefogásra minden iparostársunkat szeretettel várunk hozzártározóival együtt. A rendező bizottság.

— Budapest 103 vagon vashulladékot gyűjtöttek a vasnapokon, a gyűjtés tehát minden várakozást felülmúló eredménnyel végződött.

— A Déli-múzeum 25-én, karácsony első napján egész nap zárva. 26-án, karácsony másodnapján délelőtt 10-1 óráig nyitva. Belépődíj nincs.

— A Közművelődési Könyvtár a karácsonyi ünnepek alatt zárva. Folyó hó 27-én, pénteken reggel 9 órakor nyílik.

— Pulykát is árusíthatnak a hentesek a kereskedelmi miniszter engedélye alapján, mely lehetővé tette, hogy a mérsáros- és hentesüzletekben január 15-ig külön iparigazolvány nélkül vágott pulykát árusíthassanak.

— Nagysikerű katonakarácsonyt rendezett a kolozsvári Nemzeti Színházban a kolozsvári helyőrség. A színházat zsúfolásig megtöltötte a közönség. Vitéz Oiah József, a helyőrség állomásparancsnoka az est teljes bevételét a városi szegények részére juttatta el.

— Elájult az egyik debreceni gyógyszerár elött Kiss Bálintné Kiss Áron ucca 23. szám alatti lakos. Értesítették a mentőket, akik a klinikára akarták kiszállítani, de kezelésre már nem került sor, mert meghalt. Az orvosi vizsgálat adatai szerint a halál oka szívbénulás.

— Bethlen István nevével nevezik el Vajda-Kamaráson a heti- és országos vásárok egyikét a Bethlen-család és „Magyarország büszkeségének”, gróf Bethlen Istvánnak tisztelőire, mint azt a község tanácsa Farkas Dániel bíró vezetésével tartott ülésén kimondotta.

Anyakönyvi hírek

Születések: Lecz József ker. ulazó, Arany János u. 19, leány Emma. Tóth János munkás, Monostorpályi út 76, fiú János. Kővér István gazdasági cseléd, Bánk 118, fiú János. Budai Gábor munkás, Nyírbátor, fiú Gábor, Horváth Lajos fm., Veréb-dűlő 50, leány Margit. Balogh Miklós uppsz., Hajdúhadház, fiú Miklós. Dr Tarján Imre áll. gimn. tanár, Ipolyság, leány Enikő. Herman István bérlő, Nagycsere 60, fiú Tibor. Tamackó Bertalan altiszt, Monostorpályi út 28, fiú Imre. Szász István péksegéd, Bethlen u. 8, fiú Tamás. Nagy Imre férfiszabóság, Maróthy György u. 38, leány Valéria. Szabó Zoltán kereskedő, Jókai u. 25, fiú Zoltán. Lőki Sándor asztalossegéd, Kigyó u. 51, fiú György. Orbán István uppsz., Pac 20, fiú István.

Eljegyzések: Nánási Zsigmond gépkocsivezető, Bihari u. 6—Szabó Ilona Katalin, Diószegi út 18, D. Szabó István fm., Bellegelő 288—Fülepp Ilona, Bellegelő 301. Adorján Kálmán Hangya körzetvezető, Nagykatá—Ormósi Anna, Nógrádi M. u. 3.

Házasságok: Tóvölgyi Nándor vas-
esztergályossegéd, Csapó u. 36—Kuz-
miák Anna, Árpád tér 11. Berman
László gazdasz., Tarcál—Kún Róza,
Debrecen. Juhász Béla kőművessegéd,
Iren u. 45—Rácz Ilona, Csorba Lajos
ucca 1. Bugyenszky István férfiszabó-
segéd, Kálmán u. 18—Varga Ilona,
Dobó u. 16. Végh Gyula szűcssegéd,
Lónyai u. 15—D. Szabó Ilona, Homok
ucca 114. Prokop László gyárimunkás,
Eötvös u. 27—Dobi Katalin, Monos-
torpályi út 23. Szitha István cukrász-
segéd, Apafi u. 153—Kiss Amália u. o.
Kaskó Mihály MÁV fényező, Fogar-
as u. 4—Bene Erzsébet, Szarvas u. 2.
Csász István férfiszabóság, Kigyó
ucca 47—Forgács Mária, Basahalom
ucca 26. Dr. Koncz Ernő magánhiva-
tálnok, Péterfia u. 30—Schaff Margit,
Csapó u. 61. Dr. Keresztyn István tör-
vényszéki joggyakornok, Kassa—Var-
ga Jolán, Eötvös u. 8. Tóth Viktor ko-
csis, Déli-sor 25—Nagy Erzsébet, Ha-
láp 85. Varga Emil szakács, Kertész u.
6—Dányi Erzsébet u. o. Faragó Sándor
postaforgalmi díjknő, Budapest—
Vegvári Irén, Budapest. Nagy Antal
fm., Déli-sor 19—Olajos Irén, püspöki
palota. Valicskó Béla MÁV géplaka-
tos, K. Tóth u. 27—Ille Ilona, Ferenc
József út 22. Jónás János gazdálkodó,
Hajdúbüszkermény—Szabó Erzsébet,
Haláp 113.

Halottak: Tóth József ref. 3 hóna-
pos, Fái-dűlő 11. Székely István ref.
85 éves, Kémalom u. 10. Lengyel Vik-
tor ny. kir. járásbíró, g. kat. 62 éves,
Kossuth u. 67. Terjék László ref. 10
éves, Bíró u. 13. Özv. Katona Péterné
ref. 76 éves, Pacsirta u. 21. Likvik
Csaba ref. 1 hónapos, Népház. Tóth
Eszter ref. 3 napos, Jókai u. 40. Za-
kar Borbála ref. 8 hónapos, Pesti u. 4.
Özv. Szabó Gáspárné ref. 88 éves, Ur-
rétje u. 38. Blazsek István r. kat. 77
éves, Arany János u. 30. Petroczky
Jánosné r. kat. 28 éves, Átány. Fehér
Gábor ref. 78 éves, Ispóty tér 12.
Bálint Károly ref. 20 éves, Kar u. 35.

— Tűz ütött ki egy romániai repü-
lőtérén, Giulesti községben. A tűzol-
tóság hatórai munkával oltotta el a
tűzet. A kár igen nagy.

**Boldog karácsonyi ünnepeket
kíván nagybecsű vevőinek**

Mikó László
posztókereskedő Piac ucca 4.

Gyászroval

Pásthly Ferenc nyug. rendőrfőfelügyelő 51 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután fél 4 órakor lesz a Köztemető diszravatalozó terméből a ref. egyház szertartása szerint. Dankó temetkezési vállalat.

Papp Demeter 41 éves korában elhunyt. Temetése Krasznaterebesre való szállítás után pénteken délután lesz az ottani temetőben. Dankó temetkezési vállalat.

Terjek László 11 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozójából ref. szertartással. Lakás: Bíró uca 13. Pusztai temetkezési intézet.

Özv. Tenkei Imréné Tándor Julia életének 81. évében elhunyt. Temetése karácsony első napján délután félhárom órakor lesz a ravatalozó terméből. Fehértói vállalatának rendezésében.

Szabó Sanyika élt 5 hetet. Temetése karácsony másodnapján délután félhárom órakor lesz a ravatalozó terméből. Fehértói vállalatának rendezésében.

Özvegy Katona Péterné Bak Zsuzsanna temetése szerdán délután 3 órakor lesz a II/a. teremből református szertartással. Lakás: Paesirta u. 21. Csúrka temetkező rendezésében.

Özv. Molnár Jánosné Szabó Erzsébet 76 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Köztemető alagsori ravatalozójából. Temetését Bartha vállalata végzi.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonainknak, barátainknak, ismerőseinknek, kik forrón szeretett férjem, édesapánk: Blazsek István elhunytával ért nagy bánatunkban részvétel voltak, temetésén megjelentek, ravatalára virágot, koszorút helyeztek, ezúton mondunk köszönetet. — A gyászoló család.

Polgár Székely István

földbírtokos 85 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön két órakor lesz a diszravatalozó terméből ugyanekkor exhumált felesége és gyermekei porrézei mellé Gyászolják: gyermekei, menyé, unokái, testvérei, sógor-nője és rokonsága. Lakás: Két malom uca 10. Gebauer cég rendezi.

Polgár Id. Burali András

gazdálkodó 83 éves korában elhunyt. Temetése pénteken három órakor lesz a Köztemető 2/a. ravatalozójából. Gyászolják: gyermekei unokái, testvérei, násza, sógor-nője és rokonsága. Lakás: Péceli uca 6. Gebauer cég rendezi.

— **Meghalt Kispárti János** szegedi tankerületi főigazgató, aki páratlanul gazdag tudományos munkássággal virágoztatta fel a magyar középiskolai oktatás ügyét.

Időjárás

A Kárpátok medencéjébe beáramló enyhébb óceáni levegő következtében az ország déli és nyugati megyéiben még mindig havazik. Az ország keleti felében azonban derülés lépett fel.

Várható időjárás: Élnék északi, északkeleti szél, sok helyen havazás, egyes helyeken hófúvás. A hőmérséklet alakulása bizonytalan.

Pályázati hírdemény

A „Vitéz Nagybányai Horthy Miklós Magyarország Kormányzója 20 évi országglásának emlékére létesült segély-alapítvány vagyonának az 1940. évi kamattjévedelméből az 1941. évi március hó 1-én néhány olyan, abban az időpontban a 18. életévét még be nem töltött, segélyre szoruló és az 1939. II. tc. 223. paragrafusa és a 230. paragrafusa alapján kiadott 11.200—1939. M. E. sz. kormányrendelet értelmében hadiárvának tekintendő törvényes származású egyén fog segélyben részesített, kinek atyja, mint legénységi állományhoz tartozó honvéd, illetve esendőr egyén Kárpátjainak a Magyar Szent Koronához történt visszatérése alkalmával az e területen folyt harcokban hősi halált halt.

A segélyeket az alapítólevél szerint a mindenkori magyar királyi Honvédelmi miniszter adományozza. A segélyek általában egyszeri pénzsegélyként adományoztatnak. A mindenkori honvédelmi miniszternek azonban jogában áll már a segély első ízben odaítélésénél is méltányos esetekben akként dönteni, illetőleg ítélni oda a segélyt, hogy a pályázó a segélyt meghatározott éveken át anélkül, hogy arra újból pályáznia kellene, élvezheti.

A segély elnyerése iránti szabályszerűen felülbélyegzett folyamodványokat a járási főszolgabíróknál, városokban a polgármesternél, Budapesten azonban a kerületi előjáróságnál kell benyújtani. A kérvények benyújtásának határideje: 1941. január 20.

A megjelölt közigazgatást vezető tisztviselők a hozzájuk beérkezett folyamodványokat megfellelően záradékolják és közvetlenül akként terjesztik fel, hogy azok leköszöb az 1941. évi január hó 31-ig Honvédelmi minisztériumba beérkezzenek.

Elkésve érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az árvák, akik csak gyámjuk útján pályázhatnak, pályázati kérvényükhöz mellékelten csatolni kötelesek:

1. hadiárva nyilvántartott igazoló hitelt érdemlő okmányt és amennyiben abban az árva pontos születési ideje feltüntetve nem volna, úgy a pályázó árva születési anyakönyvi kivonatát is.
2. Úgy a fiú, mint a leányárvánál a folytatott, vagy már bevezetett tanulmányokról szóló iskolai bizonyítványt, esetleg alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványt, vagy okmányt.
3. Nyomorék, vagy keresetképtelen árváknál ezek igazolására hatósági orvosi bizonyítványt, amely a nyomorékság, vagy keresetképtelenség mibenlétét és fokát is tüntesse fel és végül
4. az árva vagyoni viszonyait részletesen feltüntető hatósági bizonyítványt, amelyben azt is fel kell tüntetni, hogy az árva élve-e és ha igen, kitől és milyen összegű, illetőleg milyen értékű alapítási juttatást, ösztöndíjat, ellátást. Debrecen, 1940. december 18.

Polgármester.

Közgazdaság

Terménytözsde. 78 kg-os búza 23.70, rozs 19.70, 65—66 kg-os takarmányárpa 21.20, kiváló sórárpa 26.60, zab 22.05, finom búzakorpa 16.30—16.75, fehér köles 49—51, Burgonyáarak: nyári rózsza 9, bab 8.50, őszi rózsza 8.20, Ella és sárga 7, Woltmann 6.20, Krüger 5.70, ipari Woltmann 5.50, ipari Krüger 5 pengő mázsáenként.

Ferencvárosi sertésvásár. Felhajtás 194 darab, valamennyit eladták. Árak: raudalmi zsírsertés páronként 340 kg-on felül 160, 340 kg-on alul 154, másodrendű öreg sertés 142, angol sonkasertés 152 felsertés szalonnával elsőrendű 207—210, másodrendű 204—207, felsertésűs 218, 28 kg-os sózott hűtszalonna 1945204, bój 216, szalámibús 200—214, belföldi zsír 214, háromdarabos hűtszalonna 197—207, sertés belsejűs 130 fillér kilogramonként. Az irányzat élénk volt.

Debreceni termény- és takarmányárak. Tengeri 19.00—19.60, lucerna 12.80—15.10, széna 8.00, lóhere 13.00, cukorrépa 4.90, takarmányrépa 3.30.

Ló- és szarvasmarhavásár. Felhajtás 16: 98, eladás 41, Szarvasmarhából felhajtás 495, eladás 289. Árak: vágó ló 48—115, silány igás ló 85—210, közepes igás ló 220—350, jó igás ló 350—600. Jöminőségű vágómarha 56—78, közepminőségű 46—56, silány 34—46, Borjú 85—110, növendék marha 48—68, tinó, ökrök 68—85, fejős tehén 235—500.

A Debreceni Jótékony Nőegylet karácsonyi ünnepélye

Igen bensőséges, meleg, szeretettől áthatott karácsonyfaünnepélyt tartott városunk legrégebbi nőegylete, a debreceni Jótékony Nőegylet Magoss György tér 10. szám alatti árvaházában, ahol istenfélelemben, hazaszeretletben a társadalomnak hasznos tagjaiul 27 árvát nevel s most a részükre karácsonyi örömet szerzett, hogy érezték meg a karácsony meleg szeretetét, akik mint árvák nem érezhetik az édesapai és anyai szeretet jóságát.

A lélekemelő karácsonyfaünnepélyen ott voltak: Sass Béláné elnök, Rásó Istvánné alelnök, Schmogrovits Ernőné alelnök, Acház Imréné, dr. Kulcsár Bertalané, dr. Békésy Jenőné, vitéz Dalmy Józsefné, Kardoss Zoltánné, Engel Lászlóné, Subajda Béláné, Lukács Miklósné, vitéz dr. Nábráczky Béláné, Papp Jutka, Papp Márta, dr. Erdős Károly egyetemi tanár, a Jótékony Nőegylet igazgatója, dr. Kovács Jenő ügyész, Magyar Bertalan titkár és még sokan mások.

Megható volt, amikor a minnyezetűg erő, gyönyörűen feldíszített karácsonyfa alatt az árvák ajkán fejeződött a szívből jövő karácsonyi ének: Az Istennek szent anyaga, mely után dr. Erdős Károly egyetemi tanár tartott biblíamagyarázatot Lukács ev. 28—20. v. alapján. Elmondotta, hogy Jézus és a pásztörök nélkül karácsonyt elgondolni nem lehet. A pásztör egyszerű, őszinte, de önrzetes, aki felelősségérzetben a segítséget Jézustól, a főpásztortól kéri. Jézus is egyszerű, mindenki hozzámehet. Jézus is tudta, hogy felelős és életét adta értünk. Mi is odaadhatjuk magunkat neki, hogy nála, a főpásztornál boldogok lehessünk.

Az árvák két énekszáma után két árva karácsonyi verseket szavalt s különösen megható volt egy árva leányka köszönete azért a meleg szeretetért, mely őket, árvákat itt a szeretetnek a hajlékában körül veszi. A szép karácsonyfaünnepély, mely a jelenlévőkre, úgy az ajándékozókra, mint a megajándékozottakra mindig feledhetetlen marad, az Erdélyi-induló élénklésével ért véget.

Az ünnepély után következett az ajándékok kiosztása. Minden árva kapott játékok, edességét, könyvet, zsebkendőt, babát, íróeszközt, énekeskönyvet, csupa hasznos ajándékot, fehérműt (több mint 160 P értékben).

Megható volt látni az árvák örömet, amikor az ő szívüket is megérintette és átjárta a karácsonyi szeretet melege. Ezért az örömet, karácsonyi melegséget méltán illeti az elismert Sass Béláné elnököt, Rásó Istvánné, Schmogrovits Ernőné, dr. Jency Sándorné alelnököket, a Jótékony Nőegylet vezetőségét, akik mindent megtesznek, hogy a Jótékony Nőegylet árvaháza a szeretetnek és melegségnek otthona legyen.

S P O R T

Karácsony sportprogramján érdekese nemzeti mérkőzés szerepel. A Ferencváros a hütteldorfi oroszlanbarlangban keresi fel a bécsi Rapidot, amelyek most remek formában van. Tánadósora Binderrel és Pesserral élén ontja a gólokat, két utolsó bajnoki mérkőzésén jó középsapatok ellen 13 és 9 gólt rugott. A Ferencvárosnak nagyon kell vigyáznia és egy döntetlen Bécsben már hatalmas bravournak számúana. Tekintettel arra, hogy a Ferencváros mindig akkor a legnagyobb, amikor nehéz feladat előtt áll, bizonyosra vehető, hogy jól meg fogja állni helyét Bécsben, dacára a Zágrábban mutatott mérsékelttel teljesítménynek.

A visszavágó mérkőzésre 29-én kerül sor, ekkor a Rapid Budapesten játszik a Ferencvárossal. Ezen a mérkőzésen már remény van Lázár játéka is. Sőt nincs kizárva, hogy Kiszely is elfoglalja helyét a támadósorban. A Ferencváros—Rapid budapesti mérkőzését a rádió is közvetíti.

Két szerencsétlen körülmények között kapott góllal veszített a Ferencváros Zágrábban. Wölfl szabadrugósainál keskeny volt a sorfal, a horvát összekötő megelőzhatta a sarkot, Csikós viszont az előtte állóktól nem látta a labda útját. Sokszor nagy csapatok is egészen kis hibákon veszítenek el mérkőzéseket.

A DVSC vezetősége erőteljesen dolgozik a csapat megerősítésén. Eddig három új játékoszerzeménye van a csapatnak és remény van arra, hogy közelesem Debrecenbe jön egy fedezet-játékos, aki a román válogatottnak is többbizben tagja volt. A DVSC komolyan készül az NB-ra.

Január elején kezdik meg a tornatermi edzést a DVSC-ben. A csapat már január végén pályára akar menni, mert februárban Magyar Kupa mérkőzéssel és több barátságos mérkőzéssel igyekszik formába jönni a február végén, vagy március elején kezdődő bajnoki mérkőzésekre.

Debreceni játékevezető, dr. Thomas Henrik vezeli a Nagybányai SE—WMFC Erdélyi Kupa elődöntőt.

Kijött az igazság — mondják a DVSC vezetői a csatát első helyével kapcsolatban. A két aradi új csatár igazolását már be is nyújtották, mindkettő Debrecenben lakik már. Az őszi mérkőzések után általában elégedettek az eredménnyel és bíznak abban, hogy a MÁVAG és Lampart, akiktől őszel kikaptak, tavasszal Debrecenbe jön.

Kapros Lászlót, a DEAC országot válogatott hármassrugóját a napokban a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták. Tanulmányai befejeztével e szep élmhez a sportársak a legjobbakat kívánják.

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

Megismerkednék szegény, lehetőleg árva leánnyal házasság céljából. Levelet Hűségess élettárs jellegre a kiadóra. 411

HÁZASSÁG

Házasság céljából levelezne 35—40 éves, középtemű, karcsú, művelt református úrleány, ötvenéves, egyetemi diplomás, önálló, komoly egyéniségű intellektuel. Levelet „Hátha megtaláljuk egymást” jellegre a kiadóhivatalban. 395

Benőtlenem negyvenéves öskeresztény úriember flamat választ „Komoly” jellegre kiadóra kérek. 415

NYOMOZO IRODA

Kellemes ünnepeket kíván mindenkiinek Gálócsy magánnyomozó — Zöldfa uca 3. telefon: 28-72. szám. 481

ALKALMAZÁST UYER FÉRTI

Gyümölcsös és konyhakert kezelést értő és végző konvenció, nős (családost) alkalmazottat keresek január elsejéi belépésre a város alatti fekvő tanyára. — Ajánlatát járandósági igénye megjelölésével a lap kiadóhivatalában kérem. „Magyar kertimunkás” jellegre. 419

Kondások azonnal felvétetnek. Kuczik daráló malom. Galamb u. 10. 378

Kertészsegédet, nőt (családost) keresek január elsejéi belépésre gyümölcsös és konyhakertkezelésre, közeli tanyára, konvencióra. — Ajánlatot az igény megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Kertészsegéd” címen. 375

Gyermektelen házaspár, hol az asszony mosni, vasalni tud, házneszternek felvétetik. Jelentkezni 27-től, délelőtt 10 órától. Reáliskola, uca 2. szám. 443

Fejni is tudó fiatal bent
rosztos kocsiat keresek
újszerű, Szilágyi István
nalomban. 450

Körvos Budapest kö-
zelében tisztiorvosi tan-
folyam idejére helyet-
test keres, 100 pengő
fixum és 200-300 pen-
gő között mozgó praxis
jövdelem havonként,
lakás, rendelő haszná-
lat. Érdeklődni Péter-
fia 12. háztulajdonos-
nál délután 2-3 óra
között. 361

Egy tüzi kovácseszd
felvétetik. Nyugati ucca
12. szám. 469

ALKALMAZAST keres férfi

Villanyszerelőség, ki
rajz után teljes önálló-
sággal tud dolgozni, jó
referenciákkal, alkalm-
mazást nyerhet. Cím a
kiadóban. 205

ALKALMAZAST nyer nő

**Jobb megbízható, gyer-
mekszerető, főzni tudó**
mindenes azonnal be-
léphet, Vojth Elemér
Nyilastelep. 359

Ápolónő férfi beteg mel-
lé azonnal felvétetik,
Hatvan ucca 59. 457

Varróda tanulóleány
felvétetik, Piac ucca 42.
Jelentkezni péntektől.
485

Keresztény gép- és
gyorsíró keres műszaki
ízlet, állandó elfoglalt-
sággal, eddigi „működő-
sét megjelölő” jellegre.
487

Dukorkaarúró, jó meg-
jelenésű kislány, mozi-
bűntétele felvétetik. Je-
lentkezés: Debrecei La-
jos, Piac ucca 38. szám,
péntektől. 492

Gazdaszonyi, aki a ha-
romi nevelést is jól érti
anyára alkalmazok.
Miklós ucca 45. sz. 472

ALKALMAZAST keres nő

Kiszolgálónak ajánl-
ozok, cipő, vagy fűszer
szakmában jártas. Cím
a kiadóban. 443

HAZTARTASI ALKALMAZOTT

Mindenes főzőnő kis
családnak azonnalra fel-
vétetik. Barna u. 2. b)
417

Bentlakó mindenes
leányt keresek azon-
nalra vagy esejére. —
Timár u. 12. 403

Rendszeres mindenes
bejárót azonnal, vagy
esejére felveszek, Mes-
ter ucca 29. 454

Egy 14-15 éves kis-
leányt keres házimunká-
ca fiatal házaspár Ung-
várra. Értekezni Deák
Ferenc ucca 20. 430

Mindenes főzőnő és be-
járó takarítónő, hosszú
jó bizonyítványokkal ja-
nuár elsejére felveszek.
Jelentkezés: Werbőczy
ucca 3. baloldali lakás-
ban. 436

AJÁNLAT

**Aranyat, ezüstöt, bril-
liánt** legmagasabb ár-
ban bevált Pollák Endre
ékszerész. Hatvan u. 2.
789 12. 26

Hat pengőért délutáni
rubát, 20 P-ért kabátot
készít „Elii” szalon
Piac 59 1735 12 25

Teljes elítást kaphat
uriember havi 50 pen-
gőért. Kút ucca 62. sz.
6 12. 28.

Cserépkályhák átépíté-
sét hazai szén tüzelésre
és minden e szakmába
vágó munkát felelősség-
gel vállal Laczkó cse-
répkályhavállalat, Hat-
van u. 4. Tel.: 27-93.
1928 1. 10

**Tükörgyártás, üvegcsi-
szolás, hibás tükrök fon-
csorozása** előszoba, für-
dőszobák tükrök Sípko-
vitsnál, agyvárad u.
15. Telefon 22-96.
484 12. 25.

Körösolya 3 pengőért,
vilanykörtesere 20 fill.
rádiók, gramofonok,
ajándéktárgyak. — Va-
gyonmentő, Hunyadi u.
22. szám. 788. 12. 26

Használt varrógépek
nagy választékban Var-
rógépresek minden
géphez javítások jótál-
lással. Vétel, csere, köl-
csönzés, Csapó u. 101.
Műszerész. 790 12. 26

Zománcos tűzhelyek —
szakszerű javítását, fi-
ggyetlenségű samottbetétes
kályhák samottozását
szakszerű vállalom.
Levensik lakatos, Csa-
pó u. 87. 1506 1. 5.

Varrógépeket felújít, fő-
kételesen javít, új al-
katrészeket behelyez,
raktáron tart Nagy Ist-
ván, Széchenyi ucca 6.
787. 12. 26.

Karácsonyra tartós
dauert, szép frizurát
csináltasson, Kohut
fodrásznál, Püspöki pa-
lota, Déri-sarok.
816. 12. 27

Már 10 pengőért kap-
hat draperiás függőnyt,
kisebb ablakra 8 pen-
gőért is, csipkészővet,
maradékok 360 széles-
ben. — Rozmanné!
Rothermere ucca 36.
1367 1. 4

Legolcsóbban fest, tisztít,
férfi és női ruhákat
Welsz, Arany János u.
29. szám. 1210 vv

Önkéntes urak már
most rendeljék meg
egyenruhájukat, Tegdes
szabónál, Kálvin tér
19. sz. 878 12. 28.

Ajándéknak alkalmas
kézimunkák, hamutál-
cák, zsebkendőtartók
olcsó áron Szent Anna
ucca 10. Piko kézimun-
kaüz. t. 77 1. 20.

**Dísz tárgyak, porcel-
lánok** javítását, ragasz-
tását művésziesen vég-
zi Bárány, Hangyabér-
ház. 413

Pátria kristály lemezek,
Dankó Pista stb. új
slágerek érkeztek. Gyá-
ri rádió készülékek mitu-
den fajta, 12 havi rész-
letre. Orion rádióalkat-
részek amatőröknek
kedvezményrel Horváth
Ernő rádió, kerékpár és
villamosági szaküzle-
tében, Csapó ucca 41.
tüzőtől lakanyánál. 460

Háy Károly és fia tüze-
lőanyagkereskedő cég,
irodáját Mester ucca 21.
szám alá helyezte, ahol
megrendelések elfogad-
tatnak. Telefon: 21-76.
489

Körösolyák, szánkák, s
hőszűrők, köcsövek,
ütsházak, szénkupák, s
szénkanalak, zománc-
edények Nagy vasüzle-
tében, csapókanyar. 493

**Ágyszőnyegek, vas-
ágyak, mosdók, álló-
ruhafogások** készülnek
Ottósnál, Rakóczi ucca
13. szám. 465

Géphimzést szepen és
olcsón vállalom, Hatvan
ucca 24. szám, negyedik
ajtó. 259 1. 7.

Fürdőház házi fürdés-
hez, fából, egyszemélyes
32 pengőért kapható
Vargánál, Hatvan ucca
68. 854 12. 31.

KERESLET

**Aranyat, ezüstöt, bril-
liánt** legmagasabb ár-
ban bevált Pollák Endre
ékszerész, Hatvan u.
2. sz. 789 12. 31.

Napi 30 liter tejet üz-
letbe állandó megvétel-
re keresek. — Budai
Ézsaiás u. 44. 362

Teljes tejet, 50 literig
átveszek, Péterfia 52.
Marx lerakat. 483

Megvételre keresünk
szőnyegeket, amerikai
frásztalokat, régi búto-
rokat, dísz tárgyakat
egyajtós szekrényeket s
tájtékpipákat Ingóság-
közvetítő, ref. püspöki
bérpalota. 473

Bélyegét, régi levelezést
és mostani használatos
tömegbélyegyet vásárol-
lok, Piac ucca 28. III.
20. ajtó. 421

ELELMISZER ITAL

**Zamatos, tisztaízű to-
kaji borok** 1.80-tól, Bur-
gondia ucca 17. 162

**Karácsonyi, újévi bor-
básár** a „MEGA” boro-
zóban. Áraink: siller
1.60, zamatos 1.60, mé-
ri ezerjő 1.90, somlóé
2.10, hárslevelű 2.10
stb. Telefon: 19-77. sz.
Csapó 39. 1821 12. 31

Técsői fajalma kicsiny-
len és nagyban állan-
dóan kapható olcsón.
Széchenyi ucca 22. dé-
lután 2-6 óráig Balogh-
nénál. 1749

Tokaji bor, tokaji asszu,
kimérve és palackokban
báró Waldobtt borozó,
püspöki palota. 219

Kitűnő, zamatos Szent
Anna puztai bor 1.40—
1.80-ig kapható Szent
Anna ucca 36. szám
alatti borpincében. 390

Sajttermés hajdú-
bagosli óbor literenként
17 kapható. Mester ucca
17. szám. 284

Sajttermés fajbor ki-
tűnő, zamatos, literen-
ként ismét kapható. —
Cserepes u. 3. 222

Tejet 25 liter napi szállí-
tásra. Berkel mérle-
get, kifutó fiút 16 éven
alul keresek. Fűszer-
üzlet. Magoss György-
tér 9. 396

Ünnepe, Szilveszterre
magasfokú óborok leg-
olcsóbbak Czegelel borp-
pincében. Ezerjő 1.60,
Rizling 1.70. Kadarka
1.80. — Édesescemege
gyógy Urmus, Magoss
György tér 8. 434

Ünnepekre uradalmi jó
bor, prima fajalma, ál-
landóan kapható, Ra-
kóczi ucca 10. 461

**Tejes malac, továbbtar-
tásra** alkalmatlan, el-
adó. Előjegyzés: Ro-
thermere ucca 13. 446

HANGSZER

Zongorák megbízásból
eladók, hangolás, javítá-
s Tanczer hangszer-
készítő. Batthyányi u.
1. szám. 393 12. 31

Eladó egy jókarban le-
vő használt amerikai
szívórendszer 12 kézi s
2 térdregiszeres szalon
harmonium. Erzsébet u.
38. szám. 437

1 darab 6 1/2 sukkos sze-
ker új és egy B. vonós
14 billentyűs klarina el-
adó Kút u. 32. 400

Planinó, keresztthúros, s
páncéltökés külföldi
gyártmány, eladó, vagy
bérbeadó. Telefon: 24-74
Cím a kiadóban. 231

Wirth zongora, rövid,
keresztthúros, körpán-
célos, kifogástalan álla-
potban eladó. Poroszlav
út 87. szám. 420

Zongora, eisdrangú jó
gyártmány, kitűnő álla-
potban eladó. Telefon:
13-82. szám. 422

Till Mihály zongora-
hangoló, Homok ucca
120. sz. Telefon: 30-25.
szám. 427

PÉNZ

Keresek ezer pengő köl-
csönt bekebelezésre, üz-
let átvételre. Cím meg-
tudható: Erzsébet ucca
48. szám. első udvar 474

TÁRS

Béretárhoz 3-400 P-
vel társat keresek. Hu-
nyadi ucca 1. 366

Társulnék 25 ezerrel ko-
moly vállalathoz „Ren-
tabilis” jellegre, Debre-
cen, főposta. 456

**Iparvállalat, üzem bőví-
tősébe** tőkéstársat keres
Ajánlatot „Öskeresz-
tény” jellegre a kiadóba
kérem. 438

BÚTOR

Reklamék, fotelleket —
Szabó káptalan, Szent
Anna városi bérház első-
rangúan készit. Telefon:
19-81. 27 12. 31.

Bőrfőtöl, kettő, újak
féláron eladó. Magoss
György tér 6. 363

Régi négytűkosz komót
6 darab Biedermayer
szék, angol borkanapé,
reklamier, olcsón eladó.
Mester ucca 40. 466

Új modern dióhálok ol-
csón eladók. Péterfia u.
52. szám. 433

AUTÓ

MOTOR KERÉKPÁR

Eladó Fiat 502. autó
teljesen új gumikkal
700 pengőért. Simonyi
út 36. 1210. vv.

Két darab használt régi
írásztal eladó. Cím a
kiadóhivatalban. 588 vv.

Eladó négy személyes
kis autó. Debrecei Hor-
tobágyi malom, Kiss fő-
molnárnál. 431

ÁTADÓ

ÜZLET VENDEGLŐ

Piac uccán kisebb üz-
let átadó, esetleg mel-
léfoglalkozásként szak-
mával együtt. (Cím a
kiadóban.) 370

Fűszerüzlet kismérték-
ben italmérséssel gyógy-
fürdő közelében eladó.
Hajdúszoboszló, Szilfák-
alja ucca 6. 398

Kisebbszerű főtéri üz-
lethelyiség, berendezés-
srel átadó. Cím a kiadó-
ban. 488

Eladó régi jömeneteli
hentes- és mérsáros üz-
let berendezéssel együtt
Cím a kiadóban. 464

ÜZLET MŰHELY

RAKTÁRHELYISÉG

Vendéglőnek, borozó-
nak alkalmas nagy üz-
lethelyiség, hatalmas
börpincével, mellék-
helyiségekkel kiadó
Piac és Arany János u.
sarkán. Felvilágosítás s
házfelügyelőnél.
1968 12. 28.

TÜZELŐ ANYAGOK

Száraz bükk tűzifa kap-
ható Kovács Mihály te-
lepen. Szent Anna 36.
szám. Telefon: 19-21.
391

IRODA

Kiadó irodának, rendelő-
nek alkalmas szép két-
szobás lakás, január hó
1-től, Miklós ucca 4. sz.
alatt. 249 vv.

KIADÓ LAKÁS

**Egy szoba, konyha, elő-
szoba, spájz, fűskamara**
kiadó. Andrassy út 43
A. szám. 458

**Szoba, konyha, mellék-
helyiséggel, Erzsébet u.**
8. sz. azonnalra kiadó.
Értekezni: Hatvan ucca
21. szám. 486

Kiadó január elsejére 2
szoba, konyha, előszobá
val, Mester ucca 39. 476

Bútorozott szoba kiadó.
Péterfia ucca 29. 475

KIADÓ LAKÁS

két szobás

**Udvari kettő szoba, elő-
szoba, konyha kiadó** ja-
nuárra. Értekezni lehet
Eötvös ucca 9. 490

**Két szobás, összkom-
fortos** kertes villa, na-
gyon olcsón, azonnalra
kiadó. Közel a központi
egyetem megállóhoz.
Poroszlav út 64. 477

KIADÓ LAKÁS

három szobás

Három parkettás szoba,
hall, előszoba, fürdő-
szoba és mellékhelyisé-
gekből álló komfortos
villalakás virágos es
gyümölcsös kert hasz-
nálatlalt májusra kiadó,
Böszörményi út 59. sz.
alatt. 409

KIADÓ LAKÁS

nyag

Kiadó hatszobás, össz-
komfortos lakás, 1941
február elsejétől, Török
Mihálynál lehet hétköz-
Bálint ucca 18. alatt.
naponként, délután 5 és
6 óra között, a kir. tör-
vényeseken. 323

Uccal négy szobás, für-
dőszobás lakás Széche-
ny ucca 28. alatt má-
jus egyre kiadó. —
Özv. Ekliné, Domb u.
16. szám. 358

BÚTOROZOTT SZOBA

Bútorozott szoba kiadó.
Ellátással is. Széchenyi
ucca 48. 452

Kiadó bútorozott szoba,
fürdőszoba használat-
tal, esetleg ellátással,
Domokos Lajos 28. 439

Bútorozott szoba, kony-
ha, fix fizetésű házas-
párnak kiadó. Erzsébet
ucca 83. 491

Különbejárátó csinosan
bútorozott szoba, fürd-
szoba használatlalt ki-
adó, Péterfia ucca 42 sz
I. emelet 4. 484

Különbejárátó uccal bú-
torozott szoba, január
elsejére kiadó. Péterfia
ucca 29. 483

Különbejárátó uccal bú-
torozott szoba, előszobá
val, január 1-ére kiadó.
Megtéríthető 11 órától
délután 4 óráig. Nyil u.
101. szám. 452

Bútorozott szoba, mo-
dern lakásban, főucca
közvetlen közelében für-
dőszoba használatlalt ki-
adó. Vörösmarty ucca
14. szám. 478

Csinosan bútorozott szo-
ba azonnalra kiadó. —
Domb ucca 1. szám, ne-
gyedik ajtó. 494

VEGYES

Álló kazán, engedélyes
7 négyzetméter tőto fe-
lüllettel, olcsón eladó.
Cím a kiadóban. 270 vv.

Szappannak való zsira-
dékot szappanra bece-
réleket. Pál szappanos,
Kölcsei u. 8. 1708 1. 25

Grafológus minden-
kének kézírásából biztos
analizist nyújt. Szé-
chenyi ucca 43. 428

**Fehér vasgty, sodrony-
nyal** eladó Baltazár De-
zso ucca 12. II. Grün-
feld. 501

Bútorozott különbejá-
ratú uccal szoba, eset-
leg ellátással kiadó. Jó-
zsef kir. herceg ucca 28
szám. 500

Eladó 2+1 Standard
rádió, jókarban, Horto-
bágy ucca 3. sz. 496

Eladó egy 75 kilós zsír-
malac. István út 60. 03

**Szobainast, vagy min-
denes** szobalányt hosszú
bizonyítvánnyal felve-
szek, Piac ucca 77. II. 6
Jelentkezés csütörtök-
től. 502

Bizmut fémot s hircnyit
magas áron veszek. —
Acéi, Piac ucca 46. 499

Havi 2500 P forgalmú
füszerüzlet átadó. Ér-
deklődni: Görbe ucca 1.
szám alatt. 498

Egy uccal bútorozott
szoba, alkoval kiadó,
esetleg frissen is január
elsejétől Széchenyi ucca
27. szám. 497

INGÓSÁG VÉTEL

Veszek használt bútorot,
varrógépet, irodaberen-
dezt. Zalogházból ki-
váltok tárgyakat. Hi-
vásra jövök. Csapó u.
16. 1717 1. 10.

**Álló frásztal, troda-
falat** veszünk, Teleki u.
56. szám. 322

Megvételre keresek 5-
600 literes víztartályt
Szittler kútfőremester.
Csemete u. 20. 413

**Tűzhelyet, használt, ki-
javítható állapotban** le-
vőt vesz. Bádogos, Had-
házi ucca 3. sz. 470

8-10 HP 110 voltos vil-
lanymotort megvételre
keresek, Teleki ucca 54.
szám. 468

Mérleget vennék 5 kí-
lóst, Fejérvári, Csillag
ucca 29. 482

INGÓSÁG ELADÁS

Ha szép oltihont akar
jöjjön az ingóságközve-
titőbe ref. püspöki bér-
palota, eredeti antik es
stíli bútorok, úriszobá-
ba üllögarnitúrák, kris-
tály és arany facsilla-
rok, komótok, szőnye-
gek, régi órák, festmé-
nyek, dísz tárgyak stb.
meltányos áron besze-
rezhetők. Tekintse meg
raktárainkat! Telefon:
37-99. 1131 vv.

Indiai perzsa unda meg-
bizásból eladó. Piac u.
79. az udvarban. 1579 vv

Egy barna jó állapoi-
ban levő lengyel bunda
olcsón eladó. Megte-
kinthető a kiadóhiva-
talban egész nap.
300 vv.

Börprés és két házhely
eladó. Preizler Mór
vasöntöde, Pozsonyi út
9. szám. 4141

Dienes József

ingatlanforgalmi
irodája:
Bethlen uca 21.

Eladó házak:
Hátvan uca 64. Három szobás uccal, több udvari lakással, nagy telekkel 22,000 pengő.

Veres uca 5. (Csapó uccal villamosnál). Uccal négyszobás és két udvari lakással, 18 P.

Bornemissza uca 14. sz. (Tisztviselőtelepen). — Adómentes, többlakásos ház, kedvező feltételekkel, 13 ezer pengő.

Lónyai uca 26. Négylakással, nagy telekkel, 7000 pengő.

Homok uca 68. Jövedelmező, többlakásos ház, 6300 pengő.

Fogarasi uca 5. (Vágóhídi villamosnál). Adómentes, szép kertes ház 4500 pengő.

Erdélyi uca 52. Adómentes ház, 2100 pengő.

Keresek
eladó házakat, földeket, telkeket, földbirtékeket, nagyobb kiadó lakásokat.

Dienes Iroda, Bethlen uca 21. szám 397

Tíz ezer ócska téglá eladó. Horthy Miklós út s Andaházy u. sarok. 227

Kályha, két aknás, Vezuvy 301. számú eladó. Vigkedvü M. uca 17. délelőtt 7—11-ig. 416

Ferri téglabát, modern háló, szalon, fekete tölgyfa ebédlő, kerekasztal, székek, eladók. Kossuth uca 23. szám. 1061 1. 19.

Nagy asztalkonyha, rallok, sodronyos vaságy olcsón eladó. Szeremlei uca 2. 406

Zsákké mellénytel, alig használt, alacsony termetre eladó. — Tolvay úrszabó, Batthyány u. 9. szám. 365

Egy leány barna bunda olcsón eladó. Kút uca 52. szám. 399

Egy jó varrógép és egy jazzdob eladó. Árpád-ter. Újvárosi-fodrászter. 385

Perzsaláb bunda, két új fotel, gvapjú sezlonterítő eladó. Nyíl u. 119. III. ajtó. 405

Finom férfi téllkabát eladó. karesú alakra. — Rákóczi uca 70. 461

Lengyelbunda allg-használt, barna báránybőrből készült, 120 pengőért eladó. Megtekinthető mindennap. Csapó uca 85. szám alatt, hátul az udvarban. 451

Tisztiszirma, 43-as, vadonat új, 76 pengőért, számfőttől eladó. Garay uca 25. 455

Eladó jó állapotban levő női fekete bunda. — Borcsányi uca 26. 444

Egy téglaházban levő sparhert, két sütővel olcsón eladó. Értekezni Péterfia 25. szám, az emeleten. 442

Eladó egy jó állapotban levő asztalsparhert száz fő fejeskánosozta, egy perzsa szövöszék. Nyíl uca 82. szám. 236

Csizma, láda, számfák, s kanták sürögően eladók. Tánostcs uca 4. 435

GAZD. TERMÉNYEK
TAKARMÁNY RÉPÁT keresek a Diószegi út vagy Fancsika környékén megvételre. Címet kérem a kiadóba leadni. 120 vv.

Élelmiszerek Debrecenben

Marhahús I. rendű nyomatékkal kg. 1.60	Kövér kacska 1.40—1.80
Marhahús I. rendű nyomaték nélkül 1.72	Kövér liba kg 1.70—1.80
Marhahús csont nélkül kilója 2.00	Pulyka kilója 1.50—1.80
Vesepecsenye tiszt. 3.00	Tej literje 0.28—0.32
Vesepecsenye csonttal kilója 1.80	Törő kilója 1.10—1.20
Verescsont kilója 0.60	Vaj kilója 4.60—5.60
Velőcsont kilója 0.80	Egységes kenyér kg 0.40
Tüdő, szív, kilója 1.20	Tojás darabja 0.17—0.20
Máj kilója 1.40	Zöldésg csom. 0.8—0.12
Marhahús II. r. kg. 1.40	Zeller darabja 0.04
Sertéskaraj kilója 2.44	Torma kilója 0.50—0.60
Tarja kilója 2.04	Vöröskáposzta 0.8—0.14
Lapecka kilója 2.50	Cékla kilója 0.16
Vékonyoldal kilója 1.80	Karfiol drb 0.8—0.20
Bőrös hús, farok kg 1.40	Dióbél kilója 3.80—4.40
Sertésfej kilója 1.00	Burgonya kg 0.8—0.14
Háj kilója 2.24	Nyári rózska kg. 0.13
Zsír kilója 2.32	Ella-rózska kg. 0.12
Sós-szalonna kilója 2.32	Fokhagyma 0.80—0.90
Csirke párja 2.50—3.50	Vöröshagyma 0.86—0.40
Tyúk párja 4.00—5.00	Karatláb drb 0.04—0.08
Kacsa párja 4.00—6.00	Káposzta drb. 0.8—0.12
Liba párja 7.00—8.00	Kelkáposzta drb. 0.10
	Savanyúkáposzta kg 0.32
	Alma kilója 0.60—1.60
	Körte kilója 1.40—2.00
	Dió kilója 1.00—1.40

Csutka, széna eladó. Bóvebber, Batthyány uca 16. szám. 441

Eladó a Vervölgyön szalma, török, csutka, Miklós uca 39. 471

GAZD. ESZKÖZÖK

Eladó könnyű zárt kocsi két, esetleg egy ló után, jó karban. Értekezni Hunyadi u. 16. 243

Tejszállító csukott gumikerektől kocsi szódásnak, péknek alkalmas, eladó, Kossuth u. 38. 327

Kütfűrást, kútszivattyú kútszivattyú felállításával vállalkozó vállalat Szeiter kútfűrészt, kisebb-nagyobb kútszivattyú kútrámák kaphatók — Csemete u. 20. 413

Egy gumikerektől szekér eladó. Hajdúhadház, — Kisujj uca 25. sz. 410

Eladó nagy szánka és kicsi és megrendelhető kerek, vékony és vastag, Eötvös uca 75. 453

Járgány, szecskavágó, s autóműk, gazdasági gének, Csapó uca 61. szám alatt. 440

Kútszivattyú, használták és újak. Kolbász töltőgépek eladók. Szalay-nál, Eötvös uca 23 szám alatt. 495

Szecskavágó, szántalpa s hármashenger, szekér, s eke, borona, féderes taliga, vetőgép eladó. Károly Ferenc József út 21. B. szám. 429

INGATLANT KERES MEGVÉTELRE

Házát vennék Péterfia, Csapó és Kossuth uccák körzetében, részletes írásbeli ajánlatot e lap kiadóhivatalába kérek. „Jó ház” jellegre 364

ELADÓ HÁZHELY

Olcsó házhelyek Poroszlay úton és az Erdősoron. Érdeklődők forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám. 47

Eladó uca 85. sz. telk. úgy egy darabban mint parcellákban is megvehető. Felvilágosítás a kiadóban. 44

Komlóssy út 10. sz. üres telek, házhelynek igen alkalmas. esetleg két részt is osztható. Cím a kiadóban. 84

Külsővásár-ter 15. sz. 826.60 négyszögöl telek két lakással, nagy rak-tárakkal eladó. Cím a kiadóban. 64

Komlóssy út 45. és a Dóczy József uccára néző három telek, igen előnyös feltételek mellett, tulajdonos címe megtudhat a kiadóban. 54

Villatelek a Nagyerdő alatt, a Hadházy uccában nyíló Dobsina uccában 268 négyszögölös villatelek négyszögölben ként 11 pengős árban eladó. Felvilágosítást ad a Kölcsonó Segélyező Eryet bankpenztára. Kossuth uca 8. szám alatt. 1404

Poroszlay út 74. sz. két uccára nyíló gyümölcsös, olcsón eladó. Esetleg városi házra átce-reldhető. Telefon: 13-82. szám. 423

Szőlő és gyümölcsös, a vágóhídhöz közel, köves út mentén, 10 hold, olcsón eladó, vagy átce-reldhető városi házra, telefon: 24-91. 424

ELADÓ HÁZ

Rákóczi u. 8. számú nagyjövedelmű bérház, üzletekkel eladó. 1386. 1. 5

Eladó Baksa uca 6. sz. háromszobás, komfortos-kétszobás adómentes ház. 268

Két uccára nyíló modern, adómentes családi ház elköltözés miatt eladó. Csapó uca 16. 374

Eladó az Apponyi uca 14. számú kis családi ház. Csapóker. 407

Ferenc József út 4. sz. bérház 3 földszintes és 1 emeleti lakással két bolthelyiséggel a város egyik legszebb helyen. Cím a kiadóban. 14

Eladó Komlóssy út 43 sz 300 30 négyszögölös, háromszobás, komfortos villa, igen kedvező feltételekkel. Tulajdonos címe a kiadóban. 84

Jó uca 9. C. számú családi ház, ötszobás lakással, nagy udvarral tulajdonos címe a kiadóban. 24

Eladó ház kétszer két szoba konyha, nyári konyha, mellékhelyiségek, kilenszázötven öli kert, két uccal fronttal, va v ötszáz öli kert külön is olcsón. Epreskert uca 13. 360

Szeremlei uca 4. szám adómentes ház elköltözés végett eladó. 376

Gólya uca 15. számú ház eladó. Gazdálkodóknak alkalmas. 401

Samu János

OFB engedélyes hirdetései. Iroda Deák Ferenc uca 7.

Eladó ingatlanok:
Házak: Böszörményi út 89. számú ház, jó kettőszobás lakással, hentes üzlettel, adómentes, ára 8500 pengő. — Herczeg uca 8. számú, többlakásos ház. — Hatvan u. mellett többlakásos úriház, évi bére 3000 pengő, ára 22000 pengő. — Hajdúszoboszlón 24 szobás penzió, a fürdő mellett. — Tégláskertben, Basahalom uca 21. sz. adómentes ház 560 öli gyümölcsösrel 4500 P. Szávay Gyula uca 27. számú ház 3300 P. — Boldogkert, Csóka uca 7. jó lakással, 900 öli gyümölcsösrel, 9500 P.

Tüzériaktanya szomszédságában 3 és 2 szobás, adómentes szép villa, 13500, teher 5000.

Vargakertben, Kerti u. 8. számú ház 6800 P. Török Bálint uca 13. Boldogkert Uzcó uca 5. 4 szobás, úri villa 1000 öli gyümölcsösrel. — Hadházi uca 10 számú ház, 9500 P. — Sámsoni út 27. adómentes ház. Belvárosban értékes bérház, évi bére 7000 P. Ké-rünk érte 6500 pengőt, teher van.

Földek: Kösülyszegen 23 hold tanyás 22.000 P. Bánkon prima 16 hold. Köves út mellett 36 hold igen jó barna és fekete homok, tanyás. Akadémiától 1 kilométerre 14 hold tanvás, — részben gyümölcsösrel. 371

Bakóczy László
ingatlanforgalmi irodája.

Werbőczy uca 8. Járásbíróház mellett. Telefon: 28-26. Saját ház.

Eladó házak:
Szent Anna uca végén ötrendbeli lakással, kitűnő épület, harminc ezerért.

Csapó uca elején nagytelkű, gyümölcsösrel, elköltözés miatt tízezerért.

Kigyó uca 26. gazdálkodóknak alkalmas nagytelkű családiház, nagy istállival tízezer ezerért.

Varga uca 8. többrendbeli lakással, olcsón. Széchenyi uccán alapincézett úri villa, tízezer pengőért.

Rakovszki uca 18. több rendbeli lakással, sürgősen és olcsón.

Boldogkert elején kettő szobás, minden mellék-helyiséggel bíró úri villa, áthelyezés miatt, 8 ezerért, potom áron.

Rakovszky uca 5. üzleti célra igen forgalmas helyen, többrendbeli lakással, üzlettel, örökösök nyolcezeret kérnek.

Kincseshegy legelején a városi faraktár mellett, kettőszobás, előszobás s adómentes villa, alkalmi áron, hétezeröttszáz-pengőért.

Kassa út jobboldalán gazdálkodóknak alkalmas ház, kettő rendbeli lakással, tíz lóra új téglala istállival, hétezerért.

Kincseshegy főuccán. Huszár Gál uca 47. 2 rendbeli lakással kitűnő épület, hétezerért.

Nyilastelepen nagy telken kettőrendbeli külön álló lakás, hétezerért.

Nyilastelep első uccáján. Németh uca 23. autóbusz megállónál, kettőszobás szép lakással — hátezerért.

Nyilastelepen Fancsics uca 8. háromrendbeli lakással, hátezer-öttszázért.

Földek, házak, szőlők, telkek, a legnagyobb választékban.

ELADÓ FÜLD

8 hold föld Bánkon kövesútnál eladó. Kösülyszegen u. 8. 900 12 00

Bocskai kertben, hat h. szőlő épületekkel kisebb darabokban is eladó. — Szalkai u. 3. 197

Fancsika 59. számú 30 holdas új tanyásföld eladó. Értekezni Vígkedvü M. 49. Keresztény-ter. 377

Eladó föld. 928 négyszögöl, Sámsoni úti hőforrásnál, kertészetre alkalmas. Kigyó uca 30. szám. 447

Patay Ferenc

O. F. B. engedélyes hirdetései.

Irodám át helyeztem Csapó u. 8. sz. alá.

Vesselőnyi uccán nagyobb értékű ház, bankteherrel.

Csemete uccán többlakásos ház, kedvező vétel.

Árpád-terénél 4 szobás, adómentes, ezenkívül több lakással, alkalmi vétel.

Rélelvházi Tamás uccán 3 szobás, adómentes, nagy telekkel.

Ilona uccán 3x1 szobás, ára 3700 P.

Homokkertben 3x1 szobás, nagyon jó ház, ára 4006 pengő.

Nyilastelepen 1 szobakonyhás új épület, nagy telekkel ára 2000 pengő. Köztemetővel szemben 3 szobás, adómentes villa, 1 hold termő gyümölcsösrel.

Szőlők, füres telkek kaphatók.

Földek: Város alatt 20 holdas tanyával. Szováti út mellett 12 hold fekete föld, tanyával. — Diószegi út mellett 9 h. tanyával. Vámospercsi kőút mellett 12 hold tanyával és hat hold tanyával nélkül.

Patay Iroda, Csapó uca 8. szám.

ELADÓ ALLAT

Kakasok, javított sárga magyar, fiatalok, tenyészítésre, vérfrissítésre ismét kaphatók. Hlatvan u. 24. 1380

Egy 160 kilós mangalicza zsírsertés eladó. Böszörményi út 28. 404

Egy him dándog eladó. Szabó Kálmán 15. 412

Kiadó kétszobás lakás. Kossuth u. 44. 408

Liba, nagyobb fajta, — magnak vagy hizlalásra vehető. Kossuth uca 54. 389

Eladó két darab kövér-sertés, Pacsirta uca 16 első ajtó. 464

Vágótehén és egy tejborjú eladó. Kigyó uca 31. szám. 467

Egy darab 110—120 kg. zsírsertés eladó. Csige-keret uca 9. 459

Egy 170 kilós zsírsertés eladó. Honvédtemető u. 31. szám. 434

Eladó két fiatal zsírsertés, Homokkert, Ovoda uca 8. 419

Tizenegyhónapos, 150 kilós sertés eladó. Bellegelő 26. Sámsoni útfélen. 428

100—170 kilós angol sertés eladó. Mátyás király uca 24 szám, Csapóker. 425

Egy darab 110—120 kg. sertés eladó. Székelyhadosztály uca 10. 480

Négy darab ellős fejtesőrhén eladó. Szováti úti őrháznál, Kiss Sándor. 479

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

Érdeklődésért forduljanak a Debreceni Működgyárhoz, Fűrdő u. 2. szám.

MISKA MEGFELT...

HOGY LETT ORSZÁGOS KÖLTŐ A SZÉKÉNY CSIZMADIAMESTER FIA

Írta: AVAR GYULA.

Bihari Györgyöt, Rimaszombat tanfőjét mindenki szerette. Ez az ember meg is érdemelte ezt a szeretetet. Akár iskolában volt, akár az utcán, vagy a mezőn: mindent tudott tanítani. Mindent, amit csak egy jó szava, vagy legálább egy nyájas, meleg pillantása. Akár Bihari György megszeretett, azért tisztelet volt neki... Így szerette meg Tompa Mihályt, Miskát... Nekit köszönhet, hogy a becseülés, de szégyen csizmadiamester fia országos hírt költővé vált...

De maradjunk csak az előző. János közönségtől a szép Rimaszombatra, az a hónap, amelyben a gyerekek számot adnak arról, hogy egy egész éven át mit tanultak. Sok gyerekek tilt Bihari György osztályában, szerette is őket, de legfőképpen mégis a szégyen Tompa Miskát becsülte. Tudott ám mindent a csizmadia mester fia... Igen, tudott mindent, ha meg nem zavarják. Ha valaki azt mondta volna neki: Kár, hogy az édesapád csak csizmadia, hát akkor a kis Miska meg se mukkant volna... Érzékeny felkiáltások voltak, olyan virág, amely kegyhét a legkisebb hidegre is becsúszkál...

No, de Bihari György meleg szíve valószínű napfény volt, amelyre a kis Miska lelke kikeményült, de szégyen felelgetett, hogy őron volt hallgatni.

A vizsgálat előtt elment Bihari György Tompáékhoz. A csizmadiamester nagy tisztelettel fogadta a tanítót. Még a helyet is külön leporolták, ahova ülhetik.

— Eljöttem, — kezdte a tanító a mondókáját — Miska éreketekben jó feje van a gyerekeknek, kár volna mesterségre adni. Ha a gyerekek tovább tanulhatna, még pap is lehetne belőle... avagy még több költő.

A mester a feleségére nézett, mintha azt mondaná volna: No, mit szólna ehhez?

Hízen szólt, hogy a tanító, de mának? Anyai szívének jólesett, hogy lát dicsőítést, de azt is tudta, hogy nincs a földben egyetlen aranybányának, amelyen a kis Mihály útra kelhetne...

A csizmadiamester ajka szőlőre nyitott.

— Hát istennek jó tni a Miskát, nem is bánom, ha tovább tanulhatna, de mondja meg tanító úram, mihő?

— Talán van gazdag rokonok? avagy talán a gyerekek nagyapja taníttatná? — Jeczerre meg Bihari György.

A mester legyintett a kezével:

— Szegények azok is...

Ebben a pillanatban gondolt valamire a tanító úr, fogta a kalapját, elbúcsúzott és ment, ment a kasszát felé, ahol a földesúr lakott. Van annak pénze... Van, igaz, de Szentimrey nem igen ad ki pénzt. Azán kisért zord ember. Ha Bihari Györgynek, magának kellett volna pénz, hát bizony át nem lépte volna a földesúr kasszáját...

Szentimrey az oszlopos torlókon tilt, homoly arca akkor sem villant meg a mosoly, amikor Bihari György a tornácra lépett. A tanító leült és keresztben szavakban eladta jövedelét előlé. A földesúr egy keveset elgondolozott, majd így szólt:

— Ott leszek holnap a vizsgálaton. Ha Miska minden kérdésre megfelel, még arra is, amit én kérdezek, akkor elmehet Sárospatakra... egy fél-10 évig viseltem a költőfejtét...

Bihari György szomorúan hallgolt hazá. Persze, hogy szomorúan. Szinte jétta, hogy Miska megakad... Igen, megakadt, mert a földesúr kértésére nem tud majd felelni...

Dobát bízzunk a jó Istenben. — gondolta a tanító — pártját fogja minden jó gyerekeknek és Miskát sem fogja elbánni...

Nem is hagyta el, mert a fia minden, de minden kérdés megfelelt... Már csak a földesúr kérdése hiányzott.

— No, Miska fiam, — kezdte Szentimrey — tudod-e annak a várnak a nevét, amely felettünk volt? És mikor szabadult fel a törökök uraiba a 1672?

Miska, most tégy ki magadért! Most vállk el Sárospatakra még-e vagy kiton maradsz?

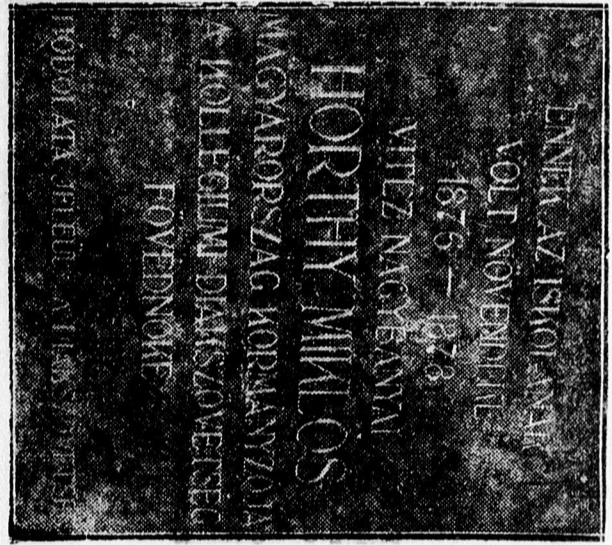
Miska kieltt ám (a jó Isten segítségével) magától Erdélyben felelt:

— Szabadság hívták a várat, a törökök 1593-ban verték ki belőle...

Szentimrey fölkel, odakipelt Miskához és egy fénys aranyat csuszított tenyerébe, majd odament a tanító úrhoz és csak annyit mondott:

— Megy Miska Sárospatakra...

A tanító úrnak elakadt a szája, de könnyes szem mindent elmondott, amit akart...

A Kollegium falán levő emléktábla, mely megörökíti azt, hogy nagybátyja Horthy Miklós a Kollegium Szakorvó Iskolájába járt az 1876-1878. években.

Ismerőséitől. De Horthy Miklós is sajnálta mindenképpen, aki csak egyszer beszélt a nyitáskor, betörtésként kislán, az nem felejtette el többet. Ezutánok tettek el, az öreg kollegium kislánjai még mindig róla beszéltek, amikor összejöttek... Az útről, a költészetéről, vidám barátságos gyerekekről, aki valahogyan más volt, mint a többi kislán. Beszélni kellett róla, szeretnie kellett mindenkinek, aki egyszer találta között vele...

A kislán, a debreceni kollegium nyolcesztendősi diákja, fehérvári, ferfi lett, aki egy nemzeti sorsát vette abba a kézbe, amelyik a debreceni utcákon a velőpédét irányította. Kíváncsán bennünket a pusztulásból, a veszedelemből és meg egy egész nemzet alkán változik imádsággá ez a név, amikor kimondjuk:

— Vitéz nagybátyja Horthy Miklós, a legelső magyar ember...

Széké babá

Volt egy vitéz sok kitüntetéssel, S volt szégyenke egy kis gyereke. Mikor ment a harcba — öléssel. Babát kért a kislány szeméte.

Hős vitézünk minden gondja az volt. Mint szerepe otthon örömet. Tunt elege idegen babás bolt. S itt kirnyit az igaz szeretet.

Új faluban, ellenség földjében A kis boliban lett hálás babát. Dús mosollyal nézett kék szemébe. Pénz lepte be szép arany hajját.

Hős vitézünk szíve már otthon járt. Ám egyszer csak a kis áruda. Fehőbort s a bús navallón már Vénna lett a hős és a babá.

Vékony Antal,

a diákok életéről. Horthy Miklós alig várta hát, hogy elfőjön a nap, melyen indult a vidék diákok városába. Napsugárzás ószi délelőtti érzetek meg és megszálltak Géressy professzor házában. Kedves fogadtatás, szives, barátságos szavak után a Nagylemplom mögött levő kollégiumba vite édesapja a kis Horthy Miklóst, hogy beírassa. Kállay volt az igazgató, akit a gyerekek kivétel nélkül csak Kállay bácsinak szólítottak. Az apa elbeszélgetett Kállay bácsival, aztán szeretetébe ajánlotta az új diákot, aki értelmes, nyitott szemével bátran nézett az igazgató bacsira. Aztán az édesapja elbúcsúzott tőle és kezét, melyet eddig az apai kéz tartott, most Kállay bácsi keze fogta. Elhúdlak ketten a folyosón egyik tanterem felé, ahova benyitottak. Kállay bácsi a kislán vállára tette kezét:

— Erdő oda középre és mond meg osztálytársaidnak, hogy ki vagy.

A gyermek szótfogadott. Bátran, kemény lépésekkel odament a padosorok elé és hangosan mondta:

— Horthy Miklós vagyok.

Először maradt egyedül, távol szüleitől egy idegen városban, de azért nem mutatott semmi elfogódottságot, szemébe nézett a fiúnak, akiknek tiszta, meleg pillantása végigismogatta az újonnan jött gyermek szép ruháját, kemény galterját, fekete selyem nyakkendőjét. Kíváncsan, hiszen a jórészt fahasi gulyás, kiscsizmás gyerekek közt sokan még nem is láttak hasonló korúban ilyen szépen felöltözött gyereket. De azért szemébe már kedves, baráti úzenetet váltottak vele... A gyermeknek világában hamar megértik egyenest.

— Ide üljél az első padba — mondta Kállay bácsi. Aztán megkezdődött a magyarázat és kezdte vette a kis Horthy Miklós új élete. Az életerezi gyereket nagyon érdekelt a katedrálról hangzó magyarázat. Aztán megszólalt a kollegium nagy csengője... jött a tízperc, a játék ideje. A kis Miklós hamar összeharathozott társával... de utánán már meguntatta, nehik velőcipéjét is, azt a bámulatos új játékok, amikhez hasonlót még nem láttak a kis osztálytársak. Ez bizony a mostani kerékpárnak az őse volt... elő nagy kerék, fölötté nyeregyszerű ülőke, hátul pedig egészen kicsi kerék. A nagy kerék fölötti nyeregen pedig ott állt Horthy Miklós lábával taposva a velőcipéd kerékpárját és hihetetlen gyorsan haladt előre, nemcsak a saját, hanem a gyerekeké is. Alig két órára gépén a kislán, már ment is be Géressy professzor uram házába, pedig szívesen játszott volna még hint az új bárályokkal, de mindig tudta, már nyolc éves korában is, hogy első a köteletség... Mikor készen volt a leckéjével, jött monsieur Bonnevau, a francia nevelő, aki csak franciául beszélt a két Horthy fiával, a gimnázista Istvánnal és az elemista Miklóssal...

Igy felt el az első debreceni nap... aztán elrepült a többiek, az egész esztendő. A kis diák lelke megélt sok, szép tudással, a kollegium öreg falai között szinte pillangósereg módjára csapongó friss diáktörténetekkel, a sok kedves nőkével, amit ezerszáz diák nyitogató, vidám élde kifermet. De a tanulás mindig első volt, Forthy Miklós jó diákja volt a debreceni kollégiumnak.

...Tör második osztályba Sopronba írták, hogy német szót is tanuljon, fájó szívtől vált meg öbrenelől, immi egy daczon lebes...

